

AAA_1920#01#Y14#01 EDUMAN testinin sualları

Fənn : 1920 İnstitusional iqtisadiyyat

1 Kölgə iqtisadiyyatının miqyaslarının artmasının institusional səbəblərinə aid deyil:

- mülkiyyətin müstəsnaqlıq rejiminin yaradılması
- mülkiyyət hüquqlarının səmərəli müdafiə sisteminin olmaması
- leqal biznesin yüksək transaksiya xərcləri
- dövlət institutları sisteminin mənafeələrinin müəyyən qrupuna tabe olması
- yüksək istehsal xərcləri

2 İqtisadiyyatın qeyri-formal sektorunun xərclərinə aid deyil?

- sadalananların hamısı aiddir
- cəzadan yayınmaq xərcləri
- gəlirlərin transferti xərcləri
- vergidən yayınma xərcləri
- əməkhaqqında qanunların pozulması

3 Tənzimləmə sisteminin bölgü funksiyası nədən ibarətdir.

- bazar informasiyaları və nüfuzlarının rəqiblər arasında bölüşdürülməsi
- resursların və rəqabət imkanlarının iqtisadi subyektlər arasında paylanması
- bazarın oyun qaydalarına riayət edilməsi imkanlarının təkrar bölgüsü
- rəqabət mübarizəsi üsullarının optimal tətbiqi
- qazanc və xərclərin iqtisadi agentlər arasında təkrar bölgüsü

4 Tənzimləmə sisteminin əlaqələndirmə funksiyası nədən ibarətdir?

- qrup üzvlərinin xüsusi qaydada implisit razılığa gətirilməsi
- tənzimləmə iştirakçılarının ümumi maraqlar üzrə bölüşdürülməsi
- ictimai sərəvəti ayrı-ayrı qrupların xeyrinə təkrar bölmək
- müxtəlif iqtisadi subyektlərin hərəkətlərinin tənzimlənməsi, onların davranışlarının və resursdan istifadə etmələrinin çoxsaylı alternativlərinin məhdudlaşdırılması
- iqtisadi agentlərin təsərrüfat fəaliyyətini tənzimləyən leqal qaydalar yaratmaq

5 İnstitusional yanaşmaya uyğun olaraq iqtisadiyyatın qeyri-formal sektorunda iştirak etmək üçün meyar budur:

- aşağı transformasiya xərcləri
- yüksək istehsal xərcləri
- leqal fəaliyyət aparılmasının yüksək xərcləri
- aşağı son hədd xərcləri
- leqal biznesin aşağı transaksion xərcləri

6 E.Fayqanın uyğun olaraq gizlin (kölgə) iqtisadiyyatı aşağıdakılara bölünür:

- qeyri-formal, qeyri-qanuni, nəzərə alınmayan, kölgə
- qeyri-leqal, nəzərə alınmayan, qeyri-rəsmi, qeyri-formal
- kriminal, qeyri-formal, kölgə, qeyri-qanuni
- qeyri-rəsmi, qeyri-leqal, kölgə, qeyri-formal
- kölgə, qeyri-formal, qeyri-leqal, kriminal

7 Qeyri-formal iqtisadiyyat özünə daxil edir:

- qeyri-leqal biznes və kriminal iqtisadiyyatı
- iri sənaye istehsalını
- ev təsərrüfatlarının fəaliyyətini
- “boz” və “qara” bazarları
- nəzərə alınmayan və qeyri- rəsmi fəaliyyəti

8 Tanışınızdən 100 man. həcmində borc alıb növbəti ayın axırınadək onu qaytarmağı vəd edərək şifahi razılaşma əsasında siz müəyyən sazişə girişirsinizsə və sonra bu sazişə əməl etməkdən imtina edirsinizsə bu fəaliyyət necə qiymətləndirilə bilər?

- gizli
- leqal
- qeyri-leqal
- qeyri-rəsmi
- kriminal

9 Klub nemətinin maliyyələşdirilməsi zamanı:

- cavablar doğru deyil
- şəbəkə iştirakçılarının hər biri öz payını ödəməlidir
- şəbəkə iştirakçılarının ödənişləri bərabərdir
- ödənişlərin həcmi nüfuzu ən çox olan şəbəkə iştirakçısı müəyyənləşdirir
- şəbəkə iştirakçılarından heç biri klub nemətinin istehlakından imtina edə bilməz

10 Klub nemətinə misal:

- cavabların hamısı doğrudur
- əməkdaşları evlərinə çatdıran korporativ avtobusdur
- firmanın baş ofisinin hollunda quraşdırılmış fontandır
- tədris qrupu tələbələri tərəfindən yaradılmış elektron poçt yeşiyidir
- bina daxilində siqaret çəkməyə icazədir

11 Biletsiz sənişin problemi çətin ki yarana bilsin:

- cavabların hamısı doğrudur
- qeyri-formal qaydaların formal qaydalardan üstün olduğu və onlarla ziddiyyətə girdiyi cəmiyyətdə vergilərin ödənilməsində
- bir biri ilə yaxşı tanış olan və uzunmüddətli əmək münasibətlərinə cəlb edilmiş insanlar qrupunda
- sıx sosial əlaqələr olmayan qrupda
- böyük sosial qruplarda

12 Sosial kapital dedikdə birlikdə aşağıdakının yayılma dərəcəsi başa düşülür:

- cavabların hamısı doğrudur
- səmimiyyət, etibar və vətəndaş kooperasiyasının qeyri-formal normaları
- agentin daha sərfəli şərtlərlə müqavilə bağlamaq cəhdi
- kredit verilən xidmətlərdən ifrat istifadə
- doğru cavab yoxdur

13 Bonding sosial kapital tipi:

- cavabların hamısı doğrudur
- kollektiv fəaliyyətlərin təşkilinə qrupüstü səviyyədə maneə
- kollektiv hərəkətlərin qrupüstü səviyyədə təşkilinə kömək edir
- agentin könüllü daha sərt şərtləri qəbul etməsi
- gözlənilməyən vəziyyətlərə çevik reaksiya verməyə qabil olmaq

14 Biletsiz probleminin yaranma şərti nədir?

- doğru cavab yoxdur
- qeyri-rəqabətlik xüsusiyyətinə malik əmtəələrin olması
- pulsuz istehlak edilə bilən əmtəələrin olması
- ondan imtina edilə bilməmə xüsusiyyətinə malik nemətlərin olması
- cavabların hamısı doğrudur

15 Xalis ictimai məhsulun xüsusiyyəti bundadır:

- sadalanmış cavabların heç biri doğru deyil
- o yalnız birgə istehlak edilə bilər
- onun bir istehlakçı tərəfindən istehlakı başqalarının ondan istehlakını məhdudlaşdırmır
- istehlakçıların sayının artması onun ayrılıqda götürülmüş hər bir istehlakçı üçün faydalılığını azaltmır
- sadalanmış cavabların hamısı doğrudur

16 Xüsusi sahibkarlıq firmasının əsas müsbət cəhəti nədən ibarətdir?

- mənfəət stimulumun olması
- mülkiyyətçi –idarə başçısının güclü motivasiyası
- yüksək gəlir götürmək imkanı
- mənfəətin yalnız ona məxsus olması
- qənaətçillik rejimi

17 Prinsipial-agent problemi nədir?

- iqtisadi agentlər arasında problem
- kontraktların iştirakçıları arasında olan problemlər
- tərəfmüqabillərinin problemləri
- agent prinsipialın mənafeyinə deyil öz mənafeyinə üstünlük verir
- kontrakt iştirakçılarının mənafeələrinə üstünlük verilməsi

18 Prinsipial-agent problemi hansı şəraitdə meydana çıxır?

- rəqabət mühitində
- iqtisadi fəaliyyətə başlamazdan öncə
- iqtisadi fəaliyyət zamanı
- zəmin “prinsipial” və icraçının iqtisadi mənafeələrinin ziddiyyətlərinin mövcud olması və informasiya asimetriyasının olması zamanı
- mənfəətin bölüşdürülməsi zamanı

19 Hansı nemətlər xalis xüsusi nemətlərə aid edilir?

- ictimai mülkiyyət formasında olan müəssisələrdə istehsal edilən nemətlər
- istehlakdan çıxarılması mümkün olan, lakin qeyri-rəqabətli olanlar
- istehlakdan çıxarılması mümkün və rəqabətli olanlar
- istehlakdan çıxarılması qeyri-mümkün və qeyri- rəqabətli olanlar
- istehlakdan çıxarılması qeyri-mümkün və rəqabətli olanlar

20 İyerarxiyanın artması nə vaxt dayanır?

- faydalıq sona çatanda
- həyata keçirilən transaksiyalar artdıqda
- transaksiyalar azaldıqda
- iyerarxiya daxilində həyata keçirilən əlavə transaksiyaların rentabelliği bazar rentabelliğindən aşağı olduqda

- iyerarxiya daxilində həyata keçirilən əlavə transaksiyaların rentabelliği bazar rentabelliğindən yuxarı olduqda

21 Selektiv (seçmə) stimullar və sosial kapital hansı problemləri həll etməyə imkan verir?

- müsbət xarici effektlər problemini
 mülkiyyət hüquqlarının spesifikasiyası problemini
 kollektiv fəaliyyət problemini
 mənfi xarici effektlər problemini
 məhdud rasionallıq problemini

22 Biletsiz adam probleminin ilk tədqiqatçısı kimdir?

- Frenk Nayt
 Oliver Uilyamson
 Harold Demsets
 Mansur Olson
 Con Kommons

23 Mansur Olson bunun və bununla bağlı kollektiv hərəkətlərin təşkili probleminin ilk tədqiqatçısı olmuşdur:

- əlverişsiz seçimin
 "biletsiz adam" probleminin
 qeyri-müəyyənliyin
 «prinsipial - agent» probleminin
 zorla pul qopartmağın

24 Qarşılıqlı faydalı kollektiv fəaliyyətin həyata keçirilməsinin iqtisadi agentlərin ümumi xərclərdə iştirak etmədən fayda götürə bilmə imkanına görə çətinləşməsi:

- mənəvi risk
 «prinsipial - agent» problemi
 «bazarın iflası»
 "biletsiz adam" problemi»
 informasiyanın asimmetrikliliyi

25 Biletsiz adam problemilə maraqlanmış ilk tədqiqatçılardan biri:

- M.Olson
 R.Patnem
 L.Quizo
 R.Boyda
 S.Henrix

26 Mansur Olsonun Kollektiv fəaliyyətlərin məntiqi kitabı necənci ildə işıq üzü görmüşdür?

- 1960-cı il
 1900-cü il
 1964-cü il
 1933-cü il
 1965-ci il

27 Kollektiv fəaliyyətlərin məntiqi, ictimai nemət və qrup nəzəriyyəsi əsərinin müəllifi kimdir?

- M.Olson
 C.M.Keyns

- Tafta-Xartli
- S.Henrix və Boydo
- K.Errou və R.Solou

28 İyerarxiya nədir?

- quruluş ardıcılığı
- iqtisadi struktur
- komandaları qəbul edəndir
- komanda verəndir
- qarşılıqlı təsirin komandalar vasitəsilə baş verdiyi fərdlərin tabeçilik strukturudur

29 Mərkəzi agentin rolu neçə başlıca səlahiyyətlərin birləşdirilməsini nəzərdə tutur.

- 4
- 6
- 5
- 8
- 2

30 İyerarxik strukturun genişləndirilməsinin qiymətləndirilməsinin ümumi prinsipini kim təklif etmişdir?

- Kuznets
- Uilyamson
- Alçian
- Ronald Kouz
- Artur Piqu

31 İyerarxik struktur çərçivəsində işdən boyunqaçırma formasında opportunistlə mübarizə aparma metodları hansılardır?

- qadağa qoymaq
- stimullaşdırma
- monitorinq və stimullar sisteminin yaradılması
- sanksiyalar tətbiq etmək
- hüquqlarının məhdudlaşdırılması

32 A.Alçian və H. Demsets iqtisadi təşkilatların (firmanın) neçə tipini ayırmışlar?

- doqquz
- beş
- iki
- bir
- yeddi

33 Hansı nemətlər qeyri-rəqabətlik və onlardan imtina edilə bilinməmə xüsusiyyətlərinə malikdir?

- istehlak əmtələri
- xidmətlər
- xüsusi nemətlər
- ictimai nemətlər
- aşağı keyfiyyətli əmtəələr

34 Sadalananlardan hansı ictimai nemət deyil?

- ölkənin müdafiəsi
- telefon şəbəkəsinin fəaliyyəti
- hüquq-mühafizə orqanlarının fəaliyyəti
- fundamental elm
- güsələrin işıqlandırılması

35 Klassik kontrakt öz mövcudluğunu nə vaxt dayandırır:

- kontragentlərin fəaliyyətinin dayandırılmasından sonra
- tərəflərdən birinin qərarı üzrə
- kontraktın göstərilmiş müddətdən asılı olaraq
- vədəsiz
- sövdənin yerinə yetirilməsi məqamından

36 Klassik kontrakt zamanı sövdələşmənin təşkili üsulu hansıdır :

- formal təşkil olunmuş
- bazar
- ierarxik
- hibrid
- qarışıq

37 Klassik kontrakt zamanı resursların spesifiklik dərəcəsi hansıdır :

- nadir resurs
- ümumi təyinatlı resurs
- interspesifik resurs
- yüksək spesifikli resurs
- orta dərəcə spesifikli resurs

38 Neoklassik kontraktın əsas səcəyyələrinə nə aid deyil :

- kontraktın tərəflərinin bütün şərtlər, xərclər və faydalarının aşkar təsbit edilməsi
- tərəflərin münasibətlərinin təsadüfi xarakteri
- münasibətlərin xarakterinin, onların mümkün dəyişiklikləri və ya dayandırılmasının təsbit edilməsinin tamlığı
- tərəflərin öz üzərinə götürüdüğü öhdəliklərin icrasına zəmin kimi dövlət çıxışı edir
- üçüncü tərəf, tərəflərin öz üzərinə götürüdüğü öhdəliklərin icrasına zəmin kimi çıxışı edir

39 Pisləşən seçim aşağıdakı prosesin nəticəsidir.

- opportunist davranış
- kontraktların bağlanması xərcləri
- ölçmə xərcləri
- mülkiyyət hüquqlarının spesifikləşdirilməsi
- mülkiyyət hüquqlarının müdafiəsi

40 Komanda –

- iqtisadi agentlər arasında məhdud resurslardan istifadəyə dəxli olan sanksiyalaşdırılmış münasibətlərdir.
- tərəflərdən birinin digərinin əlinin çatmadığı xüsusi informasiyaya malik olmasıdır;
- transaksiyaların həyata keçirilməsi zamanı meydana gələn xərclərdir;
- tabe olan agentlərin müəyyən fəaliyyətləri dəstinin birtərəfli məhdudlaşdırılmasıdır;
- cəmiyyətdə qəbul edilmiş mülkiyyət hüquqları və azadlıqların mübadiləsi, özgəninkiləşdirilməsi və mənimsənilməsidir;

41 Transaksiya xərcləri –

- iqtisadi agentlər arasında məhdud resurslardan istifadəyə daxil olan sanksiyalaşdırılmış münasibətlərdir.
- tərəflərdən birinin digərinin əlinin çatmadığı xüsusi informasiyaya malik olmasıdır;
- transaksiyaların həyata keçirilməsi zamanı meydana gələn xərclərdir;
- tabe olan agentlərin müəyyən fəaliyyətləri dəstənin birtərəfli məhdudlaşdırılmasıdır;
- cəmiyyətdə qəbul edilmiş mülkiyyət hüquqları və azadlıqların mübadiləsi, özgəninkiləşdirilməsi və mənimsənilməsidir;

42 Sövdələşmə transaksiası –

- hüquq obyektinin, hüquq subyektinin, bu subyektin malik olduğu hüquqlar dəstənin, habelə onlara riayət olunmasını təmin edən mexanizmin müəyyənəşdirilməsidir.
- iqtisadi agentlər arasında elə qarşılıqlı təsirdir ki, bu zaman qərarları qəbuletmə hüququ yalnız bir tərəfə məxsusdur, idarəetmə isə komanda vasitəsilə həyata keçirilir;
- mübadilə edən tərəflər arasında könüllü razılaşmalar əsasında mülkiyyət hüquqlarının mübadiləsindən ibarətdir;
- qarşılıqlı təsir vasitəsilə rifahın yüksəldilməsi imkanlarının qarşılıqlı surətdə anlaşılmasını əks etdirən münasibətdir;
- iddiaçılar tərəfindən hüquqlara və (və ya) resursa təşəbbüs göstərilən, amma üçüncü şəxs tərəfindən həyata keçirilən səlahiyyətlərin bölgüsüdür;

43 İdarəetmə transaksiası –

- hüquq obyektinin, hüquq subyektinin, bu subyektin malik olduğu hüquqlar dəstənin, habelə onlara riayət olunmasını təmin edən mexanizmin müəyyənəşdirilməsidir.
- qarşılıqlı təsir vasitəsilə rifahın yüksəldilməsi imkanlarının qarşılıqlı surətdə anlaşılmasını əks etdirən münasibətdir;
- mübadilə edən tərəflər arasında könüllü razılaşmalar əsasında mülkiyyət hüquqlarının mübadiləsindən ibarətdir;
- iqtisadi agentlər arasında elə qarşılıqlı təsirdir ki, bu zaman qərarları qəbuletmə hüququ yalnız bir tərəfə məxsusdur, idarəetmə isə komanda vasitəsilə həyata keçirilir;
- iddiaçılar tərəfindən hüquqlara və (və ya) resursa təşəbbüs göstərilən, amma üçüncü şəxs tərəfindən həyata keçirilən səlahiyyətlərin bölgüsüdür;

44 Rasion tətbiqetmə transaksiası –

- iqtisadi agentlər arasında elə qarşılıqlı təsirdir ki, bu zaman qərarları qəbuletmə hüququ yalnız bir tərəfə məxsusdur, idarəetmə isə komanda vasitəsilə həyata keçirilir;
- qarşılıqlı təsir vasitəsilə rifahın yüksəldilməsi imkanlarının qarşılıqlı surətdə anlaşılmasını əks etdirən münasibətdir;
- hüquq obyektinin, hüquq subyektinin, bu subyektin malik olduğu hüquqlar dəstənin, habelə onlara riayət olunmasını təmin edən mexanizmin müəyyənəşdirilməsidir.
- iddiaçılar tərəfindən hüquqlara və (və ya) resursa təşəbbüs göstərilən, amma üçüncü şəxs tərəfindən həyata keçirilən səlahiyyətlərin bölgüsüdür;
- mübadilə edən tərəflər arasında könüllü razılaşmalar əsasında mülkiyyət hüquqlarının mübadiləsindən ibarətdir;

45 T.Eqqertson D.Nortun yanaşmasına əsaslanaraq xərclərin növlərini müəyyənəşdirir, aşağıdakılardan hansı T.Eqqertsonun xərc növlərinə aid deyil:

- danışıqların aparılması.
- informasiya axtarışı;
- kontraktların tərtib edilməsi;
- monitoring;
- motivasiya;

46 Transaksiya –

- cəmiyyətdə qəbul edilmiş mülkiyyət hüquqları və azadlıqların mübadiləsi, özgəninkiləşdirilməsi və mənimsənilməsidir;

- transaksiyaların həyata keçirilməsi zamanı meydana gələn xərclərdir;
- tabe olan agentlərin mümkün fəaliyyətləri dəstinin birtərəfli məhdudlaşdırılmasıdır;
- tərəflərdən birinin digərinin əlinin çatmadığı xüsusi informasiyaya malik olmasıdır;
- iqtisadi agentlər arasında məhdud resurslardan istifadəyə daxil olan sanksiyalaşdırılmış münasibətlərdir.

47 Transaksiya xərcləri, bu:

- müqavilələrin başlanması xərcləridir
- məhsul istehsalı ilə əlaqədar xərclərdir
- əmtəə və xidmət istehsalı ilə əlaqədar xərclərdir
- istehsalla əlaqəsi olmayan xərclərdir
- xammal və materialların alınması ilə xərclərdir

48 Transaksiya xərclərinə daxil deyil.

- kontraktların bağlanması xərcləri
- informasiyaların axtarılması xərcləri
- dərgahlara və avadanlıqlara xidmət xərcləri
- opportunist davranış xərcləri
- mülkiyyət hüquqlarının müdafiəsi xərcləri

49 T.Eqqertson D.Nortun yanaşmasına əsaslanaraq xərclərin növlərini müəyənləşdirir, aşağıdakılardan hansıları T.Eqqertsonun xərc növlərinə aid deyil: 1.İnformasiya axtarışı; 2.Bölüşdürücü; 3.Kontraktların tərtib edilməsi; 4.Monitorinq; 5.Kontraktların icrasına məcburetmə; 6.Üçüncü şəxslərdən qoruma; 7. Danışığıqların aparılması; 8.Motivasiya.

- 2,8;
- 1,3;
- 3,5.
- 6,7;
- 4,5;

50 Müddələrin qısaca və dürüst ifadə edilməsi nöqtəyi -nəzərindən klassik kontrakt meyl edir:

- qeyri –formallıq
- variativlik
- standartlaşdırma
- qeyri –spesifikləşdirmə
- fərdiyyətçilik

51 Kontragentlərin münasibətlərinin sürəkliliyi nöqtəyi- nəzərindən neoklassik kontrakt hansı tipə aiddir:

- orta müddətli
- vədəsiz
- bərpa olunan
- uzunmüddətli
- qisamüddətli

52 Neoklassik kontrakt neçə tərəfi nəzərdə tutur:

- üç
- iki
- qeyri- məhdud sayda
- çox

dörd

53 Neoklassik kontrakt zamanı sövdələşmənin təşkili üsulu necədir :

- qeyri- formal
- hibrid
- ierarxik
- bazar
- formal təşkil edilmiş

54 Neoklassik kontrakt zamanı resursların spesifiklik dərəcəsi necədir:

- orta dərəcə spesifikli resurs
- interspesifik resurs
- yüksək spesifikli resurs
- ümumi təyinatlı resurs
- nadir resurs

55 Neoklassik kontrakt üzrə tərəflərin münasibət tezliyi necədir:

- təsadüfi
- müvəqqəti
- birdəfəlik
- daimi
- müntəzəm

56 Neoklassik kontrakt üzrə tərəflərin münasibətlərində zəmin kimi çıxış edir:

- hakim
- dövlət
- kontraqentlər
- vasitəçi
- mal göndərən

57 Neoklassik kontraktı bağlamaq hansı şəraitdə məqsədyönlüdür:

- müəyyənlik
- informasiya simmetrikliliyi
- informasiya sabitliyi
- qeyri- müəyyənlik
- aşağı dərəcəli risk

58 Sadalananlardan nə hibrid sövdələşmə formasına nümunə deyil:

- eksklyuziv diler kontraktları
- uzunmüddətli kontraktlar
- lizinq
- əlaqədar olan satışlar
- françayzinq

59 Münasibət kontraktı üzrə tərəflərin münasibətlərindən zəmin kimi çıxış edir:

- üçüncü tərəf
- hakim
- dövlət
- kontraqentlər

vasitəçi

60 Münasibət kontraktını hansı şəraitdə istifadə etmək məqsədə uyğundur:

- tərəflər arasında birdəfəlik, qeyri-mürəkkəb münasibətlər
- tərəflər arasında təsadüfi , yüksək riskli, amma olduqca faydalı münasibətlər
- tərəflər arasında diskret epizodlu qarşılıqlı faydalı münasibətlər
- tərəflər arasında uzunmüddətli , mürəkkəb qarşılıqlı faydalı münasibətlər
- tərəflər arasında qeyri- müntəzım qısamüddətli münasibətlər

61 Hibrid forma anlayışını elmi dövriyyəyə ilk dəfə kim daxil etmişdir:

- Uesli Mitçell
- Armen Alçian
- Harold Demsets
- Herbert Saymon
- Oliver Uilyamson

62 Münasibət kontraktı üzrə tərəflərin münasibətlərində tezliyi necədir:

- təsadüfi
- müvəqqəti
- daimi
- birdəfəlik
- müntəzəm

63 İnstitusionalizm fəlsəfənin hansı istiqamətinə daha yaxındır?

- materializm;
- dialektika;
- utopizm;
- empirizm;
- pragmatizm;

64 İnstitusionalizmdə iqtisadiyyatda nəyin xüsusi rolunun öyrənilməsinə xüsusi diqqət yetirilir?

- maliyyənin;
- əməyin;
- kapitalın;
- təbii resursların;
- texnologiyaların;

65 İnstitusionalizmin sırf Amerika elmi istiqaməti olması fikrini hansı alim təkzib etmişdir?

- C.Qobson;
- K.Eyres;
- A.Marşall;
- K.Marks;
- T.Veblen;

66 Kim institusionalizmi XXI əsrin iqtisad elmi adlandırmışdır?

- U.Mitçell;
- F.Mirovski;
- C.Xodjson;
- C.Dyui;

T.Veblen;

67 Köhnə instiutualizm aşağıdakı əsrlərin hüdudunda yaranmışdır.

- XX - XXI
- XVI - XVII
- XVII - XVIII
- XVIII - XIX
- XIX - XX

68 İnstiutualizmin meydana gəlməsi aşağıdakı iqtisadi məktəblə (istişamətə) əlaqədardır.

- merkantilist
- avstriya
- tarixi
- keynsçi
- klassik

69 İnstiutusal iqtisadiyyat nəyi öyrənir?

- ali təhsil sahəsini
- iqtisadi dövranın qaydalarını
- milli iqtisadiyyatın inkişaf yollarını
- istehsal xərclərini
- beynəlxalq iqtisadi əlaqələri

70 İqtisadi nəzəriyyənin hansı istiqaməti ilə instiutusal iqtisadiyyat daha az əlaqəlidir?

- matjinalizmlə
- marksizmlə
- merkantilizmlə
- tarixi məktəblə
- riyazi məktəblə

71 İqtisad elminin instiutusal istiqamətinin ilk elmi əsəri aşağıdakı kitab hesab edilir

- U.Mitçellin "İqtisadi nəzəriyyənin tipləri haqqında mühazirə"
- D.Qelbreyetin "Yeni instiutusal cəmiyyət"
- D.Kommonsun "İnstiutusal iqtisadiyyat"
- T.Beblenin "Tüfeyli sinfin nəzəriyyəsi"
- R.Kouzun "Firmanın təbiəti"

72 Göstərilən alimlərdən hansılar instiutusalizmin I inkişaf mərhələsinə aid deyil.

- R.Kouz
- T.Beblen
- C.Kommons
- U.Mitçell
- B.Klark

73 Göstərilən alimlərdən hansılar instiutusalizmin II inkişaf mərhələsinin nümayəndələrinə aiddir.

- D.Nort
- C.Qelbreyt
- R.Kouz
- C.Byükənen

T.Beblen

74 Göstərilən alimlərdən kim yeni institusional iqtisadiyyat axınının nümayəndəsi hesab edilir.

- D.Nort
 C.Qelbreyt
 R.Kouz
 Q.Saymon
 T.Beblen

75 Kim ilk dəfə texnostruktur anlayışını istifadə edib.

- R.Kouz
 D.Nort
 C.Kommons
 U.Mitçell
 C.Qelbreyt

76 C.Qelbreytin Yeni institusional cəmiyyət kitabı hansı ildə çap edilib?

- 1967
 1899
 1927
 1934
 1951

77 İqtisadi nəzəriyyənin rekonstruksiyası ideyası nə vaxt yaranmışdır?

- XX əsrin 30-cu illərində;
 XX əsrin 50-60-cı illərində;
 XX əsrin əvvəllərində;
 XX əsrin 70-80-ci illərində;
 XXI əsrdə;

78 Neoinstitusionalizm terminini ilk dəfə kim işlətmişdir?

- A.Qraçi;
 C.Xodjson;
 K.Eyres;
 C.Dyui;
 U.Mitçell;

79 Hansı elmi istiqamət bütət adlananlara aid deyil?

- təkamül nəzəriyyəsi;
 institusionalizm;
 neoklassik;
 marksizm;
 postkeynsçilik;

80 İqtisadiyyatın institusional inkişafının əsasında hər şeydən öncə texnoloji dəyişikliklərin durması ideyası hansı müəlliflərə məxsusdur?

- Marks, Keyns;
 Kommons, Veblen;
 Mitçell, Qelbreyt;

- Frimen, Dosi;
- Nort, Alle;

81 İnstitusionalistlər nəyi resursların resursu adlandırırlar?

- texnologiyanı;
- enerji daşıyıcılarını;
- torpağı;
- pulu;
- əməyi;

82 Neoinstitusionalizm hansı elmə daha yaxındır?

- heç birinə;
- hüquqşünaslıq;
- klassik iqtisadi nəzəriyyə;
- fəlsəfə;
- tarix;

83 Praqmatizm fəlsəfəsinin əsas müddəalarını birinci kim vermişdir?

- U.Mitçell;
- C. Xodjson;
- K.Eyres;
- Ç.Pirs;
- F.Mirovski;

84 Sosial-iqtisadi inkişaf prosesini tədqiq etmək üçün DMD burulğan modelini kim təklif etmişdir?

- F.Mirovski;
- C. Xodjson;
- K.Eyres;
- Ç.Pirs;
- U.Ceyms;

85 Metodoloji fərdiyyəçilik (individualizm).

- konstitusiya qaydalarının yerinə yetirilməsi ilə əlaqədar gözlənilən mübadilələr
- təhlil olunan hər bir şey fərdin təsiri ilə baş verir, fikrinə əsaslanan, əməl
- bir qrup adamın müstəsna hüququ olan mülkiyyət rejimi
- pozulduğuna görə cəzalandırılan davranış modeli
- məlumatların işlənməsi üzrə iqtisadi agentlərin imkanlarının məhdudluğu

86 İnstitusionalizm əsaslanır.

- bütün cavablar doğrudur
- cəmiyyətin insanların, idarəetmə institutlarının və hüquqların öyrənilməsi
- iqtisadi kəmiyyətlər arasında asılılıqların yaranması baxımından iqtisadi hadisələrin öyrənilməsi
- fəaliyyətlər baxımından hər hansı sosial hadisələrin öyrənilməsi
- iqtisadi davranışın ən yaxşı vasitəsi kimi ehtiyatlılığın öyrənilməsi

87 İnstitualizmin banisi ənənəvi olaraq hesab edilir.

- U.Mitçell
- R.Kouz
- T.Beblen

- D.Nort
- O.Ulyamson

88 Köhnə instiutalizmin əsas kateqoriyasına aiddir.

- dövlət
- institutlar
- transaksion xərclər
- son hədd faydalığı
- istehsal amilləri

89 T.Bebenin, C. Kommonsun, U.Mitçellin əsərlərində aşağıdakı ümumi cəhətləri göstərmək olar.

- dövlətin iqtisadi fəaliyyətinin araşdırılması
- «ali təbəqənin» tənqidi
- adətlərə əsaslanan, davranış modeli
- iqtisadi tsiklin öyrənilməsi
- tranmaksion xərclərin təhlil edilməsi

90 Neoinstitusionalistlər tərəfindən mülkiyyət hüquqları aşağıdakı kimi başa düşülür:

- Mayorat prinsipi üzrə ötürülən təyin olunmuş miras-varislik hüquqları
- müəyyən sosial mühitdə (ailə, partiya, əmək kollektivi) qəbul olunmuş davranış münasibətlərinin qeyri-formal normaları
- mütəşəkkil cinayətkar qrupların təyin etdiyi normalar və qaydaları
- bütün təsərrüfatçılıq subyektlərinin iqtisadi azadlıq və bərabər imkanları prinsipləri
- insanlar arasında nemətlərin mövcudluğu ilə əlaqədar və onların istifadəsilə dəxli olaraq meydana çıxan sanksiyalaşdırılmış davranış münasibətləri

91 Ayrı-ayrı fərdlər arasındakı transaksiya xərclərini azaldılmasına yönəldilmiş müqavilələr nəyi ifadə edir?

- formal qaydalar
- xarici effektlər
- institusional sazişlər
- qeyri-formal qaydalar
- mülkiyyət hüquqları

92 Nemətlərin mövcud olması ilə əlaqədar meydana çıxan və onların istifadəsinə dəxli olan insanlar arasındakı sanksiyalaşdırılmış davranış münasibətləri institusional iqtisadiyyatın hansı kateqoriyasını əks etdirir:

- formal qaydalar;
- xarici effektlər;
- kontrakt münasibətləri;
- mülkiyyət hüquqları;
- transaksiya xərcləri;

93 Riçard Nelson hansı nəzəriyyənin əsas nümayəndələrindən biridir?

- iqtisadi təşkilatlar
- iqtimai seçim
- mülkiyyət hüquqları
- transaksiya xərcləri
- təkamül neoinstitusionalizmi

94 Təkamül neoinstitusionalizm nəzəriyyəsinin əsas müddəalarına aşağıdakı bəndlərdən biri aid deyil:

- firmanın təsərrüfat inkişafında mühafizəkarlıq anlayışı
- iqtisadi dəyişikliklərin tədqiqini xüsusi vurğulamaq
- məhz müəyyən tip firma üçün səciyyəvi olan kontrakt normaları
- tarixi vaxtın rolunun nəzərə alınması
- bioloji analogiyaların aparılması

95 Neoinstitusionalizm nöqtəyi-nəzərindən iqtisadi agentlərin davranışına aşağıdakı cəhətlər xasdır:

- məhdud səmərəlilik və opportunizm;
- tam səmərəliliyə cəhd;
- faydalılığın maksimumlaşdırılması prinsipi;
- məsrəflərin minimumlaşdırılması prinsipi;
- mütləq səmərəlilik;

96 Mülkiyyət hüquqları cəmiyyət nöqtəyi-nəzərindən belə çıxış edir:

- Q.Qossenin birinci və ikinci qanunları;
- bu və ya digər resurs üzrə qərarların qəbul edilməsi səlahiyyətlərinin dəsti;
- dövlətin iqtisadi siyasətinin əsas istiqamətləri və prioritetləri;
- ayrı-ayrı agentlər arasındakı münasibətləri nizamlayan oyun qaydaları;
- ümumi nadirlik qanunu;

97 Robert Foqel hansı nəzəriyyənin əsas nümayəndələrindən biridir?

- içtimai seçim
- yeni iqtisadi tarix
- iqtisadi təşkilatlar
- transaksiya xərcləri
- mülkiyyət hüquqları

98 İqtisadiyyat tarixinə yeni iqtisadi tarix nəzəriyyəsi nümayəndələri hansı mövqelərdən baxırdılar.

- qeyri-formal qaydalarda təsbit olunmuş adət və ənənələr
- ümumi tarixi proses
- institusional dəyişikliklər
- milli-etnik xüsusiyyətlər
- iqtisadi inkişaf templəri

99 Təkamül neoinstitusionalizm nəzəriyyəsinin əsas nümayəndələri kimi aşağıdakı iqtisadçıları hesab etmək qəbul olunmuşdur:

- Riçard Pozner
- Harold Demsets
- Herbert Saymon
- Ceyms Byukenen
- Riçard Nelson

100 Formal qaydalar ifadə edir:

- dini-etik normalar
- adətlər, ənənələr
- dövlətin konkret qanunları və normativ aktları
- insanın adamların müəyyən sosial qrupa məxsusluğunu əks etdirən kütləvi mədəniyyət qaydaları

- v rdiřler, q rarlařmıř davranıř stereotipləri

101 Yeni iqtisadi tarix nəzəriyyəsinin əsas nümayəndələri kimi ařağıdakıları hesab etmək qəbul olunmuřdur:

- Riçard Pozner
 Harold Demsets
 Herbert Saymon
 Ceyms Byukenen
 Robert Foqel

102 İnstitusional m h t və ya s z n dar mənasında institutlar nəyi ifadə edir.

- Bazis iqtisadi qanunları
 iqtisadi subyektlər arasında řaquli təsərrüfat əlaqələri
 iqtisadi subyektlər arasında üfiqi təsərrüfat əlaqələri
 ayrı-ayrı fərdlər aradında transaksiya xərclərinin azadılmasına y n dilmıř müqavilələr
 insanlar arasında siyasi, sosial və hüquqi qarřılıqlı təsir c rçiv l rinin yaradan “oyun qaydaları” məcmusu, yaxud qaydalar, normalar və sanksiyalar

103 Qeyri-formal qaydalar ifadə edir:

- təsərrüfat fəaliyyətinin müxtəlif sferalarını tənzimləyən lokal təlimatlar, qaydalar, normalar və standartlar
 AR-nin məcəllələri
 AR-nin qanunları
 dövlətin qanunaltı normativ aktları
 adətlər, ənənələr

104 İnstitutların konqruentliliyi prinsipi nəyi bildirir?

- formal və qeyri-formal qaydaların o cümlədən həm də onların da d yiřiklikl rin  dəxli olan uyğunluq prinsipi
 formal və qeyri-formal institutların qarřılıqlı təsir prinsipi
 formal və qeyri-formal institutların tabeçiliyi prinsipi
 formal və qeyri-formal institutların bir-birini əvəz etməsi prinsipi
 formal və qeyri-formal institutların bir-birini tamamlaması prinsipi

105 M hafiz karlıqlar (k hn likl r) bunu bildirir:

- formalar,qaydalar
 transaksiya xərclərinin müəyyən tipi
 firmanın nizamnaməsi, onun təlimatları v  müddəaları
 daxili və xarici kontraktlar sistemi
 davranıřın sabit stereotipləri

106 Cəmiyyətdə (birlikdə) güc potensialının bərabər bölgüsü gəlirlərin mənbəyi kimi güc resurslarından istifadəyə necə təsir göstərir?

- bütün cavablar səhvdir
 güclü
 zəiflədici
 orta
 hiss olunmaz

107 Dövlətin mövcud olmasını izah edən əsas yanařmaların neçəsini f rql ndiril r?

- 5

- 1
- 2
- 3
- 4

108 Dövlətin mövcud olmasını izah edən ictimai müqavilə nəzəriyyəsi hansı alimin adı ilə bağlıdır?

- Fransua Mari Arue Volter
- Deni Dudro
- Con Lokk
- Şarl Lui Monteskye
- Tomas Qobbs

109 Müasir institusional iqtisadiyyatda ictimai müqavilə nəzəriyyəsi hansı adı alıb?

- təkamül nəzəriyyəsi
- müqavilə nəzəriyyəsi
- inqilabi nəzəriyyə
- zorakılıq nəzəriyyəsi
- istismar nəzəriyyəsi

110 Dövlətin mövcud olmasını izah edən müqavilə nəzəriyyəsi hansı alimin adı ilə bağlıdır?

- Fransua Mari Arue Volter
- Deni Dudro
- Con Lokk
- Şarl Lui Monteskye
- Tomas Qobbs

111 Dövlətin mövcud olmasını izah edən Con Lokkun adı ilə bağlı hansı nəzəriyyədir?

- ictimai müqavilə nəzəriyyəsi
- istismar nəzəriyyəsi
- təkamül nəzəriyyəsi
- inqilabi nəzəriyyə
- zorakılıq nəzəriyyəsi

112 Dövlətin mövcud olmasını izah edən istismar nəzəriyyəsi hansı alimin adı ilə bağlıdır.

- Fransua Mari Arue Volter
- Deni Dudro
- Con Lokk
- Şarl Lui Monteskye
- Tomas Qobbs

113 Tomas Qobbsın adı ilə bağlı hansı nəzəriyyə dövlətin mövcud olmasını izah edir?

- təkamül nəzəriyyəsi
- inqilabi nəzəriyyə
- zorakılıq nəzəriyyəsi
- ictimai müqavilə nəzəriyyəsi
- istismar nəzəriyyəsi

114 Dövlətin mövcud olmasını izah edən hansı nəzəriyyə neoklassik nəzəriyyədən istifadə edir?

- təkamül nəzəriyyəsi

- inqilabi nəzəriyyə
- zorakılıq nəzəriyyəsi
- ictimai müqavilə nəzəriyyəsi
- istismar nəzəriyyəsi

115 Dövlətin mövcud olmasını izah edən hansı alimin nəzəriyyəsində neoklassik nəzəriyyədən istifadə edir?

- Fransua Mari Arue Volter
- Deni Dudro
- Con Lokk
- Şarl Lui Monteskye
- Tomas Qobbs

116 Dövlətin mövcud olmasını izah edən hansı nəzəriyyə marksist yanaşmasının əsasında durur?

- təkamül nəzəriyyəsi
- inqilabi nəzəriyyə
- zorakılıq nəzəriyyəsi
- ictimai müqavilə nəzəriyyəsi
- istismar nəzəriyyəsi

117 Dövlətin mövcud olmasını izah edən kimin nəzəriyyəsi marksist yanaşmanın əsasında durur.

- Fransua Mari Arue Volter
- Deni Dudro
- Con Lokk
- Şarl Lui Monteskye
- Tomas Qobbs

118 İnstitusional iqtisadi nəzəriyyə daxilində zorakılıq nəyin təzahürü sayılır.

- gücün
- hakimiyyətin
- təsirin
- qəddarlığın
- hüququn

119 Hansı alim təklif etdiyi dövlət modelində müqavilə nəzəriyyəsini istismar nəzəriyyəsi ilə birləşdirməyə cəhd etmişdir?

- Uesli Mitçell
- Armen Alçion
- Duqlas Nort
- Harold Demsets
- Ronald Kouz

120 Dövlət-stasionar quldurdur modelini hansı alim təklif edir?

- Eli Xekşer və Bertil Olin
- Layman Porter və Edvard Louler
- Mansur Olson və Martin Makqir
- Ronald Kouz və Corc Stiqler
- Çarlz Kobb və Pol Duqlas

121 Dövlətin mövcudluğunu izah edən ictimai müqavilə nəzəriyyəsi hansı alimin adı ilə bağlıdır

- Con Lokk
- Şarl Sui Monteskye
- Fransua Mari ArueVolter
- Tomas Hobbs
- Deni Didro

122 Müasir insisional iqtisadiyatda ictimai müqavilə nəzəriyyəsi hansı adı almışdır:

- təkamül nəzəriyyəsi
- kontrakt nəzəriyyəsi
- inqilabi nəzəriyyə
- qüvvə nəzəriyyəsi
- istismar nəzəriyyəsi

123 Dövlətin mövcudluğunun izah edən kontrakt nəzəriyyəsi hansı alimin adı ilə bağlıdır :

- Fransua Mari Arue Volter
- Deni Didro
- Con Lokk
- Şarl Sui Monteskye
- Tomos Hobbs

124 Con Lokkun adı ilə bağlı olan və dövlətin mövcudluğu izah edən nəzəriyyə hansıdır:

- təkamül nəzəriyyəsi
- inqilabi nəzəriyyə
- güc nəzəriyyəsi
- ictimai müqavilə nəzəriyyəsi
- istismar nəzəriyyəsi

125 Dövlətin mövcudluğunun izahına neçə əsas yanaşmanı fərqləndirirlər

- 5
- 1
- 2
- 3
- 4

126 Xüsusi və ictimai (sosial) xərclər və fayda arasında faydalar necə adlanır?

- transaksiyalar
- informasiyanın asimmetrikliliyi
- pisləşdirici seçim
- xarici effektlər
- məhdud rasionallıq

127 Bir iqtisadi agentlər üçün başqa iqtisadi agentlərin fəaliyyəti nəticəsində yaranan pulsuz fayda necə adlanır?

- mənfi xarici effekt
- xüsusi fayda
- ictimai fayda
- xarici fayda

müsbət xarici effekt

128 Mülkiyyət hüquqlarının dəqiq spesifikasiyası və sıfır transaksiya xərcləri zamanı resurslar üzərində mülkiyyət hüquqlarının azad mübadiləsi, ilkin olaraq necə bölünmələrindən asılı olmayaraq, onların səmərəli bölgüsünü təmin edir . Bu deyim adlanır:

- Pareto optimumu
- Kouz teoremi
- Pozner qaydası
- Onore sadalanması
- Uilyamson sxemi

129 Mənfi xarici effektləri tənzimləmək üçün korrektəedici vergilərin tətbiqini kim təklif etmişdir?

- A.Piqu
- R.Kouz
- R.Pozner
- V.Pareto
- C.Helbreyt

130 İstehsal tullantılarının müəssisə tərəfindən çaya atılması xarici effektlərin hansı növünə aiddir?

- texnoloji
- daxili
- istehlakçı
- pul
- şəbəkə

131 Xarici effektlər problemi ilk dəfə 1920-ci ildə kimin klassik əsərində qoyulmuşdur?

- A.Piqu
- A.Smit
- D.Rikardo
- R.Kouz
- M.Olson

132 Eksternaliyalar dedikdə – bu:

- müsbət xarici effektləri
- xarici effektləri
- daxili effektləri
- xarici və daxili effektləri
- mənfi xarici effektləri

133 Variantlardan hansı xarici effektlərin təsnifat meyarını düzgün əks etdirir?

- bütün cavablar düzgür
- işarəsi
- sferası
- kəmiyyət və keyfiyyəti
- işarəsi və sferası

134 Xarici effekt nədir?

- biri-birindən götürdükləri gəlirdir
- xüsusi və sosial xərclər və faydalar arasında ayrılımdır

- xaricdən gələn gəlir
- xüsusi xərclərdən gələn gəlirlərdir
- iqtisadi agentin kənardan əldə etdiyi səmərədir

135 Xarici effektlərin birinci meyarı nədir?

- səmərəlilik dərəcəsi
- əldə olunan səmərə
- onların kəmiyyət miqdarı
- xarici effektlərin "işarəsidir"
- kontraktların faydalılığıdır

136 Xarici effektlərin işarəsidir .

- xərclərin kəmiyyəti
- mənfi və müsbət xarici effektlər
- daxili və xarici effektlər
- səmərəli fəaliyyət
- keyfiyyət dərəcəsi

137 Texnoloji xarici effekt

- əsas kapital və avadanlıqların yeniləşməsi effekti
- bir iqtisadi agentin məhsul buraxılışının digərinin məhsul buraxılışının texnoloji asılılığından meydana gələn xarici effekt
- texnologiyadan əldə olunan effekt
- əsas kapitaldan əldə olunan effekt
- maşın və qurğulardan əldə olunan gəlir

138 Bu mülkiyyət rejimlərindən hansı transaksiya xərclərinin səviyyəsi ilə şərtlənən nisbi üstünlüklərə malik deyil?

- Heç biri.
- Dövlət;
- Resursa sərbəst çatmaq;
- Xüsusi;
- Kommuna;

139 Dövlət mülkiyyət rejimində digərlərinə istisna etmək hüquqi aiddir

- Heç kimə;
- Fərdə;
- Fərdlər qrupuna;
- "Dövlət" təşkilatının üzvlərinə;
- Kollektivə;

140 Hansı rejimdə resursdan ifrat istifadə meydana gəlir?

- Hamısı;
- Dövlət;
- Kommunal;
- Resursa sərbəst çatmaq;
- Xüsusi;

141 Xüsusi mülkiyyət rejimində istifadə etməkdən gəlir almaq hüququ aiddir

- Fərdə;
- Bütün fərdlərə;
- “Dövlət” təşkilatının üzvlərinə;
- Fərdlər qrupuna;
- Heç kimə;

142 Xüsusi mülkiyyət rejimində digərlərinə istisna etmək hüquqi aiddir

- Heç kimə;
- “Dövlət” təşkilatının üzvlərinə;
- Fərdlər qrupuna;
- Fərdə;
- Kollektivə;

143 İstehsal sferasında daha çox yayılmış mülkiyyət rejimi:

- İcmal.
- Kommunal;
- Dövlət;
- Xüsusi;
- Kooperativ;

144 Kommunal mülkiyyət rejimində digərlərinə istisna etmək hüquqi aiddir

- Heç kimə;
- “Dövlət” təşkilatının üzvlərinə;
- Fərdlər qrupuna;
- Fərdə;
- Bütün fərdlərə;

145 Kommunal mülkiyyət rejimində digərlərinə istisna etmək hüququ aiddir

- Heç kimə;
- “Dövlət” təşkilatının üzvlərinə;
- Fərdlər qrupuna;
- Fərdə;
- Məmurlara ;

146 Nort-Tomas modelində dəyişikliklərin hərəkətverici qüvvəsi:

- Kontraktların bağlanması
- Transaksiya
- Demografik təzyiq
- Monitorinq
- Mülkiyyət hüquqlarının müdafiəsi

147 Ostroma görə mülkiyyət rejimini əmələ gətirən hüquqlara daxil deyil?

- İstisna.
- Qoparmaq;
- Çıxartmaq;
- Çatmaq;
- İdarə etmək;

148 Resursa sərbəst çatmaq rejimində digərlərinə istisna etmək hüququ aiddir-

- Heç kimə;
- “Dövlət” təşkilatının üzvlərinə;
- Fərdlər qrupuna;
- Fərdə;
- Kollektivə;

149 Resursa sərbəst çatmaq rejimində istifadə etməyə dair qərar qəbul etmə hüquqi aiddir

- Heç kimə;
- “Dövlət” təşkilatının üzvlərinə;
- Fərdlər qrupuna;
- Fərdə;
- Bütün fərdlərə;

150 Mülkiyyət hüquqları ümumi şəkildə ifadə edir.

- insanların məhdud resurslara nəzərən davranışın formal və qeyri- formal normaları, bu normalara əməl olunmadığı halda cəza şəklində məsuliyyət əmələ gəlir
- resursların istifadəsinə nəzarət və bu zaman meydana çıxan məsrəf və faydaları bölmək hüququ
- istehsal vasitələri və nəticələr, sərbəst sərəncam vermək şərtilə fərd və kollektivin onlara özününkü kimi münasibəti
- mülkiyyətçi üzərində təsbit olunmuş öz mülahisəsi və öz mənafeləri üzrə bu əmlaka nəzərən istənilən hərəkətin baş verməsi yolu ilə ona məxsus əmlaka hüquqi cəhətdən təmin olunmuş sərəncam vermək imkanı
- mülkiyyətçinin ona məxsus mülkiyyət obyektinə sahib olma, istifadə etmə və sərəncam verməsi üzrə münasibətlərini tənzimləyən hüquqi normalar sistemi

151 İqtisadçılar adətən səlahiyyətlərin aşağıdakı siyahısını istifadə edirlər.

- səlahiyyətə malik olma hüququ, işləmək bacarığı, nəzakətli olmaq bacarığı
- istifadə etmə və sərəncam vermə hüququ
- sahib olma və sərəncam vermə hüququ
- sahib olma və istifadə etmə hüququ, yaxud icarə
- istifadə etmə, gəlir əldə etmə, fiziki formanı dəyişdirmə, özgəninkiləşdirmə hüququ

152 Mülkiyyət hüququnun dağılması necə şərh olunur.

- iqtisadi münasibətlərin bütün növlərinə qəbul edilən universal spesifikasiləşdirmə
- natamam spesifikasiləşdirmə
- mülkiyyət hüququnun differensiasiyası
- mütləq spesifikasiləşdirmə
- mülkiyyət hüququnun parçalanması

153 Mülkiyyət hüququnun dağılması aşağıdakı səbəbin mövcud olması nəticəsində baş verir:

- xüsusi mülkiyyət
- tam kontraktın bağlanmasına cəhd
- təkmil rəqabət
- mülkiyyət hüququnun qeyri-dəqiq təyin edilməsi və pis müdafiə olunması, dövlət tərəfindən məhdudiyətlərin olması
- transaksiya xərcləri

154 Mülkiyyət hüququnun dağılma həddi hansıdır:

- bu, iqtisadi münasibətlərin xarakterinə daha dəqiq cavab verərkən
- Neşu üzrə tarazlıq əldə olunarkən
- Pareto üzrə səmərəlilik əldə olunarkən

- mülkiyyət hüququnun dağılıqlığının aradan qaldırılmasından əldə olunan gələcək uduş bununla əlaqədar xərcləri öləyərəkən
- interspesifik resursa tam kontrakt formalaşdırılarkən

155 İnstitusional iqtisadiyyatda xarici effektləri belə adlandırmaq qəbul olunmuşdur:

- eksternaliya
- internalizasiya
- implisit
- "limonlar"
- eksplisit

156 İnstitusional iqtisadiyyatda aşağıdakını eksternaliya adlandırmaq qəbul olunmuşdur:

- resursların müəyyən nadir tipi
- Neşin eyni zamanda bir neçə tarazlığı
- xarici effektlər
- informasiyanın asimmetriyası
- qeyri-formal qaydalar

157 Xarici effektlər dedikdə başa düşmək qəbul olunmuşdur:

- fəaliyyətin qeyri-profil növünün xalis zərərləri
- reklam xərcləri
- saxta xərclər
- qiymətlərdə öz əksini tapmamış əlavə xərclər və ya faydalar
- düzgün olmayaraq seçilmiş marketing strategiyasının zərərləri

158 Eksternaliyalar necə olur:

- profesionalist və icazəli
- birbaşa və dolaylı
- kompensasiyaedici və stimullaşdırıcı
- ümumi və xüsusi
- müsbət və mənfi

159 Eksternaliya dedikdə başa düşmək qəbul olunmuşdur:

- düzgün olmayaraq seçilmiş marketing strategiyasının xərcləri
- qiymətlərdə öz əksini tapmamış əlavə xərclər və ya faydalar
- saxta xərclər
- reklam xərcləri
- fəaliyyətin qeyri-profil növünün xalis zərərləri

160 Xarici effektlər necə olur:

- profesionalist və icazəli
- ümumi və xüsusi
- kompensasiyaedici və stimullaşdırıcı
- müsbət və mənfi
- birbaşa və dolayısı

161 Müsbət xarici effektlər nə zaman meydana çıxır.

- iqtisadi subyektlərin fəaliyyəti onların rentabelliyyətinin artmasına gətirib çıxarır
- bir qisim iqtisadi subyektlərin fəaliyyəti digər qisim insanlar üçün əlavə xərclər doğurur

- bir qisim iqtisadi subyektlərin fəaliyyəti digər subyektlər üçün əlavə faydaların meydana çıxmasına gətirib çıxarır
- bir qisim iqtisadi subyektlərin fəaliyyəti digərləri üçün son hədd xərclərinin artmasına səbəb olur
- iqtisadi subyektlərin fəaliyyəti bazarda hökmran mövqeyin əldə olunmasına gətirib çıxarır

162 A. Smit hansı vəzifəni dövlətin birinci öhdəliyi kimi göstərmişdi.

- Cəmiyyətdə münaqişələri tənzimləmək
- İqtisadi inkişaf üçün əlverişli şərait yaratmaq
- Sosial problemləri həll etmək
- Cəmiyyətin mənafeələrini reallaşdırmaq
- Cəmiyyəti zorakılıqdan və xarici müstəqil dövlətlərin istilasından qorumaq

163 A. Smit hansı vəzifəni dövlətin ikinci öhdəliyi kimi göstərmişdi?

- İqtisadi agentləri sazişlərə əməl etməyə məcbur etmək
- Rəqabət mühiti formalaşdırmaq
- Sosial bərabərliyi təmin etmək
- İmkan daxilində cəmiyyətdə ədalətsizliyə və onun üzvlərinin digərləri tərəfindən istismarına yol verməmək
- İqtisadiyyata müdaxilə etməmək

164 A. Smit hansı vəzifəni dövlətin üçüncü öhdəliyi kimi göstərmişdi?

- İstirahət parklarının salınması
- Səhiyyə təşkilatlarının yaradılması
- Mədəniyyət ocaqlarının tikilməsi
- Cəmiyyətin bütün üzvlərinin maraqlarına uyğun müəyyən ictimai tikili və müəssisələrin yaradılması və saxlanılması
- İdman qurğularının tikilməsi

165 Müasir neoinstitusionalistlər hesab edirlər ki, dövlət müdaxiləsi nədən zəruridir.

- İnteqrasiyanın genişlənməsi
- İqtisadiyyatın qloballaşmasından
- Böhranlı iqtisadi inkişafdən
- İqtisadi inkişafın aşağı səviyyəsindən
- Bazarın uğursuzluğu və öz funksiyasını yerinə yetirməməsi

166 Status qvo pozulmasına nə səbəb olur.

- İqtisadiyyatda inhisarlaşma
- Mülkiyyət hüququnun yenidən bölgüsünə dair qanunvericilikdə istənilən dəyişiklik
- Transaksiya xərclərinin dəyişilməsi
- Mülkiyyət hüququnun dəyişilməsi
- İqtisadiyyatın böhranlı vəziyyəti

167 Dövlətin yaranması nə vaxt mümkün olur.

- İctimai tənzimlənmənin zərurəti ilə
- Sosial kontrakt və əhalinin öz hüququnun bərpə hissəsini könüllü şəkildə onun mənafeyini səmərəli qoruya bilən quruma verməsi ilə
- İctimai mülkiyyətin yaranması ilə
- Xüsusi mülkiyyətin yaranması ilə
- Zorakılığın aradan qaldırılmasına zərurətin yaranması ilə

168 Nəyə görə insanlar könüllü olaraq dövlətin məcbur etmə mexanizminə razılaşırlar.

- Hüquqlarının qorunması üçün
- Cəmiyyətin iqtisadi quruluşuna uyğundur
- Hüquqi baza belə tələb edir
- Son nəticə onların şəxsi maraqlarına uyğun gəlir
- Zorakılıqdan qorunmaq üçün

169 Olsona görə oturaq bandit bandit qastrolyerdən(səyyar) nə ilə fərqlənir.

- “oturaq banditdən” fərqli olaraq “səyyar bandit” insanların hər şeyini almağa çalışır
- Digərinin nüfuz dairəsinə girə bilməsi ilə
- Nüfuz dairəsinin qeyri-məhdudluğu ilə
- Nüfuz dairəsinin məhdudluğu ilə
- Digərinin nüfuz dairəsinə girə bilməməsi ilə

170 Amirlik iqtisadiyyatından bazar iqtisadiyyatına keçidin neoklassik ssenarisi neoinstitusionaldan nə ilə fərqlənir:

- iqtisadiyyatda start vəziyyəti ilə;
- natamam informasiya şəraiti ilə;
- islahatların aparılma sürəti ilə;
- aparılan islahatların məzmunu ilə;
- dəyişikliklərin gedişinə kənar təsirlərlə;

171 Amirlik iqtisadiyyatının institusional matrisası iqtisadiyyatda kimin hakim mövqeyini nəzərdə tutur:

- cavabların hamısı doğrudur;
- qiymət siqnalları əsasında bazar mexanizmini;
- dövlət mülkiyyəti və dövlət institutlarının üstünlüyünü;
- xüsusi mülkiyyətin üstünlüyünü;
- qeyri-formal iqtisadiyyatı;

172 Artan defisit şəraitində pul talvarı nəyi bildirir?

- cavabların hamısı doğrudur;
- hökumət tərəfindən islahat strategiyasının seçilməsini;
- əhəlinin yığılım pullarının əmtəə və xidmətlər ehtiyatına nisbətən çox olması;
- qiymət siqnalları zəminində bazar mexanizmini;
- təsbit olunmuş qiymətlərin müəyyənləşdirilməsi;

173 Cəmiyyətdə qeyri-formal oyun qaydalarının formallardan üstün olması, formal qaydaların qeyri-formal normalara uyğunlaşması :

- institusionallaşmadır;
- makroiqtisadi disfunksiyadır;
- «qeyri-formal institusionallaşmadır»;
- «qeyri-formal məhdudluqlardır»;
- qohumluq kapitalizmidir;

174 İqtisadi artımın ləngiməsinə səbəb olan institusional münaqişənin nəticəsi nədir?

- keçid sisteminin yüksək transaksiya xərcləri;
- rəsmi iqtisadiyyat;
- iqtisadi altsistem;
- aqrar islahatlar;

- kölgə iqtisadiyyat;

175 İnstitusional sistemdə əvvəlki təsərrüfat sisteminin idarə mexanizminin ləğvi və yenisinin olmaması nəticəsində ən az transaksiya xərclərli formal institutların olmaması və ya azlığı:

- institusional matrisadır;
 ötürmə paradoksudur;
 institusional tələdir;
 institusional vakuumdur;
 institusional münaqişədir;

176 Qeyri-formal institusionalizm nə deməkdir?

- cavabların hamısı doğru deyil;
 keçid sisteminin çox yüksək transaksiya xərcləri;
 mövcud qeyri-formal normalarla yeni qəbul edilən formal qaydalar arasında uyğunsuzluq;
 cəmiyyətdə qeyri-formal «oyun qaydalarının» formallardan üstün olması, formal qaydaların qeyri-formal normalara uyğunlaşması;
 cavabların hamısı doğrudur;

177 Neoklassik nəzəriyyənin meyarlarına görə institusional islahatların nə vaxt başa çatdığını hesab etmək olar.

- cavabların hamısı doğrudur;
 tam informasiya şəraitində;
 institutlar sistemi səmərəlidir;
 ÜDM-in islahatdan qabaqkı vəziyyətinə çatıldıqda;
 qeyri-formal institusionallaşdırma;

178 Neoklassik ssenariyə görə keçid prosesinin sürəti bu amildən asılı deyil:

- dəyişikliklərə kənar təsirdən;
 xarici və daxili amillərin qarışığından;
 siyasi rentadan;
 iqtisadiyyatda start vəziyyətindən;
 siyasi institutların dayanıqlığından;

179 Yeni iqtisadi sistemin yaradılmasını nəzərdə tutan institusional islahatlar nə zaman bitmiş hesab olunur?

- əksmilliləşmə prosesi başa çatıb;
 məcburetmə mexanizmləri səmərəli deyil;
 formal oyun qaydaları gözlənilir;
 yeni iqtisadi institutlar formalaşmış, institusional sistemin inkişafının ətalətliyi yaranıb;
 iqtisadi sahədəki gərginlik transformasiya olunur;

180 Sadalananlardan nəyi iqtisadiyyatın qeyri-formal sektorunun müsbət cəhətlərinə aid etmək olmaz?

- qeyri-formal sektorun heç bir müsbət cəhəti yoxdur
 münaqişələrin həllinin leqal mexanizmlərindən istifadənin qeyri-mümkünlüyü
 qeyri-formal sektorun fəaliyyəti rəsvi firmalar üçün əlavə rəqabət yaradır
 qeyri-formal sektor qeyri-səmərəli leqal mühitin təsirini yüngülləşdirir
 qeyri-formal sektorun gəlirləri iqtisadiyyatda məcmu tələbi artırır

181 İqtisadiyyatda qeyri-formal sektorun hansı ölçülmə metodu istehsal amillərinin istehlakının

izlənilməsinə əsaslanır?

- istehsal resurslarına tələbatın qiymətləndirilməsi metodu
- seçmə müşahidələr metodu
- əməliyyatların hesablanması metodu
- vergi yoxlamaları metodu
- nağd pula tələbin qiymətləndirilməsi metodu

182 İyerarxiyanın çatışmazlıqlarının əsasında nələr durur.

- aşağı mənfəət səviyyəsi
- rəqabətdən qorunmaq imkanının məhdudluğu
- bazarın güclü təsir mexanizminin olması
- məhdud səmərəlilik və işdən boyunqaçırma formasında opportunizmə meyillilik
- iqtisadi agentlərin tərəfdaşlığının mədud xarakter daşması

183 Nemətin ondan imtina edilə bilinməmə xüsusiyyəti nədən ibarətdir?

- bu nemətlər ilkin tələbat əmtəələridir
- bu kimi nemətlərin istehsalı dövlət tərəfindən maliyyələşdirilir
- əgər nemət istehsal edilibdirsə, heç kim başqa fərdləri bu nemətdən istifadə etmək imkanından məhrum edə bilməz
- nemətin bu həcmində onun bir nəfər tərəfindən istehlakı onun digər adamlar tərəfindən istehlakını azaltmır
- bu nemətlər inhisar şəraitində istehsal edilir

184 əmtəənin istehlakta qeyri-rəqabətli olması xüsusiyyəti nədən ibarətdir?

- nemətlər qeyri-təkmil rəqabət şəraitində istehsal olunur
- nemətin bu həcmində onun bir nəfər tərəfindən istehlakı onun digər adamlar tərəfindən istehlakını azaltmır
- bu nemətlər inhisar şəraitində istehsal olunurlar
- əgər nemət istehsal edilibdirsə, heç kim başqa fərdləri bu nemətdən istifadə etmək imkanından məhrum edə bilməz
- haqqının ödənilib-ödənilməməsindən asılı olmayaraq neməti hamı əldə edə bilər

185 İnstitusional sazişlər səviyyəsində biletsiz adam probleminin əksi olan problemi düzgün əks etdirən variantı seçin:

- kollektiv fəaliyyətlər problemi
- bazarın dövlət tənzimlənməsi problemi
- iqtisadiyyatın dövlətsizləşdirilməsi problemi
- mülkiyyətin transformasiyası problemi
- rəqabət mühitinin formalaşması problemi

186 Variantlardan hansı sosial kapitalın səviyyəsini səciyyələndirən 3 göstəricini ardıcıl olaraq düzgün əks etdirir:

- cavabların hamısı doğrudur
- etibar, vətəndaş kooperasiyası normaları, sosial kapitalın keyfiyyəti
- etibar, vətəndaş kooperasiyası normaları, vətəndaş assosiasiyalarında əhalinin iştirak dərəcəsi
- etibar və vətəndaş assosiasiyalarında əhalinin iştirak dərəcəsi, sosial kapitalın kəmiyyəti
- etibar, sosial kapitalın kəmiyyəti, sosial kapitalın keyfiyyəti

187 Sosial kapital anlayışının mahiyyətini düzgün əks etdirən variantı seçin:

- "bridging" tipli kapitaldır
- birlikdə (cəmiyyətdə) səmimilik, etibar və beynəlxalq kooperasiyanın formal normalarının yayılması dərəcəsi

- “bonding” və “brinding” tiplərinə aid olmayan kapitallar
- birlikdə (cəmiyyətdə) səmimilik, etibar və vətəndaş kooperasiyasının qeyri-formal norma-larının yayılması dərəcəsi
- “bonding” tipli kapitallardır

188 Variantlardan hansı selektiv stimullar kateqoriyasını düzgün əks etdirir?

- bütün mənfi stimulların məcmusudur
- bütün cavablar səhvdir
- fərdlərə onların ictimai və kollektiv nemətlərin təmin olunmasına töhfə verib-verməməsindən asılı olmayaraq tətbiq olunan stimullardır
- bütün müsbət stimulların məcmusudur
- fərdlərə onların ictimai və kollektiv nemətlərin təmin olunmasına töhfə verib-verməməsindən asılı olaraq seçmə yolu ilə tətbiq olunan stimullardır

189 İctimai nemətlər kateqoriyasını düzgün əks etdirən variantı seçin:

- həm əl çatmağın müstəsnaılığı, həm də istehlakda rəqabətin olmadığı nemətlərdir
- fərdin malik olduğu bütün maddi və mənəvi nemətlərin məcmusu
- əldə edilməsi baxımından kəskin rəqabətlə müşayiət olunan nemətlərdir
- müstəsnaıq xassəsinə malik olan bütün maddi və mənəvi nemətlərdir
- nemətlərin qəbul edilmiş tipologiyasında ardıcıl əks etdirilən nemətlərdir

190 Variantlardan hansı ümumi şəkildə ardıcıl olaraq nemətlərin tipologiyasını əks etdirir?

- sosial nemətləri, klub nemətlər, xüsusi nemətlər
- xüsusi nemətlər, klub nemətləri, sosial nemətlər, ictimai nemətlər
- maddi nemətlər, qeyri-maddi nemətlər, klub nemətləri, ictimai nemətlər
- maddi nemətlər, qeyri-maddi nemətlər
- mənəvi nemətlər, ictimai nemətlər

191 Variantlardan hansı biletsiz adam problemini düzgün əks etdirir?

- iqtisadi agentlərin ümumi xərclərdə iştirak etmədən qarşılıqlı faydalı kol-lektiv fəaliyyətlərin həyata keçirilməsinin mümkünlüyü
- bütün cavablar doğrudur
- institusional sazişlər səviyyəsində kollektiv fəaliyyətlər problemdir
- iqtisadi agentlərin ümumi xərclərdə iştirak etməklə faydaları əldə etmək im-kanının olması
- iqtisadi agentlərin ümumi xərclərdə iştirak etmədən faydaları əldə etmək imkanının olması üzündən qarşılıqlı faydalı kollektiv fəaliyyətlərin həyata keçirilməsi çətinliyidir

192 Məhbuslar dilemmasını səciyyələndirən doğru deyimi seçin:

- qeyri-korporativ nəticə seçilən strategiyalar haqqında ilkin razılaşmanın olmaması ilə şərtlənir
- sonsuz təkrarlanan Məhbuslar dilemmasında qeyri-korporativ müvazinət korporativ müvazinət tərəfindən sıxışdırılır
- bir dəfəlik Məhbuslar dilemmasında müvazinət üstün strategiyalarda müvazinətdir
- cavablar doğru deyil
- qeyri-korporativ nəticə qarşılıqlı əlaqə iştirakçılarının anonimliyi ilə şərtlənir

193 Resursa sərbəst çatmaq rejimi nə üzündən saxlanıla bilər?

- İnformasiya axtarışı
- Müstəsna hüquqların meydana çıxması
- Mülkiyyət hüquqlarının spesifikləşdirilməsi
- Nemətin faydalı xassələrini aşkar etməyə maneə törədən yüksək ölçülü xərclərin olması
- Formal və qeyri-formal qaydaları dəstəkləyən konsensus ideologiyasının işlənilib-hazırlanması

194 Səhmdar cəmiyyətinin işinin strategiya və taktikasını hazırlayır:

- Dövlət;
- Firmanın işçiləri;
- Qalıq gəlirindən pay götürən insanlar;
- Səhmdar cəmiyyətin sahibkarı;
- Hər hansı bir fərd;

195 Həm müsbət, həm mənfi xarici effektlər nəyə gətirib çıxardır?

- istehlakçıların rifahının azalmasına
- istehlakçıların rifahının artmasına
- mülkiyyət hüququnun pozulmasına
- transaksiya xərclərinə
- resursların bölgüsündə qeyri-səmərəliliyə

196 Müsbət xarici effektlərin qeyri-səmərəliliyi özünü nədə göstərir?

- iqtisadi subyektlərin opportunist davranışında
- müsbət effekt verən nemətlərin ifrat istehsalında
- pisləşdirici seçimdə
- müsbət xarici effektlər həmişə effektivlidir
- müsbət effekt verən nemətlərin yetərincə istehsal olunmamasında

197 Xarici effekt dedikdə – bu:

- dəyişən və sabit xərclərlə xüsusi faydalar arasında ayrılımdır
- xüsusi və sosial xərclər və faydalar arasında ayrılımdır
- xüsusi və sosial xərclərin məcmusudur
- mənfi xarici effektlərdir
- müsbət xarici effektlərdir

198 Xarici effektlər meydana çıxması sferasına görə hansı növlərə ayrılır?

- istehsal, texnoloji, şəbəkə, istehlak
- istehlak, texnoloji, texniki, istehsal
- istehlak, texnoloji, pul, şəbəkə
- istehlak, texnoloji, pul, sosial
- bütün cavablar səhvdir

199 Mənfi xarici effekt nədir?

- heç biri əlavə xərc çəkmir
- iqtisadi agentlərin hər ikisi əlavə xərc çəkir
- bir qisim agentlərin fəaliyyəti digərlərinin əlavə xərclərinə səbəb olur
- iqtisadi agentlərin hər ikisi əlavə gəlir götürür
- iqtisadi subyektə dəyən ziyan

200 Müsbət xarici effekt nədir?

- kənardan cəlb olunan gəlir
- iqtisadi agentlərdən birinin gəlirinin artması
- bir qisim agentlərin digərlərinin fəaliyyətindən pulsuz fayda əldə etməsi
- iqtisadi agentlərin hər ikisinin gəlirinin artması
- İqtisadi agentlərin biri- birinə təsir etməməsi

201 İstehlak xarici effekti.

- istehsaldan əldə olunan effekt
- bir iqtisadi agentin fəaliyyəti digərinin faydalılığına təsir edir
- bir iqtisadi agentin fəaliyyəti digərinin faydalılığına təsir etmir
- iqtisadi agentlər qarşılıqlı fayda əldə edir
- iqtisadi agentlər qarşılıqlı fayda əldə etmir

202 Pul xarici effekti

- valyutadan əldə olunan gəlir
- bir iqtisadi agentin gəlirinə reklamın təsiri
- hər iki iqtisadi agentin fəaliyyətinə qiymət siyasətinin təsiri
- hər iki iqtisadi agentin fəaliyyətinə qiymət siyasətinin təsir etməməsi
- istehsal həcminin, qiymət siyasətinin, reklamın və digər rəqabət üsullarının təsiri nəticəsində meydana gələn xarici effekt

203 Şəbəkə xarici effekti

- istehlakçının əldə etdiyi effekt
- istehlakçı üçün nemətin faydalılığı bu nemətlərin istehlakçılarının sayından asılıdır
- istehlakçı üçün nemətin faydalılığı bu nemətlərin istehlakçılarının sayından asılı deyil
- iqtisadi agentlər arasında iqtisadi əlaqələrin səviyyəsindən asılıdır
- iqtisadi agentlər arasında iqtisadi əlaqələrin səviyyəsindən asılı deyil

204 Xarici effekt probleminə Piqu yanaşması.

- bazarın yaratdığı xarici effekt
- yalnız dövlət müdaxiləsi ilə həll edilə bilər
- dövlət müdaxiləsinə zərurət yoxdur
- dövlət digər iqtisadi qurumlarla birgə fəaliyyət göstərir
- bu problemləri özəl qurumları həll edir

205 1909-cu ilədək ABŞ- da federal sahələrə mülkiyyət hüquqları verilərəkən nəyə görə problem yaranmışdı?

- Düzgün cavab yoxdur
- Sahibkara görə mülkiyyət hüququ verilirdi
- Neft yataqlarının sahəsinə görə mülkiyyət hüququ verilirdi
- Torpağa nəzərən mülkiyyət hüququ verilirdi
- Dənizə yaxın yerləşməsinə görə verilirdi

206 Dövlət mülkiyyət rejimində istifadə etməkdən gəlir almaq hüququ aiddir –

- Heç kimə;
- Fərdə;
- Fərdlər qrupuna;
- “Dövlət” təşkilatının üzvlərinə;
- Bütün fərdlərə;

207 Fildin modelində mərkəzi rolu nə oynayır?

- Mülkiyyət hüquqları;
- Müstəsnalıq dərəcəsi;
- Transaksiya xərcləri;
- Mülkiyyət rejimi;

- Konsensus ideologiyası;

208 Gəlirin kəmiyyətinə təsir göstərir:

- Resursdan həddən artıq istifadə olunması;
 Sabitləşdirici siyasət;
 İnvestisiyaların həcmi;
 Bütçə kəsirinin azaldılması;
 Pul kütləsinin artımına nəzarət;

209 Hansı mülkiyyət rejimində hüquqların verilməsinə ciddi məhdudiyyətlər mövcud olur?

- Transaksiya;
 Kommunal;
 Xüsusi;
 Dövlət;
 Heç biri;

210 Xüsusi mülkiyyət rejimində digərlərinə istisna etmək hüququ aiddir –

- Heç kimə;
 Fərdə;
 Fərdlər qrupuna;
 “Dövlət” təşkilatının üzvlərinə;
 Kollektivə;

211 Kommunal mülkiyyət rejimində istifadə etməkdən gəlir almaq hüququ aiddir –

- Heç kimə;
 Fərdə;
 Fərdlər qrupuna;
 “Dövlət” təşkilatının üzvlərinə;
 Bütün fərdlərə;

212 Mülkiyyət rejiminə aid olmayanını göstərin:

- Özgəninkiləşdirmə rejimi;
 Resursa sərbəst çatmaq rejimi;
 Xüsusi mülkiyyət rejimi;
 Kommunal mülkiyyət rejimi;
 Dövlət mülkiyyət rejimi;

213 Resursa sərbəst çatmaq rejimində istifadə etməkdən gəlir almaq hüququ aiddir –

- Heç kimə;
 Fərdə;
 Fərdlər qrupuna;
 “Dövlət” təşkilatının üzvlərinə;
 Bütün fərdlərə;

214 Mənfi eksternalizasiyalar nə zaman meydana çıxır.

- iqtisadi subyektlərin fəaliyyətinin xarakteri onlarda son hədd məsrəflərinin artmasına səbəb olur
 bir qisim iqtisadi subyektlərin fəaliyyəti digərləri üçün əlavə xərclər yaradır
 bir qisim iqtisadi subyektlərin fəaliyyəti digərlərin də əlavə gəlirlərin artımına səbəb olur
 iqtisadi subyektlərin fəaliyyəti bazarda hökmran mövqeyin əldə olunmasına gətirib çıxarır

- iqtisadi subyektlərin fəaliyyəti onların rentabelliyyətinin artmasına səbəb olur

215 Xarici effektlərin meydana çıxmasının hamıya məlum olanlarına aid olmayan halı göstərin.

- narahatlıqlara səbəb olma
 ətraf mühitin çirklənməsi
 ucuz resursun istifadə olunması
 Pareto üzrə sabit səmərəliliyin təmin olunması
 bədbəxt hadisə riskilə nəticələnən təhlükəli davranış

216 Eksternaliyaların meydana çıxmasının hamıya məlum olanlarına aid olmayan halı göstərin.

- narahatlıqlara səbəb olma
 ətraf mühitin çirklənməsi
 ucuz resursun istifadə olunması
 Pareto üzrə sabit səmərəliliyin təmin olunması
 bədbəxt hadisə riskilə nəticələnən təhlükəli davranış

217 Neoklassik nəzəriyyədə xarici effektlər problemi ənənəvi olaraq əlaqələndirilmişdir.

- sabit bazar tarazlığı
 "dövlət uğursuzluğu"
 "bazarın uğursuzluğu"
 işsizlik
 inflyasiya

218 Müsbət eksternalizasiyalar nə vaxt meydana çıxır.

- iqtisadi subyektlərin fəaliyyəti onların rentabelliyyətinin artmasına səbəb olur
 bir qisim iqtisadi subyektlərin fəaliyyəti digərləri üçün əlavə xərclər yaradır
 bir qisim iqtisadi subyektlərin fəaliyyəti digərləri üçün son hədd xərclərinin artmasına səbəb olur
 bir qisim iqtisadi subyektlərin fəaliyyəti digərləri üçün son hədd xərclərinin artmasına səbəb olur
 iqtisadi subyektlərin fəaliyyəti bazarda hökmran mövqeyin əldə olunmasına gətirib çıxarır

219 Mənfi xarici effektlər nə zaman meydana çıxır.

- iqtisadi subyektlərin fəaliyyətinin xarakteri onlarda son hədd məsrəflərinin rentabelliyyətinin artmasına səbəb olur
 bir qisim iqtisadi subyektlərin fəaliyyəti digərləri üçün əlavə xərclər yaradır
 bir qisim iqtisadi subyektlərin fəaliyyəti digərləri əlavə gəlirlərin artmasına səbəb olur
 iqtisadi subyektlərin fəaliyyəti bazarda hökmran mövqeyin əldə edilməsinə səbəb olur
 iqtisadi subyektlərin fəaliyyəti onların rentabelliyyətinin artmasına səbəb olur

220 Neoklassik nəzəriyyədə bazarın uğursuzluğu nun əmələ gəlməsinə bəraət qazandırır.

- kortəbii bazar mexanizmi
 dövlət müdaxiləsi
 ətraf mühitin çirklənməsi
 ucuz resursun istifadə olunması
 opportunist davranış

221 Neoklassik nəzəriyyədə xarici effektlər problemi nəyin köməklili ilə həll edilmişdir.

- "D.Rikardonun ekvivalentlik paradoksu"
 "A.Marşalın xaçı"
 "A.Piqu vergisi"
 "qənaət paradoksu"

“V.Leontyev paradoksu”

222 Kim ilk dəfə olaraq mübahisələrin xüsusi tənzimlənməsinin köməyilə xarici effektlər probleminin həllini təklif etmişdir:

- Herbert Saymon
- Duqlas Nort
- Oliver Yilyamson
- Ronald Kouz
- Armen Alçian

223 Ronald Kouz birinci dəfə olaraq xarici effektlər probleminin hansı həlli üsulunu təklif etmişdir:

- mübahisələrin xüsusi tənzimlənməsinin köməyilə
- dövlət zəmanətlərinin tətbiqi
- xarici effektlərin olması zamanı bonusların və mükafat ödənişlərinin tətbiqi
- sərt dövlət antiinhisar siyasəti əsasında
- əhatəli inzibati dövlət nəzarəti və tənzimlənməsinin köməyilə

224 Mənfi xarici effektlərin internalizasiyası imkanları haqqında Ronald Kouzun hipotezası hansı adı almışdır:

- rifah iqtisadiyyatı nəzəriyyəsi
- tələbatların yüksəlməsi qanunu
- nadirlik qanunu
- azalmaqda olan son hədd faydalılıq qanunu
- mülkiyyət teoremi

225 Mülkiyyət teoremi hansı alimlərin adı ilə bağlıdır:

- Hekşer-Olin
- Stolper-Samuelson
- Porter-Louler
- Kouz-Stiqler
- Kobb-Duqlas

226 Con Kommons transaksion xərclərin neçə növünü fərqləndirib ?

- 6
- 2
- 3
- 4
- 5

227 Transaksion xərclərin ən geniş yayılmış təsnifatında transaksion xərclərin neçə növünü fərqləndirirlər?

- 7
- 3
- 4
- 5
- 6

228 Con Kommons transaksion xərclərin aşağıdakı təsnifatını təklif edir.

- müqavilələrin tərtibatı, nəzarət, məcburetmə

- ex ante və ex post
- hissələrə bölünmə, informasiya, miqyas
- davranış, informasiya axtarışı, ehtiyat vəziyyətlərinin müəyyənləşdirilməsi
- sövdələşmə, idarəetmə, rasionallaşma

229 Neoinstitusional nəzəriyyədə transformasiya xərcləri hansı alimin adı ilə bağlıdır.

- U.Mitçell
- R.Kouz - O.Ulyamson
- D.Nort
- T.Eqqertson
- Q.Saymon

230 Transaksion xərclər nəzəriyyəsində neçə yanaşmanı fərqləndirirlər.

- 6
- 2
- 3
- 4
- 5

231 Neoinstitusionalistlərin konsepsiyasında mübadilənin sərhədi nə ilə müəyyən olunur?

- əmək məsrəfləriylə
- səmərəliliklə
- rasionallıqla
- müqaviləylə
- keyfiyyətlə

232 Transaksion xərclər nəzəriyyəsinin əsas nümayəndələrinə aşağıdakı iqtisadçılardan kimi aid etmək olar?.

- Uesli Mitçell
- Armen Alçian
- Harold Demsest
- Ronald Kouz
- Con Kommons

233 Ronald Kouz hansı nəzəriyyəsinin əsas nümayəndələrindən biri hesab edilir?

- iqtisadi təşkilatlar
- ictimai seçim
- mülkiyyət hüququ
- transaksion xərclər
- razılıq iqtisadiyyatı

234 Neoinstitusionalistlər transaksion xərclərin aşağıdakı növlərindən birini fərqləndirmirlər.

- opportunist davranışı xərclərini
- informasiyanın axtarış xərclərini
- mümkün iqtisadi dəyişikliklərin xərclərini
- danışıqların aparılması və müqavilələrin başlanması xərcləri
- mülkiyyət hüququnun səviyyəsi və müdafiəsi xərclərini

235 İqtisadi hüquq nəzəriyyəsinin əsas nümayəndələrinə aşağıdakı iqtisadçılar aiddir.

- Harold Demsest
- Con Kommons
- Uesli Mitçell
- Armen Alçian
- Qeri Bekker

236 Qeri Bekker hansı nəzəriyyənin əsas nümayəndələrindən biridir.

- iqtisadi təşkilatlar
- ictimai seçim
- mülkiyyət hüququ
- transaksion xərclər
- iqtisadi hüquq

237 Transaksiya xərclərinin ən geniş yayılmış təsnifatı bu xərclərin aşağıdakı tiplərindən birini ehtiva etmir:

- informasiya axtarışı
- danışıqların aparılması
- aşkar xərclər
- ölçülmə
- opportunist davranış

238 Opportunist davranışın hansı iki əsas formasını fərqləndirmək qəbul olunmuşdur:

- inam və inadkarlıq
- informasiyanın təhrif olunması və işlərin dolaşdırılması
- lobbiləşdirmə və sabotaj
- mənəvi risk və zorla pul qopartma
- dələduzluq və aldatma

239 Hansı situasiyalarda müxtəlif əyri yollarla pul qopartma meydana çıxır:

- tərəflərdən biri öz üzərinə qəbul etdiyi öhdəliklərin icrasını qəsdən sabotaj edirsə
- mübadilədə tərəflərdən biri digər tərəfə güvənirsə, digər tərəfin davranışı haqqında həqiqi informasiyanın alınması böyük xərclər tələb edir və ya ümumyyətlə mümkün deyildir
- uzun müddət bir neçə istehsal amili əvəzəlməz və qrupun yerdə qalan üzvləri üçün universal qalaraq sıx kooperasiya halında işləyirsə
- bir neçə istehsal amili uzun müddət nadir obyektlərlə işləyirsə
- bir neçə istehsal amili inhisar nəzarətinə malik olmaq üçün bir konglomeratda birləşirsə

240 Zorla pul qopartmadan müdafiənin ən radikal forması hansıdır:

- interspesifik resursların ləğvi
- interspesifik resursun birgə sahiblik əsasında əmlak çevrilməsi
- interspesifik resursların spesifik resursa çevrilməsi
- ümum resursların interspesifik resursa çevrilməsi
- spesifik resursların interspesifik resursa çevrilməsi

241 Kennet Errou yanaşmasına görə transaksiya xərcləri ifadə edir.

- iqtisadi sistemin istifadə olunması xərcləri
- iqtisadi agentlərin o cümlədən bazar mexanizmlərinin də istifadə olunması ilə
- mübadilə obyektinin faydalı xüsusiyyətlərinin qiymətləndirilməsi, onunla bağlı hüquqların təmin olunması və onlara riayət edilməsinə məcbur etmə xərcləri

- cəmiyyətin yaratdığı mülkiyyət hüquqları və azadlıqlarının özgəninkiləşdirilməsi və mənimsənilməsi üzrə xərclər
- informasiyanın toplanması və işlənməsi, danışıqların aparılması və qərarların qəbul edilməsi, kontraktlara riayət edilməsi üzərində nəzarət və onların yerinə yetirilməsinə nəzarət xərcləri

242 Con Kommonsa görə transaksiya xərcləri təcəssüm etdirir:

- iqtisadi sistemin istifadə olunması xərcləri
- iqtisadi agentlərin o cümlədən bazar mexanizmlərinin də istifadə olunması ilə kontraktların bağlanması ilə əlaqədar qarşılıqlı münasibətlərini müşaiyyət edən məsrəflər
- mübadilə obyektinin faydalı xüsusiyyətlərinin qiymətləndirilməsi, onunla bağlı hüquqların təmin olunması və onlara riayət edilməsinə məcbur etmə xərcləri
- cəmiyyətin yaratdığı mülkiyyət hüquqları və azadlıqlarının özgəninkiləşdirilməsi və mənimsənilməsi üzrə xərclər
- informasiyanın toplanması və işlənməsi, danışıqların aparılması və qərarların qəbul edilməsi, kontraktlara riayət edilməsi üzərində nəzarət və onların yerinə yetirilməsinə nəzarət xərcləri

243 Ayrı-ayrı fərdlər arasındakı transaksiya xərclərini azaldılmasına yönəldilmiş müqavilələr nəyi ifadə edir?

- formal qaydalar
- xarici effektlər
- institusional sazişlər
- qeyri-formal qaydalar
- mülkiyyət hüquqları

244 Firmanın optimal həcminə o halda nail olunur ki;

- firma daxilində fəaliyyətlərin baş verməsinin transaksiya xərcləri bazar səmərəliliyinin meyarına uyğun optimal kəmiyyətə malik olur
- firma daxilində fəaliyyətlərin baş verməsinin transaksiya xərcləri elə həmin fəaliyyətlərin bazar mexanizmi vasitəsilə həyata keçirilməsinin transaksiya xərclərindən aşağıdır:
- firma daxilində fəaliyyətlərin baş verməsinin transaksiya xərcləri elə həmin fəaliyyətlərin bazar mexanizmi vasitəsilə həyata keçirilməsinin transaksiya xərclərindən yüksəkdir
- firma daxilində fəaliyyətlərin baş verməsinin transaksiya xərcləri elə həmin fəaliyyətlərin bazar mexanizmi vasitəsilə həyata keçirilməsinin transaksiya xərclərinə bərabərdir
- firma daxilində fəaliyyətlərin baş verməsinin transaksiya xərcləri sıfır bərabərdir

245 Ronald Kouza görə transaksiya xərcləri ifadə edir.

- iqtisadi sistemin istifadə olunması xərcləri
- iqtisadi agentlərin o cümlədən bazar mexanizmlərinin də istifadə edilməsilə kontraktların bağlanması ilə əlaqədar qarşılıqlı münasibətlərini müşaiyyət edən məsrəflər
- mübadilə obyektinin faydalı xüsusiyyətlərinin qiymətləndirilməsi, onunla bağlı hüquqların təmin olunması və onlara riayət edilməsinə məcbur etmə xərcləri
- cəmiyyətin yaratdığı mülkiyyət hüquqları və azadlıqlarının özgəninkiləşdirilməsi və mənimsənilməsi üzrə xərclər
- informasiyanın toplanması və işlənməsi, danışıqların aparılması və qərarların qəbul edilməsi, kontraktlara riayət edilməsi üzərində nəzarət və onların yerinə yetirilməsinə nəzarət xərcləri

246 İnstitusional sazişlər və ya təşkilatlar nəyi ifadə edir:

- təsərrüfat fəaliyyətinin müxtəlif sferalarını tənzimləyən lokal təlimatlar, qaydalar, normalar və standartlar
- AR-nin qanunları
- AR-nin məcəllələri
- insanlar arasındakı siyasi, sosial və hüquqi qarşılıqlı təsir çərçivələrini yaradan “oyun qaydaları”nın məcmusu, yaxud qaydalar, normalar və sanksiyalar
- ayrı-ayrı fərdlər arasında transaksiya xərclərinin azaldılmasına yönəldilmiş müqavilələr

247 Mənəvi risk hansı situasiyada meydana çıxır.

- tərəflərdən biri öz üzərinə qəbul etdiyi öhdəliklərin icrasını qəsdən sabotaj edirsə
- mübadilədə tərəflərdən biri digər tərəfə güvənilirsə, digər tərəfin davranışı haqqında həqiqi informasiyanın alınması böyük xərclər tələb edir və ya ümumiyyətlə mümkün deyildir
- uzun müddət bir neçə istehsal amili əvəzəndirməz və qrupun yerdə qalan üzvləri üçün universal qalaraq sıx kooperasiya halında işləyirsə
- bir neçə istehsal amili uzun müddət nadir obyektlərlə işləyirsə
- bir neçə istehsal amili inhisar nəzarətinə malik olmaq üçün bir konglomeratda birləşirsə

248 Mənəvi riskin ən geniş yayılmış forması bu hesab edilir:

- lobbiləşdirmə
- işdən boyun qaçırmaq
- oğurluq
- zorla pul qopartmaq
- qorxutmaq

249 Ehtiyat qiyməti nəyi bildirir:

- müəyyən əmtəə qrupu üzrə orta qiymət
- alıcı artıqlığı
- satıcı artıqlığı
- tərəfdaşın, alıcı və ya satıcının da razılığa biləcəyi son hədd qiyməti
- tarazlı bazar qiyməti

250 Pol Milqrom və Con Roberts transaksiya xərclərinin qruplara bölərək onların aşağıdakı təsnifatını təklif etmişdirlər:

- informasiya axtarışı və kontraktların tərtibatı
- informasiya və rasionlaşdırma
- kontraktların yerinə yetirilməsinə nəzarət və məcbur etmə
- koordinasiya və motivasiya
- davranışlar və mülkiyyət hüquqlarının müdafiəsi

251 Hansı alimlər transaksiya xərclərini koordinasiya olunan və motivləşən təsnifatı təklif etmişlər.

- Entoni Onore və Robert Kuter
- Karl Brunner və Edna Ulman-Marqalit
- Pol Milqrom və Con Roberts
- Riçard Nelson və Riçard Pozner
- Siqvort Lindenberq və Vilyam Meklinq

252 Hansı alim transaksiya xərclərini sövdələşmə, idarəetmə, rasionlaşdırma kimi təsnifləşdirməyi təklif etmişdir.

- Fridrix fon Xayek
- Con Kennet Helbreyt
- Con Kommons
- Yesli Mitçell
- Oliver Uilyamson

253 Klod Menar özünün təklif etdiyi transaksiya xərcləri təsnifatına onların aşağıdakı növünü daxil etməmişdir:

- rasionlaşdırma

- öz hissələrinə bölünmə
- informasiya
- miqyas
- davranış

254 Tran Eqqertsson özünün təklif etdiyi transaksiya xərcləri təsnifatına onların aşağıdakı növünü daxil etməmişdir:

- kontraktların tərtib olunması, kontraktların yerinə yetirilməsinə nəzarət və məcbur etmə
- ehyiyat mövqelərinin aşkar edilməsi
- mülkiyyət hüquqlarının müdafiəsi
- informasiya axtarışı
- rasionlaşdırma

255 Nə iqtisadiyyatın qeyri-formal sektorunun ölçülməsinin dolayı metodlarına aid deyil?

- vergi yoxlamaları
- əməliyyatların sayılması metodu
- istehsal resurslarına tələbatın qiymətləndirilməsi
- nağd pula tələbin qiymətləndirilməsi
- iş qüvvəsinin statistikas

256 Hansı amil iqtisadiyyatın qeyri-formal sektorunun həcminə təsir etmir?

- sadalananların hamısı təsir edir
- vergilər
- iqtisadiyyata tənzimləyici müdaxilənin nəticəsi
- ölkə əhalisinin sayı
- korrupsiya

257 Qeyri-formal iqtisadiyyatı tədqiq edən ilk elmi əsərlər nə vaxt meydana gəlmişdir?

- XX əsrin 30-cu illərində
- XIX əsrdə
- XXI əsrdə
- XX əsrin 70-ci illərində
- XX əsrin 50-ci illərində

258 Özünü tənzimləmənin hansı növləri vardır?

- firmadaxili, sahədaxili, ölkədaxili
- bazar, dövlət, alternativ
- həmtənzimləmə, diskret, könüllü
- ötürülmüş, könüllü, xalis
- ev təsərrüfatı daxilində, firma daxilində, ölkə daxilində

259 Birbaşa və dolayı tənzimləmə təsirinin növləri hansılardır?

- iqtisadi, sosial, ekoloji
- mənəvi, etik-psixoloji, iqtisadi
- normativ, iqtisadi, sosial
- inzibati, hüquqi, sosial
- iqtisadi, institusional, inzibati

260 Yeni institusional nəzəriyyə çərçivəsində kölgə iqtisadiyyatının öyrənilməsinə olan

yanasmalardan hansı istifadə olunur?

- E.Fayqanın
- T.Veblenin
- R.Kouzun
- O.Uilyamsonun
- E de Sotonun

261 İqtisadiyyatın kölgə sektorunun iştirakçılarının davranışı bu modellə təsvir olunur:

- homo aqresucus
- homo economicus
- homo adaptans
- homo institutional
- homo soveticus

262 Qeyri-formal iqtisadiyyatı səciyyələndirmək üçün aşağıdakı terminlərdən hansı daha az uyğun gəlir:

- opportunist iqtisadiyyat
- tarazlı iqtisadiyyat
- əxlaqi iqtisadiyyat
- yoxsulluq iqtisadiyyatı
- yaşama iqtisadiyyatı

263 İqtisadi agentlərin bilərəkdən dövlətdən gizlədilən təsərrüfat fəaliyyətlərinin məcmusu necə adlanır?

- bürokratiya
- qeyri-formal iqtisadiyyat
- kollektiv fəaliyyət
- ictimai müqavilə
- ictimai müqavilə

264 Aşağıda sadalanan alimlərdən hansı qeyri-formal iqtisadiyyatın öyrənilməsinə böyük töhfə vermişdir?

- C.Heilbreyt
- E. De Soto
- C.Byukenen
- A.Piqu
- R.Kouz

265 Neoinstitusionalizmlər iqtisad elmində aşağıdakı istiqamətin tədqiqatlarının bazis əsaslarını tənqid etmişlər.

- monetarist
- merkantilist
- keynsçi
- neoklassik
- klassik

266 Neoinstitusionalizmin əsas konsepsiyasına aşağıdakı nəzəriyyə aid deyil.

- mülkiyyət hüququ nəzəriyyəsi

- iqtisadi hüquq nəzəriyyəsi
- iqtisadi təşkil nəzəriyyəsi
- öz-özünə tənzimləyən bazar nəzəriyyəsi
- transaksiya xərclər nəzəriyyəsi

267 Neoinstitualizmin əsas konsepsiyasına aşağıdakı nəzəriyyə aid deyil.

- pазılaşmalar iqtisadiyyatı nəzəriyyəsi
- təkamil neoinstitualizm nəzəriyyəsi
- sahələrarası balans nəzəriyyəsi
- yeni iqtisadi tarix nəzəriyyəsi
- ictimai seçim nəzəriyyəsi

268 ABŞ-da institusionalizmin əsas yaradıcısı :

- A.Smit
- D.Rikardo
- K.Marks
- P.Samuelson
- T.Veblen

269 İnstitusionalizmin daxilində onun ideoloqlarının baxdıqları məsələlər dairəsilə tamamilə fərqlənən neçə istiqamət mövcuddur:

- 6 istiqamət
- 2 istiqamət
- 4 istiqamət
- 3 istiqamət
- 5 istiqamət

270 İnstitusionalizmin sosial-psixoloji istiqamətin yaradıcısını göstərin:

- J.B.Sey
- U. Mitçel
- T.Veblen
- C. Kommons
- P.Samuelson

271 İnstitusionalizmin sosial- hüquqi istiqamətin yaradıcısını göstərin:

- J.B.Sey
- U. Mitçel
- T.Veblen
- C. Kommons
- P.Samuelson

272 Fərdin arzu və istəklərinin fərdin mövcud olduğu iqtisadi sistemin mədəni və sosial xüsusiyyətlərinin əksi olduğunu bildirən fikir hansı elmi istiqamət üçün səciyyəvidir?

- yeni institusional iqtisadiyyat;
- neoinstitusionalizm;
- sadalananların heç biri üçün;
- keynsçilik;
- ənənəvi institusionalizm;

273 F.Mirovski modelinin əsas ideyası nədən ibarətdir?

- xarici effektlərin dövlət tərəfindən tənzimləməsinin zəruriliyində;
- bundadır ki, insan və təbiət inkişaf prosesində bir-birinə təsir edirlər;
- pragmatik yanaşmanın üstünlüyündə;
- cəmiyyətin həyatında institutların xüsusi rolunda;
- mülkiyyət hüquqlarının spesifikasiyasının zəruriliyində;

274 İnstitusionalizm və marksizmin oxşar əlamətlərinə nə aiddir?

- sadalananların heç biri aid deyil.
- cəmiyyətin sosial-iqtisadi quruluşu tarixi səciyyə daşıyır;
- insan, cəmiyyət onu necə edirsə, elədir;
- cəmiyyətin sosial-iqtisadi quruluşu cəmiyyətdə nemətlərin müəyyən istehsal, bölgü, mübadilə və istehlakı formaları ilə bağlıdır;
- sadalananların hamısı aiddir;

275 İnstitusionalizmin marksizmdən fərqi nədədir?

- xalis kapitalizmin deyil, qarışıq iqtisadiyyatın öyrənilməsi;
- cəmiyyətin inkişafı təkamül yolu ilə gedir;
- sadalananların hamısında;
- əmək dəyər nəzəriyyəsini qəbul etməmək;
- kommunizm modelinə tənqidi yanaşma;

276 Neoinstitusionalizmdən fərqli olaraq ənənəvi institusionalizm:

- fərdlərin fəaliyyətinin məhdudlaşdırılmasına yönümlənib;
- «institut anlayışından istifadə etmir;»
- iqtisadiyyatı daha geniş və realistik nəzərdən keçirir;
- iqtisadi münafişələri nəzərdən keçirir;
- ənənəvi institusionalizm və neoinstitusionalizm heç nə ilə fərqlənmirlər;

277 Praqmatizm fəlsəfəsinin özəl əlamətlərinə nə aid deyil?

- sadalananların hamısı aiddir.
- insan fəaliyyətinin bütün şüur formalarının əsası kimi dərk;
- Hegl dialektikasının sonrakı inkişafı;
- Dekart fəlsəfəsinin inkarı;
- inqilabi ideyaların təbliği;

278 İnstitusional iqtisadiyyatın öyrənilmə predmeti nədir.

- iqtisadi inkişafın dayanıqlığının təmin edilməsi problemi, təsərrüfat subyektlərinin rentabelli inkişafına nail olunması
- dövlətin iqtisadi siyasətinin makrosəviyyədə mexanizmləri və reallaşması istiqamətləri
- resursların məhdudluğu şəraitində mikrosəviyyədə səmərəliliyin artırılması problemi
- mikro və makrosəviyyədə iqtisadi siyasətin formalaşması və qərarların qəbul edilməsi sahəsində forma və qeyri-formal institutların rolu
- makroiqtisadi tarazlığın təmin olunması problemi, iqtisadiyyatda kəskin tsikli tərəddüdlərin qarşısını alan, işsizliyin ləğv edilməsi və stabilləşmə tədbirlərinin həyata keçirilməsi

279 Köhnə institusionalizm və neoinstitusionalizm arasında ümumi olanı göstərin.

- doğru cavab yoxdur
- adətlər əsasında fərdlərin davranışının təhlili, cəmiyyətdə baş verən hadisə və proseslərin tədqiqində “institut” kateqoriyasının istifadəsi

- sosial agentlər baxımından iqtisadiyyatın öyrənilməsi
- içtimai proseslərin iqtisadi nəticələrə təsiri
- cəmiyyətdə davranış modellərinin təhlili və onların sistem əsasında formalaşması

280 Amerika institusionalistləri qəbul edirlər.

- iqtisadiyyatın inkişafında dövlətin tədric edilməsini
- iqtisadi proseslərin idarə edilməsində dövlətin həlledici rolunu
- iqtisadiyyata dövlətin müdaxilə edilməsinin zəruriliyi
- iqtisadi inkişafın əsas istiqamətlərinin müəyyən edilməsində inhisarların üstünlüyünü
- iqtisadi tərəqqidə maliyyə kapitalının başlıca rolunu

281 İnstitusionalizmin empirik və ya konyunktur-statistik istiqamətin yaradıcısını göstərin:

- J.B.Sey
- U. Mitçel
- T.Veblen
- C. Kommons
- P.Samuelson

282 Neoinstitusional iqtisadiyyatda oppportunizm anlayışı altında aşağıdakı davranış tipini başa düşmək qəbul olunmuşdur

- öz xüsusi maraqlarına rəqibini inandırmaq yolu ilə çatmaq
- öz xüsusi maraqlarına yalançılıq yolu ilə , aldatma , oğurluq, dələduzluq , informasiyanı təhrif etmə, həqiqəti gizlətmə , rəqibini dolaşılığa salmaq hesabına çatmaq
- öz xüsusi maraqlarına zəruri qərarlar lobbiləşdirmə yolu ilə çatmaq
- öz xüsusi maraqlarına özünə qəbul etdiyi öhdəlikləri yerinə yetirməkdən imtina etmək yolu ilə çatmaq
- öz xüsusi maraqlarına öz nöqteyi- nəzərində qalmaqla çatmaq

283 Öz maraqlarına yönümlənməyin zəif formasını göstərin

- tabeçilik
- rəqibini çaşdırma
- informasiyanı təhrif etmək
- dələduzluq
- oppportunizm

284 İnstitusional iqtisadiyyatda hansı fəaliyyət kontraktlar vasitəsilə həyata keçirilir:

- müxtəlif maliyyə sövdələşmələri
- informasiya –konsaltinq xidmətlərinin göstərilməsinə görə mükafatlandırma
- mülkiyyətçi əmlakının vakalətli idarə edilməsi
- işçilərin mizd tutulması /azad edilməsi
- nemət üzərində mülkiyyətin verilməsi

285 Hüquqi mənada kontrakt nəyi ifadə edir:

- tərəflərin onların münasibətlərinə, yaxud da bu münasibətlərin planlaşdırılmasına dair razılaşmaları
- elə bir ikitərəfli (və ya coxtərəfli) qanuni transaksiyadır ki, bunda iki tərəf (və ya çox tərəf) müəyyən qarşılıqlı öhdəliklərə razılaşmışlar
- tərəflər arasında müəyyən müddətə bağlanan və onların hüquqları vəzifələri və məsuliyyətini təyin edən sənəd, yazılı müqavilə
- oliqopolist firmalar arasında təsir sferalarının bölüşdürülməsi və satış bazarlarının ayrılması haqqında qeyri-formal müqavilə

- müəyyən vaxt müddəti ərzində qarşılıqlı dəst maliyyə transaksiyalarının həyata keçirilməsi barəsində yazılı müqavilə

286 İnstitusional iqtisadi nəzəriyyədə klassik anlamda kontrakt nəyi təmsil edir:

- iki və ya daha çox şəxsin mülki hüquqlarının və vəzifələrinin təyin edilməsi , dəyişdirilməsi və ya ixtisar olunması barədə razılaşması
- müqavilədən irəli qələn mülki hüquqi münasibət və yazılı formada bağlanmış müqavilənin məzmununun əks olunduğu sənəd
- iki tərəfin (çox tərəflərin) müəyyən qarşılıqlı öhdəliklərə razılaşdığı iki tərəfli(çox tərəfli) qanuni transaksiya
- tərəflər arasında müəyyən müddətə bağlanan və onların hüquqları, vəzifələri və məsuliyyəti təyin edən sənəd, yazılı müqavilə
- onların tərəfindən icraya məruz qalan fəaliyyətlərin və onların yerinə yetirilməsinə görə məsuliyyətin müəyyənləşdirildiyi iki və bir neçə şəxs arasında məcburi razılaşma

287 Mülkiyyət hüquqlarının strukturu və onların təmin olunması mexanizmləri mövqeyindən kontraktlar nəyi əks etdirir:

- işgüzar praktika ənənələri və adətləri
- tərəflərin qeyri - bərabər vəziyyəti
- münasibətlərin yarandığı səbəbə görə obyektin spesifikliyi
- stimül və antistimulların strukturu
- kontrakt tərəflərinin transformasiya xərclərinin strukturu

288 Kontraktlar nəzəriyyəsində formal və qeyri- formal qaydaların mövcud olmasını nə doğurur:

- kontrakt üzrə danışıqların xarakteri
- kontrakt formalarının çoxnövlülüyü
- kontrakt tərəflərinin qeyri- bərabər vəziyyəti
- kontraktların tamlığı problemi
- kontraktların predmetinin spesifikliyi

289 Duqlas Nortun institut anlayışına təklif etdiyi klassik tərif aşağıdakı kimi ifadə olunur.

- müəyyən tələbatın ödənilməsi üçün nəzərdə tutulmuş rol və statusların məcmusu
- hökmran və yüksək dərəcədə standartlaşdırılmış ictimai vərdişlər
- fərdi fəaliyyətin nəzarət olunması, azad edilməsi və genişləndirilməsi üzrə kollektiv fəaliyyət
- qaydalar, onların yerinə yetirilməsini təmin edən mexanizmlər , insanlar arasında təkrar olunan qarşılıqlı təsirləri strukturlaşdıran davranış normaları
- Hüquq və vəzifələrə, hakimiyyət və toxunulmazlığa uyğun olaraq vəzifə və mövqeyi müəyyən edən qaydaların ümumi sistemi

290 İnstitusionalizmin yaranmasının ilkin şərti nə olmuşdur?

- XX əsrdəki sürətli texni; i və iqtisadi tərəqqi.
- birinci dünya müharibəsi;
- ikinci dünya müharibəsi;
- iqtisadi böhran və 1929-1932-ci illərin depressiyası;
- XX əsrdə sosialist təsərrüfat sisteminin meydana gəlməsi;

291 Edna Ulman –Marqalit institutların meydana çıxmasına qətib çıxaran sadalanan situasiyalarından birini ayırmışdır:

- resurs təminatlılığı
- bərabərsizlik
- qeyri – formal kontraktasiya
- bərabər imkanlar

resursdan asılılıq

292 İqtisadi nəzəriyyədə səmərəli davranışın hansı iki əsas modeli istifadə olunur.

- iqtisadi fərdiyyətçilik və məhdud səmərəlilik
- üzvi səmərəlilik və məhdud səmərəlilik
- elə belə səmərəlilik və özünün xüsusi mənafeyinə yönümlənmiş səmərəlik
- lider arxasınca getmək və işdən boyun qaçırmaq
- iqtisadi səmərəlilik və məhdud səmərəlilik

293 O.Ulyamsona görə səmərəliliyin neçə əsas forması mövcuddur

- 5
- 1
- 2
- 3
- 4

294 Öz xüsusi mənafeyinə yönümlənmə aşağıdakı formada reallaşdırıla bilər

- inandırmaq
- lobbiləşdirmə
- inadlılıq
- tabeçilik
- sobataj

295 Hansı alim ilk dəfə olaraq institutların meydana gəlməsi səbəbi kimi bərabərsizlik anlayışını elmi dövriyyəyə daxil etmişdir

- Edna Ulman -Marqalit
- Karl Brunner
- Loran Teveno
- Siqvort- Lindenberq
- Uilyam Meklinq

296 Kontraktların natamamlığı səbəblərinə nə aid deyil:

- kontrakt tərəflərinin iqtisadi səmərəliliyi
- hesablaşmalar və danışıqların həyata keçirilməsi xərcləri
- kontraktın dilinin qeyri – dəqiqliyi və mürəkkəbliyi
- insanın bəzi vəziyyətləri qabaqcadan görməyinin məhdudluğu
- yoxlanmağı mümkün olmayan müəyyən fəaliyyət və ya informasiya

297 Neoinstitusionalizmin sələflərinə aşağıdakı məktəbin (istiqlamətin) iqtisadçıları aiddir.

- monetarist
- avstiya
- keynsçi
- klassik
- merkantilist

298 Dinamik təhlil nəyi öyrənir?

- xarici effektlər, Kouz teoremi, Pozner qaydası
- institusional dəyişikliklər, onların səbəbləri, hərəkətverici qüvvələri, formaları və həyata keçirilməsinin gedişi, iqtisadi və sosial proseslərə təsiri

- transaksiya xərclərin minimumlaşdırılması səbəbləri, mülkiyyət hüquqlarının spesifikləşdirilməsi, mülkiyyət rejimlərinin müstəsnalığının təmin edilməsi
- danışıqların aparılması və müqavilələrin bağlanması, transaksiya xərclərinin ölçülməsi
- opportunist davranışın aradan qaldırılması yolları, spesifik aktivlərin müəyyənləşdirilməsi, internalizasiya prosesləri

299 İntellektual mülkiyyət nədir?

- müəllifin İFN-in istehsalında həmin nemətin xüsusi kefiyyətlərindən irəli gələn gəlirləri əldə edə bilməsi hüququ
- satıcıya İFN haqqında informasiyanı açıqlamağa, bu zaman informasiyanın açıqlanmasından sonra qazanc əldə etmək imkanını saxlamaqla, imkan verən mexanizmlərdir
- diversifikasiya edilmiş tələb şəraitində ön plana öz şaxələnməmiş məhsulunu konkret istehlakçının tələblərinə uyğunlaşdırmaq hüququ
- konkret sifarişçi üçün bir nüsxədə istehsal edilən xidmət olub tirajlaşdırılmayan və öz istehsalı üçün yüksək peşəkar və zehni-fiziki əmək tələb edən xidmətdir
- İFN-ə müstəsna hüquqların müəllifə verilməsinə əsaslanan institutdur

300 S.Maurer və S.Skotçmer yanaşmasına görə ümumi biliklər istehsalına ictimai dəstəyin əsas formaları hansılardır?

- ümumi biliyin formalaşdırılması, ümumi biliyin qiymətləndirilməsi, ümumi biliyin sistemləşdirilməsi
- ümumi biliyin ictimai sektor çərçivəsində istehsalı, mükafatlar, qrantlar, konkurs alışıları
- özəl və ümumi sektor çərçivəsində ümumi biliyin mənimsənilməsi, subsidiyalar, güzəştlər
- ailə təsərrüfatında ümumi biliyin yaradılması, müvafiq təminat, səmərəli reallaşdırma üsulları
- ölkə daxilində və xaricdə ümumi biliyin formalaşdırılması, biliyin mənimsənilməsində gənclərə dövlət dəstəyi, özəl yardımlar

301 İFN-ə müstəsna hüquqların verilməsi nəticəsində müəllif hansı imkanları əldə edir?

- elmi-konstruktor büroları yaratmaq və elmi sınaq təcübələri aparmaq
- əldə olunmuş gəlirləri istənilən bankların depozitlərində yerləşdirmək
- xarici rezidentlərlə sərbəst bazar əlaqələrinə girmək
- innovasiya fəaliyyətilə məşğul olmaq
- İFN-dən istifadəni məhdudlaşdırmaq, onlara inhisarçı qiymət müəyyənləşdirmək və nəticədə birinci vahidin istehsalına xərcləri kompensasiya etmək

302 Təbii inhisarların tənzimləmə metodları hansılardır?

- təbii inhisarın fəaliyyətini dayandırmaq vəziyyətinin araşdırılması, təbii inhisarın digər təbii inhisarla əməkdaşlıq imkanını aşkar etmək
- dövlət və təbii inhisar subyekti arasında müqavilə münasibətlərinin araşdırılması, informasiya asimetriyasının azaldılması mümkünlüyünün müəyyən edilməsi, təbii inhisarların fəaliyyətinin optimallaşdırılması yollarını aşkar etmək
- təbii inhisarlarda opportunist davranışın qarşısının alınması imkanlarının təhlili, təbii inhisar subyektinin təqdim etdiyi xidmətlərə tariflərin müəyyənləşdirilməsi
- monitorinq funksiyasının həyata keçirilməsi xərclərini ölçmək, müqavilə alternativliyi şəraitində tənzimləmə orqanlarının yaradılması xərclərinin təyin edilməsi
- təbii inhisar məhsullarına qiymətin müəyyənləşdirilməsi, kapital aktivlərinin rentabelliği normativlərinin təyin edilməsi, qiymət tavanının müəyyən edilməsi

303 Konkurs alışıları sistemi üstünlükləri hansılardır?

- risklərin minimumlaşdırılması, maliyyələşdirilmənin alınmış nəticələrlə daha yaxşı əlaqələndirilməsi, opportunist davranışdan qorunmanın təmin edilməsi.
- irəli sürülmüş ideyanı innovasiya səviyyəsinə çatdırmaq
- İFN istehsalının həvəsləndirilməsi
- tədqiqatçıların ex-ante-seçiminə səbəb səylərin təkrarlanma xərclərinin minimumlaşdırılması

- tədqiqatçının nüfuzunun yüksəldilməsi və təklif olunan ideyanın keyfiyyətinin artırılması

304 Qiymətin təbii inhisar şəraitində, orta xərclər səviyyəsində müəyyənləşdirilməsinə keçid informasiya assimetrikliyi probleminə necə təsir edir?

- texnologiyanın və ya istehsalın təkmilləşdirilməsi nəticəsində yaranan iqtisadi mənfəətin hissəsinin təbii inhisar tərəfindən mənimsənilməsinə səbəb olur.
- ya mənfəəti azaldır, ya da əsaslı aktivləri artırır
- bir tərəfdən orta məcmu və dəyişən xərclərin səviyyəsini hesablamığı asanlaşdırır, digər tərəfdən kapitalın alternativ dəyərini müvafiq gəlir əldə edə bilir
- sığortalanmış inhisar firmalarına yatırımlar az çirklidir və buna görə o, təriflərin hesabların hesablanmasında səhmlərin gəlirlilik az faizinin götürülməsinə səbəb olur
- gəlirlik səviyyəsi üzərində nəzarət məhsulu təbii inhisar şəraitində qiymətinin birbaşa tənzimlənməsini əvəz edir

305 İnstitusional alternativlərin seçiminin genişliyi hansı amillərdən asılıdır?

- spesifik aktivlərə investisiya səviyyəsi, zorla pul qopartma şəklində opportunist davranış
- əlyətər alternativlər dairəsi, opportunist davranış formaları
- müqavilə münasibətlərinin islahatı, təbii inhisar subyektinin üstünlükləri
- kommertiya və siyasi riskin səviyyəsi
- diskret institusional alternativlər, relevant verilənlərin gizlədilməsi şəklində opportunist davranış

306 Təbii inhisar şəraitində müqavilə münasibətlərinin islahatının uğurla aparılması üçün nə edilməlidir?

- sistemin vəziyyəti haqqında yalan və ya yetərli olmayan məlumatların verilməsi ehtimalını aradan götürmək
- lazımi qaydada tərtib olunmuş müsabiqə qaydaları və böyük məbləğdə seçimönu ödəniş tələbi olmalıdır
- qurğuların, azadlıqların texniki vəziyyəti və maliyyə vəsaitlərinin dəqiq kəmiyyəti haqqında daha yaxşı təsəvvürə malik olmağa imkan verən müstəqil audit ararılmalıdır
- seçilmiş alternativ çərçivəsində ən çox ehtimal olunan opportunist davranış formalarının qarşısının alınması və aradan qaldırılması mexanizmi yaradılmalıdır
- təbii inhisar obyektindən spesifik aktivlərə investisiyaların həyata keçirilməsi zamanı kvazirentlərin zorla qoparılmasının qarşısı alınmalıdır.

307 İnstitusional alternativlərin seçiminin genişliyi hansı amillərdən asılıdır?

- spesifik aktivlərə investisiya səviyyəsi, zorla pul qoparmaq şəklində opportunist davranış
- müqavilə münasibətlərinin islahatı, təbii inhisar subyektinin üstünlükləri
- əlyətər alternativlər dairəsi, opportunist davranış formaları
- diskret institusional alternativlər, relevant verilənlərin gizlədilməsi şəklində opportunist davranış
- kommertiya və siyasi riskin səviyyəsi

308 İnstitusional alternativ seçimində opportunist davranışın növləri hansılardır?

- işdən yayınma, aldatma, hədə-qorxu, malik olduğu üstünlüklərdən sui-istifadə
- informasiya assimetrikliyi, işdən yayınma, zorla pul qopartmaq, üstünlüklərdən sui-istifadə
- relevant informasiyanın gizlədilməsi, zorla pul qopartmaq, hədə-qorxu, yayınma
- hədə-qorxu, aldatma, informasiya qeyri-müəyyənliyi, mövcud imkan üstünlüklərindən sui-istifadə
- zorla pul qopartmaq, aldatma, hədə-qorxu, yayınma

309 İnstitusional alternativlərin təhlili zamanı qeyri-müəyyənlik səviyyəsilə bağlı hansı məsələlər xüsusi əhəmiyyət kəsb edir?

- müəyyənlik meyarının seçilməsi, müvafiq göstəricilər sisteminin təyin edilməsi, institusional dəyişikliklərin optimallıq dərəcəsi

- qeyri-müəyyənliyi törədən informasiya asimmetrikliliyi, informasiya şəbəkələrinin müasir modernləşmə səviyyəsi, fərdlər və qrupların davranış qeyri-müəyyənliyi
- qeyri-müəyyənliyin yaranma səbəbləri və onun səviyyəsinə təsir edən amillərin rəqiblət arasında bölgüsü ilə bağlı problemlər, qeyri-müəyyənlik səviyyəsinin azaldılması imkanları
- gözlənilməyən hadisələrə qabaqcadan uyğunlaşma üsullarına malik olmaq, mövcud olmuş və mövcud olan vəziyyətin müqayisə olunması, gələcək vəziyyətin proqnozlaşdırılması
- hadisələrin gedişi dinamikasını müəyyən edən amillər, statik proseslərin qeyri-müəyyənlik meyarları, qaydaları, institusional dəyişiklikləri

310 Tənzimləmə təsirinin qiymətləndirilməsi üsulu nədir?

- onun obyektiv reallığa uyğunluğunun müəyyən edilməsi, inkişaf perspektivinin seçilməsi, alternativ istiqamətlərin təyin edilməsi
- həllinin tənzimlənməsinə yönəldilmiş problemin seçilməsi və onun səmərəliliyinin müəyyən edilməsi
- seçilmiş variantın realizə olunması və sonrakı monitorinqinin təyin edilməsi
- tənzimləmənin əsas problemləri və məqsədlərinin müəyyənləşdirilməsi, məqsədə çatmağın bir neçə mümkün variantının identifikasiyası
- tənzimləmə təsirinin hüquqi normalara adekvatlığının müəyyənləşdirilməsi, onun səmərəlilik dərəcəsinin ölçülməsi, reallaşdırılması üsullarının optimallığının təyin edilməsi

311 Rəqabətin məhdudlaşdırılmasına xidmət edə bilən alətlər bunlardır?

- sərbəst satış tərəfdaşının müəyyənləşdirilməsi, resurs mənbələri və işçilərin seçilməsi, məhsul qiyət qoyuluşuna inhisarçı məhdudiyyətlər
- sahəyə, bazara, ölkəyə girişə məhdudiyyətlər, rəqabət mübarizəsinə məhdudiyyətlər, fəaliyyət lisenziyalarına verilən məhdudiyyətlər
- bazar iştirakçılarının sayına məhdudiyyətlər və ya potensial iştirakçılara tələblər, ayrı-ayrı təchizatçıların reklamlarına və məhsulun irəliləməsi üçün digər vasitələrinə, qiymətlərə, məhsulun səviyyəsinə məhdudiyyətlər
- xaricə çıxışa, lisenziyalaşdırmaya, sərbəst məhsul layihələşdirilməsinə, tərəfdaşların seçilməsinə, qiymət qoyuluşuna məhdudiyyətlər
- məhsulun dizaynına, onun layihələşdirmə və texnoloji imkanlarına, texniki təkmilləşdirmələrə məhdudiyyətlər

312 İntellektual mülkiyyət institutlarının əsasında nə durur?

- intellektual aktivlərini mənimsəmək
- institutların formalaşdırılması
- formal qaydaların qeyri-formal qaydalardan ayrılması
- İFN müəllifinə müstəsna hüquqların verilməsi
- İFN yaradıcısına özgəninkiləşdirmə və istifadə hüquqlarının verilməsi

313 Deskriptiv institusional təhlil nədir?

- mövcud olan və mövcud olmuş institutların fəaliyyətinin təhlili
- “statik- dinamik” və “daxili və xarici” əlamətlər üzrə institutların öyrənilməsi
- mikro və makro səviyyədə iqtisadi qaydaların araşdırılması
- fərd və qrupların davranışının motivlərinin tarixi və məntiqinin vəhdətində aşkara çıxarılması
- bu və ya digər problemlərin həllinə təyinatlanmış institutların məqsədyönlü layihələşdirilməsi və yaradılması probleminin tədqiqi

314 İqtisadi tənzimləmənin növləri hansılardır?

- həmtənzimləmə, bazar tənzimləməsi, alternativ diskret tənzimlənməsi, özünütənzimləmə
- hüquqi- iqtisadi tənzimləmə, iqtisadi agentlərin alternativ diskret tənzimlənməsi, özünütənzimləmə, bazar tənzimlənməsi
- dövlət tənzimlənməsi, özünütənzimləmə, bazar tənzimləməsi, həmtənzimləmə
- normativ-iqtisadi tənzimləmə, sosial-iqtisadi tənzimləmə, alternativ diskret tənzimlənməsi
- özünütənzimləmə, dövlət tənzimlənməsi, institusional-iqtisadi tənzimləmə, bazar tənzimləməsi

315 Statik institusional təhlilin məqsədi nədir?

- hər hansı institutun bir anlıq “en kəsiyi”, cari (və ya keçmiş) vəziyyəti, fərdlərin davranışına təsirinin qiymətləndirilməsi və başqa nəticələrin aşkarlanması
- qazanc əldə edən və xərc çəkən qrupların aşkarlanması
- institusional dəyişikliklər nəticəsində yaxşılaşdırma imkanının qiymətləndirilməsi
- müxtəlif fərdlər və təşkilatların müəyyən zaman kəsiyində aldıkları və çəkdiyi qazanc və xərclərin nisbətinin müəyyənəşdirilməsi
- deskriptiv institusional təhlil çərçivəsində mövcud və mövcud olmuş institutların tədqiqi

316 Tənzimləmə sisteminin əlaqələndirmə funksiyası nədən ibarətdir?

- iqtisadi agentlərin təsərrüfat fəaliyyətini tənzimləyən leqal qaydalar yaratmaq
- qrup üzvlərinin xüsusi qaydada implisit razılığa gətirilməsi
- tənzimləmə iştirakçılarının ümumi maraqlar üzrə birləşdirilməsi
- müxtəlif iqtisadi subyektlərin hərəkətlərinin tənzimlənməsi, onların davranışlarının və resursdan istifadə etmələrinin çoxsaylı əlyətər alternativlərinin məhdudlaşdırılması
- ictimai sərəvəti ayrı-ayrı qrupların xeyrinə təkrar bölmək

317 Kompensasiya tiplərini təsvir etmək üçün istifadə olunan əlamətlər bunlardır.

- kompensasiyanın subyekti, xarakteri və üsulu
- fərd qruplarının rifah səviyyəsində pisləşmənin kompensasiya edilmə imkanları, gözlənilən qazanc artımı, benefisiarın maddi vəziyyəti
- həyata keçirilmiş dəyişikliklərin nəticələri, konkret tədbirlərin formalaşdırılması imkanları, davranışın səmərəlilik dərəcəsi
- institusional dəyişiklik variantının seçilməsi, müvafiq informasiyanın toplanıb işlənməsi səviyyəsi
- qazanc və itkilərin səviyyəsi, müqayisə edilən tərəflərin səciyyəvi xüsusiyyətləri

318 İnstitusional təhlilin predmeti nədən ibarətdir?

- institusional dəyişikliklərin statik və dinamik təhlili
- qruplar üçün itkilərə aparən dəyişikliklərə müqavimət imkanları, kompensasiyaların hesablanması
- resurslardan istifadə səmərəliliyi, institutun toxunduğu fərdlər və təşkilatlar qrupunun aşkarlanması
- institutların təhlili əsasında davranışdakı müntəzəmliyi şərtləndirən institutlar və fərdlər və təşkilatlar üçün onların fəaliyyətinin nəticələridir
- iqtisadi proseslərin institusional mikro və makrotəhlili

319 İnstitusional təhlil nədir?

- hər hansı institutun cari vəziyyəti, onun fərdlərin davranmasına təsirinin qiymətləndirilməsi və başqa nəticələrin aşkarlanması
- iqtisadi proseslərin məntiqi ardıcılıqla tədqiqi
- cəmiyyətin sosial-hüquqi və sosial-iqtisadi davranış qaydalarının təhlili
- mübadilənin dinamik daxili və xarici təhlili
- mövcud institutların quruluşunun və onların yerinə yetirdiyi funksiyaların iqtisadi nəzəriyyə metodları ilə tədqiq edilməsi

320 İnstitusional təhlilin obyektinə nə aiddir?

- müxtəlif fərd qruplarının davranışında müşahidə olunan müntəzəmlik
- institusional dəyişikliklər, onların səbəbləri, hərəkətverici qüvvələri, formaları və həyata keçirilməsinin gedişi, iqtisadi və sosial proseslərə təsiri
- ictimai nemətlərin istehsalı, transaksiya xərclərinin hesablanması, informasiya asimmetriyası
- kollektiv fəaliyyətlər problemi, “biletsiz adam” problemi
- nemət və qrupların tipologiyası, ierarxik strukturlar

321 Tənzimləmə sisteminin bölgü funksiyası nədən ibarətdir?

- bazarın oyun qaydalarına riayət edilməsi imkanlarının təkrar bölgüsü
- qazanc və xərclərin iqtisadi agentlər arasında təkrar bölgüsü
- bazar informasiyaları və nüfuzlarının rəqabət arasında bölüşdürülməsi
- resursların və rəqabət imkanlarının iqtisadi subyektlər arasında paylanması
- rəqabət mübarizəsi üsullarının optimal tətbiqi

322 Özünütənzimləmənin hansı növləri vardır?

- ev təsərrüfatı daxilində, firma daxilində, ölkə daxilində
- ötürülmüş, könüllü, xalis
- bazar, dövlət, alternativ
- həmtənzimləmə, diskret, könüllü
- firmadaxili, sahədaxili, ölkədaxili

323 Patent nədir?

- elə bir üstünlük əldə etmək hüququdur ki, onunla iqtisadi mübadilədə informasiyanın asimmetrikliliyi aradan qalxır və seçim effekti yüksəlir
- müstəsna hüquqlara, müəllifliyə və ixtiraya, faydalı modelə və ya sənaye nümunəsinə prioriteti təstiqləyən qoruyucu sənəd
- müəlliflik sənədlərinə uyğun olaraq gəlir əldə etmək hüququ
- intellektual mülkiyyət obyektlərinə istifadə hüquqlarının verilməsinə görə əvəz qismində müəllifin aldığıdır
- İFN-ə müstəsna hüquqların müəllifə verilməsinə əsaslanan institut

324 Birbaşa və dolaylı tənzimləmə təsirinin növləri hansılardır?

- normativ, iqtisadi, sosial
- iqtisadi, hüquqi, sosial
- mənəvi, etik-psixoloji, iqtisadi
- iqtisadi, institusional, inzibati
- iqtisadi, sosial, ekoloji

325 Royalti nədir?

- intellektual mülkiyyət obyektlərinə istifadə hüquqlarının verilməsinə görə əvəz qismində müəllifin aldığıdır
- ixtiralara görə müəllifin əldə etdiyi üstünlüklər
- müstəsna hüquqlara prioritetliyi təstiqləyən qoruyucu sənəd
- İFN-ə spesifikasiyalaşdırılmış hüquqların müəllifə verilməsinə əsaslanan qaydalar
- intellektual mülkiyyət obyektlərinə istifadə hüquqlarının verilməsinə görə kompensasiya ödənişləri

326 Bazar iflası dedikdə nə başa düşülür?

- sahibkarlıq mühitinin yetişməməsi, inhisarçılığın hökmranlığı, xarici rezidentlərin təsirinin güclü olmaması
- qeyri-təkmil rəqabət, informasiya asimmetrikliliyi, yüksək transaksiya xərcləri, ictimai nemətlərin natamam istehsalı xarici eksternaliyaların olması
- səmərəli investisiya mühitinin olmaması, sahibkarlığın zəif inkişafı, dövlət qanunvericilik sənətlərinin kifayət qədər olmaması, bank kredit sisteminin natamamlığı
- bazar qanunvericilik əsaslarının olmaması, məhsul istehsalının kifayət dərəcədə olmaması, infrastrukturun zəifliyi
- rəqabət mühitinin olmaması, bazarın qeyri-normal təchizatı, təşkilati strukturların zəif olması

327 Kompüter proqramı, ixtira, şirkətin nüfuzu hansı institusional kateqoriyaya aiddir?

- royalti
- intellektual mülkiyyət

- intellektual aktiv
- intellektual xidmət
- intellektual fəaliyyətin nəticələri

328 Təbii inhisar subyektlərinin fəaliyyətinin hansı müqavilə alternativini fərqləndirmək olar?

- korporativ idarəetmə olan təbii inhisar, xüsusi mülkiyyətdə olan təbii inhisar, dövlət mülkiyyətində olaq təbii inhisar
- tənzimlənməyən təbii inhisar dövlət mülkiyyətində olan və xüsusi bölmə tərəfindən idarə olunan inhisar, dövlət tərəfindən tənzimlənən təbii inhisar
- spesifik aktivlərə malik olan təbii inhisar, xarici rezidentlərin idarəedilməsində olan təbii inhisar, tənzimlənən təbii inhisar
- institusional alternativ çərçivəsində yaradılan təbii inhisar, tənzimlənən təbii inhisar, dövlət mülkiyyətində olan təbii inhisar
- özəl bölmədə olan təbii inhisar, tənzimlənməyən təbii inhisar, tənzimlənən təbii inhisar, spesifik üstünlüklərə malik təbii inhisarlar

329 İnstitusional alternativ seçimində opportunist davranışın növləri hansılardır?

- hədə-qorxu, aldatma, informasiya qeyri- müəyyənliyi, mövcud imkan üstünlüklərindən sui-istifadə
- işdən yayınma aldatma, hədə-qorxu, malik olduğu üstünlüklərdən sui-istifadə
- relevant informasiyanın gizlədilməsi, zorla pul qopartmaq, hədə -qorxu, yayınma
- zorla pul qopartma, aldatma , hədə - qorxu, yayınma
- informasiya asimetrikliyi, işdən yayınma, zorla pul qopartma, üstünlüklərdən sui istifadə

330 Variantlardan hansı Harold Demsetsin konsepsiyasının (sxeminin) mahiyyətini düzgün əks etdirir?

- Bütün cavablar doğrudur
- Mülkiyyət hüquqları kənar təsirləri internalizə etmək üçün və internalizədən isə qazanc ona çəkilən xərclərdən çox olanda inkişaf etdirilir.
- Bilik səviyyəsində dəyişiklik yeni texnologiyaların meydana gəlməsinə aparır.
- Yeni texnologiyalar resursların nisbi qiymət səviyyələrini dəyişir.
- Qiymətlərin yeni səviyyələri dəyərləri potensial artan resursların sahiblərində onlara mülkiyyət hüququnu dəyişməyə həvəs yaradır.

331 D.Nort tərəfindən tərtib olunmuş institusional dəyişikliklərin sxeminin müddəaları hansı variantda öz əksini tapır?

- Bütün cavablar doğrudur.
- Bilik səviyyəsində dəyişiklik yeni texnologiyaların meydana gəlməsinə aparır.
- Yeni texnologiyalar resursların nisbi qiymət səviyyələrini dəyişir.
- Qiymətlərin yeni səviyyələri dəyərləri potensial artan resursların sahiblərində onlara mülkiyyət hüququnu dəyişməyə həvəs yaradır.
- Qiymətlərin yeni səviyyələri həm də bu kimi hüquqlardan istifadənin dəyərini maksimumlaşdırmağa imkan verən qaydaların yaranmasına aparır.

332 Variantlardan hansı institusional dəyişikliklərin baza sxeminə V.Ratten və Y.Hayami tərəfindən edilmiş, əlavəni əks etdirir?

- Qiymətlərin yeni səviyyələri dəyərləri potensial artan resursların sahiblərin onlara mülkiyyət hüququnu dəyişməyə həvəs yaradır.
- Bilik səviyyəsində dəyişiklik yeni texnologiyaların meydana gəlməsinə aparır.
- Yeni texnologiyalar resursların nisbi qiymət səviyyələrini dəyişir
- Xarici amillərin bir sahədə dəyişdiyi, institusional dəyişikliklərin isə başqa sahədə yarandığı induksiya edilmiş , institusional dəyişikliklərin yaranma imkanı.
- İxtiranın və ya yeni qaydaların formalaşdırılmasının xərclərini və bu qaydalara keçməyin məqsədyönlüliyinə insanları inandırmağın xərclərini çəkən institusional sahibkar fiqurunun fərqləndirilməsi.

333 Variantlardan hansı institusional dəyişikliklərin baza sxeminə D.Nayt tərəfindən edilmiş əlavəni əks etdirir?

- D.Nayt tərəfindən “baza” sxeminə heç bir əlavə edilməmişdir.
- Xarici amillərin bir sahədə dəyişdiyi, institusional dəyişikliklərin isə başqa sahədə yarandığı induksiya edilmiş institusional dəyişikliklərin yaranma imkanı.
- İnstitusional dəyişikliklərin həyata keçirilməsi ilə yanaşı institutların xeyli dərəcədə ictimai nemətlərlə oxşar olması ilə əlaqədar “biletsiz” effektinin yaranması imkanı.
- Dəyərin yaradılmasına müsbət təsir edən mümkün institusional dəyişikliklərdən qazancın bir iqtisadi agentlərin olması, onun həyata keçirilməsi xərclərini başqalarının çəkə bilməsi ehtimalı mütləq nəzərə alınmalıdır ki, bu da onun təzahürünə mane ola bilər.
- Bilik səviyyəsində dəyişiklik yeni texnologiyaların meydana gəlməsinə aparır.

334 İnstitutların yaranması probleminin həllinə nəzəri –oyun yaranmasının səbəbini əks etdirən variantı seçin.

- Xüsusi ikitərəfli razılaşmanın vacib olmaması.
- Faktik olaraq metodoloji fərdilik prinsiplərini bölüşür və özünün quruluşuna görə oyunçuların çoxlu müxtəlif hərəkətlərini əks etdirir.
- Faktik olaraq metodoloji kütləvilik prinsiplərini bölüşür
- Özünün quruluşuna görə oyunçuların sadə təkrarlanan hərəkətlərini əks etdirir.
- Yekdil qərarın (konsensus) qrup qərarının qəbul edilməməsi

335 İnstitutun məcburi tətbiq edilməsinin əsasında nə durur?

- Bütün cavablar doğrudur
- Onların şəxsi gəlirlərini (və ya oyunçuların siyasi arenada təmsil etdikləri xüsusi maraqlar qrupunun gəlirlərini) maksimumlaşdıran qaydaları tətbiq etməyə çalışan siyasi bazar oyunçularının xüsusi maraqları
- Onların şəxsi gəlirlərini minimum səviyyədən aşağı düşməyə imkan verməyən qaydalar tətbiq etməyə çalışan bazar oyunçularının maraqları
- Onların xərclərinin orta mənfəət normasını təmin edən həddə saxlayan qaydalar tətbiq etməyə çalışan siyasi bazar oyunçularının maraqları.
- Onların şəxsi xərclərini maksimumlaşdıran qaydalar tətbiq etməyə çalışan siyasi bazar oyunçularının xüsusi maraqları

336 D.Nortun tərifinə görə institusional müvazinət anlayışının mahiyyəti hansı variantda öz əksini tapır?

- Bütün variantlar (yanaşmalar) D. Nortun tərifini tam əks etdirmir.
- Elə vəziyyətdir ki, bu zaman oyunçuların həmin qüvvələr nisbəti və iqtisadi münasibətləri əmələ gətirən həmin müqavilə münasibətləri dəstində oyunçulardan heç biri müqavilələrin əks dəyişdirilməsinə resurs sərf etməyi özü üçün sərfəli saymır.
- Elə vəziyyətdir ki, bu zaman oyunçuların həmin qüvvələr nisbəti və iqtisadi münasibətləri əmələ gətirən həmin müqavilə münasibətləri dəstində oyunçuların əksəriyyəti müqavilələrin əksdəyişdirilməsinə resurs sərf etməyi özü üçün sərfəli sayır.
- Elə vəziyyətdir ki, bu zaman oyunçuların həmin qüvvələr nisbəti və iqtisadi münasibətləri əmələ gətirən həmin müqavilə münasibətləri dəstində oyunçulardan heç biri müqavilələrin əksdəyişdirilməsinə resurs sərf etməyi özü üçün və müqaviləni imzalayan digər tərəf üçün də sərfəli sayır.
- Elə vəziyyətdir ki, bu zaman oyunçulardan heç birinin razılığını almadan qrupun lideri müqavilələrin əksdəyişdirilməsinə resurs sərf etməyi öz şəxsi maraqlar çərçivəsində həll edir.

337 İnstitusional dəyişikliklərin trayektoriyası – bu:

- Nəzərdən keçirilən müəyyən (baza) institutun yaranma səbəblərinin əsas xarakteristikalarının məcmusudur.
- Nəzərdən keçirilən müəyyən (baza) institutun məruz qaldığı dəyişikliklərin ardıcılığıdır.
- Nəzərdən keçirilən müəyyən (baza) institutun məruz qaldığı köklü dəyişikliklərin məcmusudur.
- Nəzərdən keçirilən müəyyən (baza) institutun məruz qaldığı bəzi dəyişikliklərin təhlili metodudur.

- Nəzərdən keçirilən hər hansı institutun inkişafının kəmiyyət dəyişmələrinin keyfiyyət dəyişməsinə keçməsi
anıdır.

338 Variantlardan hansı XIX əsrdə İngiltərə iqtisadiyyatının artması və İspaniya iqtisadiyyatının
staqnasiyasının səbəbini əks etdirir?

- İngiltərədə mütləq monarxiyanın hökmranlığını və zadəganlığı təmsil edən parlamentin olmaması
 İqtisadiyyatın resurslarla təminatında kəskin fərqin mövcudluğu
 Kral hakimiyyəti ilə iqtisadi fəal zadəganlığın qarşılıqlı münasibətlərinin xarakterində baş verən ciddi fərq
 İspaniyanın İngiltərəyə nisbətən Amerika müstəmləkələrindən çox resurs olması
 İspaniyada müstəmləkələrdən gələn resursların istehlaka deyil, yığıma yönəldilməsi

339 Hansı variant D.Nort tərəfindən işlədilmiş Təcridetmə effekti anlayışını düzgün əks etdirir.

- Bütün cavablar yanlışdır
 Qüvvədə olan qaydalardan istifadədən bölgü səmərəsi götürən təşkilatlar tərəfindən qaydaların
dəyişdirilməsinə maneələr yaradılmasından ibarətdir
 Qüvvədə olan qaydalardan istifadədən bölgü səmərəsi götürən təşkilatlar tərəfindən qaydaların
dəyişdirilməsinə şərait yaradılmasından ibarətdir
 Qüvvədə olan qaydalardan istifadədən bölgü səmərəsində marağı olmayan təşkilatların qaydaların
dəyişdirilməsinə maneələrin tamamilə aradan qaldırılmasından ibarətdir
 Qüvvədə olan qaydalardan istifadədən bölgü səmərəsi götürən təşkilatların mövcud qaydaların
dəyişdirilməsinə laqeyidliyindən ibarətdir

340 Hansı variant Brayan Artur və Rol Devidə görə, texnoloji inkişafda vəziyyət əvvəlki inkişaf
trayektoriyasından asılılıqla səciyyələşdirilməsini əks etdirir?

- Bütün variantlar doğrudur
 Gerçəklə müşahidə olunan kütləvi texnologiyanın seçimi öncədən deyilə bilməz
 Koordinasiya edilmiş və eyni zamanda həyata keçirilməsi lazım olan xərclərin kəmiyyəti səbəbindən bu
seçimi praktiki olaraq dəyişmək qeyri-mümkündür
 Kütləvi yayılmış texnologiya çox böyük ehtimalla qeyrisəmərəlidir
 Gerçəklə müşahidə olunan kütləvi texnologiyanın seçimi öncədən deyilə bilər

341 Erix Poznerin siqnalizasiya mexanizmi öz mahiyyətini hansı variantda tapır?

- Bütün cavablar doğrudur.
 Subyektin özü haqqında müəyyən informasiya yaratmaq məqsədi əsasında müşayiət olunan istənilən
hərəkətdir.
 Subyektin rəqibləri haqqında müəyyən yalnız informasiya yaratmaq məqsədilə xərcləri ilə müşayiət olunan
istənilən hərəkətdir.
 Obyektlər arasında qarşılıqlı informasiya mübadiləsi ilə bağlı birgə xərclərlə müşayiət olunan hərəkətdir.
 İki və daha artıq sosial mənşəli subyektlər arasında informasiya alqı-satqısı ilə müşayiət olunan hərəkətdir.

342 M.Olsonun fikrincə, hansısa terminin tətbiqi praktik olaraq bütün iştirakçılarda qanunu pozmağa
motiv yaradır.

- institusional vakuum.
 «tərsinə bazar»;
 planlı iqtisadiyyat;
 müvazinətli iqtisadiyyat;
 defisit iqtisadiyyatı;

343 Ölkələrin hansında keçid dövrü daha qısa zaman ərzində başa çatmışdır?

- Ukrayna, Moldova;
 ADR, Macarıstan;

- Azərbaycan;
- Bolqarıstan;
- Rusiya, Macarıstan;

344 Yanoş Kornan amirlik iqtisadiyyatını necə səciyyələndirmişdi?

- institusional vakuum;
- «tərsinə bazar»;
- planlı iqtisadiyyat;
- defisit iqtisadiyyatı;
- müvazinətli iqtisadiyyat;

345 Kölgə iqtisadiyyatı dövlət qanunvericiliyinə nə ilə ziddir:

- istehsal olunan məhsulun xarakteri
- istifadə edilən vəsaitlərin xarakteri
- fəaliyyətinin məqsədləri
- fəaliyyətinin nəticələri
- əmtəə istehsalı üsulu

346 Qeyri-formal iqtisadiyyatda spesifik xərclərə nə aid deyil?

- əmək haqqında qanunun pozulması xərcləri
- vergidən yayınma xərcləri
- gəlirlərin transfert xərcləri
- transaksiya xərcləri
- cəzadan yayınma xərcləri

347 Kim qeyri-formal iqtisadiyyatda qaydaların qarantı deyil?

- sadalananların hamısı qarantdır
- qeyri-formal şəbəkə
- mütəşəkkil cinayətkarlıq
- dövlət hakimiyyətinin korrupsiyalaşmış nümayəndələri
- dövlətin məhkəmə sistemi

348 Keçid iqtisadiyyatında mövcud olan qeyri-formal qaydalar sistemini neçə qrupa bölürlər?

- 6;
- 2
- 3;
- 4;
- 5;

349 Kateqoriyalardan hansı SSRİ amirlik iqtisadiyyatında rəsmi tanınırdı?

- işsizlik;
- xüsusi mülkiyyət;
- planlaşdırma;
- kölgə iqtisadiyyatı;
- informasiya;

350 İnstitutların idxalının müsbət nəticəsinə misal ola bilər:

- cavabların hamısı doğrudur;
- ötürmə paradoksu;

- insan kapitalı axını;
- effektiv institutlar sistemi;
- qeyri-formal institutlar;

351 Azərbaycanda keçid dövrü başa çatmışdır:

- 2005-ci ildə;
- 2012-ci ildə;
- 2010-cu ildə;
- 2009-cu ildə;
- 2007-ci ildə;

352 Artan defisit şəraitində əhalinin yığım pullarının əmtəə və xidmətlər ehtiyatını üstələməsini bildirən termin hansıdır?

- cavabların hamısı doğru deyil;
- «pul götürümü»;
- «pul talvarı»;
- «pul aqreğatı»;
- «tərs bazar»;

353 Amirlik iqtisadiyyatında iqtisadi mexanizmlərdən hansı var?

- cavabların hamısı doğrudur.
- xüsusi mülkiyyət institutu;
- müflisləşmə institutu;
- qiymət mexanizmi (tələb və təklif əsasında);
- dövlət mülkiyyəti əsas mülkiyyət forması kimi;

354 1990-cı illərin birinci yarısında Azərbaycanda islahatlar hansı ssenariyə uyğun aparılırdı:

- monetar;
- neoklassik;
- neoinstitusional;
- keynsçi;
- marjinalist;

355 Olson hansı rejimli dövləti oturaq (stasionar) bandit adlandırır.

- Avtoritar
- Respublika
- Demokratik
- Sosialist
- Kapitalist

356 İstismarçı dövlət konsepsiyası kimin tərəfindən işlənib hazırlanıb?

- Smit
- Keyns
- Hayek
- M. Olson
- Byuken

357 Dövlət- istehsalçı nə deməkdir?

- Məhsul istehsal edir

- ictimai nemətləri istehsal edir
- Xidmət göstərir
- iqtisadiyyatı tənzimləyir
- Təsərrüfat subyektlərini əlaqələndirir

358 Dövlət müdafiə edən nə deməkdir?

- Qanunvericiliyin təmin edilməsi
- insanları digərlərindən müdafiə etmək
- Vətəndaşlarını banditlərdən qorumaq
- Vətəndaşlarını xaricilərdən qorumaq
- Konstitusiyada öz əksini tapan hüququn təmin edilməsi

359 Byukenə görə dövlətin ikili rolu nədən ibarətdir?

- Qayda-qanun yaratmaq
- islah-tərbiyə
- Məcburetmə-islah
- Təhsili inkişaf etdirmə
- Müdafiə edən və istehsal edən

360 Vətəndaş və dövlət arasında hüquq bölgüsü öz əksini hansı hüquqi sənətdə tapıb?

- Normativ aktlarda
- Davranış qaydalarında
- Mülkiyyət haqqında qanunda
- Müəssisə haqqında qanunda
- Konstitusiyada

361 Formal qaydaların və qeyri - formal normaların gözlənilməsində nələr əsas rol oynayır?

- Cəza funksiyalarının ağırlığı
- Cəza mexanizminin və cəzalandırma təhlükəsinin olması
- Cəza mexanizminin olması
- Cəzalandırma təhlükəsinin olması
- Qorxu hissəsinin olması

362 Qaydanı pozan nə vaxt cəzalandırılır.

- İstənilən vaxt
- Qaydanı pozmamışdan
- Qaydanı pozandan sonra
- Qaydanı pozan vaxt
- Qaydanı pozan kimi

363 A. Smit dövlətin neçə əsas vəzifəsini müəyyənləşdirmişdir.

- 6
- 2
- 3
- 4
- 5

364 XVIII əsrdə dövlətin əsas öhdəliklərini iqtisadçılardan kim müəyyənləşdirmişdir.

- Uilyam Petti

- Sen-Simon
- Şarl Furye
- Adam Smit
- Davit Reardo

365 Dövlət hakimiyyəti nə ilə məhdudlaşır.

- Beynəlxalq hüquqla
- Agent münasibətləri xərcləri və rəqabət
- Qanunvericilik aktları ilə
- Hakimiyyətin müxtəlif qanadları ilə
- Vətəndaşların maraqları ilə

366 Dövlətin inkişafının ilkin mərhələlərində onun fəaliyyəti əsas iki tərəfdən səciyyələnir.

- Mülkiyyət hüququnun müdafiəsi və təmin edilməsi, iştirakçılar üçün böyük transaksiya xərcləri ilə funksiyanın yerinə yetirilməsi
- Pul-kredit
- Büdcə-vergi
- Sosial-iqtisadi
- Proteksionizm-gömrük

367 Yeni institusional bazar iqtisadiyyatı nəzəriyyəsinə görə bu:

- sadalananların hamısı doğrudur
- nisbətləri danışıqlar prosesində müəyyənləşdirilən çoxsaylı simmetrik qeyri-seçimli mübadilələrdir
- nisbətləri danışıqlar prosesində müəyyənləşdirilən çoxsaylı qeyri-simmetrik seçimli mübadilələrdir
- nisbətləri qiymətlər mexanizmi ilə müəyyənləşdirilən çoxsaylı simmetrik seçimli mübadilələrdir
- nisbətləri qiymətlər mexanizmi ilə müəyyənləşdirilən çoxsaylı qeyri-simmetrik qeyri-seçimli mübadilələrdir

368 Yeni institusional bazar iqtisadiyyatı nəzəriyyəsinə görə iyerarxiya:

- sadalananların heç biri doğru deyil
- sövdə transaksiası prosesində müdir və tabelikdə olan qarşılıqlı əlaqəsidir
- istənilən institusional razılıqdır
- fərdlərin qarşılıqlı əlaqələri əmrlər vasitəsilə baş verən qarşılıqlı əlaqə strukturudur
- zorakılığın həyata keçirilməsində nisbi üstünlüklərə malik olan təşkilatdır

369 Yeni institusional bazar iqtisadiyyatı nəzəriyyəsinə görə şəbəkə:

- sadalananların hamısı doğrudur
- muxtar iştirakçıların uzunmüddətli kooperasiyasıdır
- qarşılıqlı əlaqələri qiymətlər mexanizmi vasitəsilə müəyyənləşən muxtar iştirakçıların uzunmüddətli kooperasiyasıdır
- qarşılıqlı əlaqələri danışıqlar əsasında baş verən muxtar iştirakçıların uzunmüddətli kooperasiyasıdır
- qarşılıqlı əlaqələri danışıqlar əsasında baş verən qeyri-muxtar iştirakçıların uzunmüddətli kooperasiyasıdır

370 Koordinasiya mexanizmləri nədir ?

- təsərrüfat subyektlərinin arasında əlaqə
- mübadilənin etibarlılığını təmin edən kontraktların bağlanması və istifadə edilməsi proseslərinin tənzimlənməsi mexanizmidir
- mübadilənin etibarlılığını təmin edən kontraktların məcmusudur
- mübadilədə iştirak edən subyektlər arasında əlaqədir
- fərdlərin qərar qəbul etməsidir

371 Bazar koordinasiyası nədir?

- istehsalçı və istehlakçı arasında əlaqə
- fərdin fəaliyyətinin əsasən qiymət vasitəsilə koordinasiyasıdır
- fərdin fəaliyyətinin təkliflə koordinasiyasıdır
- fərdin fəaliyyətinin tələblə koordinasiyasıdır
- fərdin fəaliyyətinin rəqabətlə koordinasiyasıdır

372 Şəbəkə nədir?

- müxtəlif iştirakçıların uzunmüddətli kooperasiyasını nəzərdə tutan qarşılıqlı fəaliyyətin tipidir
- iqtisadi əlaqələrin formasıdır
- kontrakt münasibətlərinin geniş spektridir
- istehlakçı münasibətləri sistemi
- firma və bazarın hibrididir

373 Bazarın institusional məzmunu nədən ibarətdir?

- bazarın hüquqi əsasları
- mübadilənin simmetrikliliyini təmin edən ilkin həlqədir
- iqtisadiyyatı tənzimləmə mexanizmidir
- proporsiyaların qiymət mexanizmi ilə tənzimlənən simmetrik seçici mübadilələr çoxluğudur
- alqı- satqı məkanıdır

374 Sadalananlardan hansı təşkilatlararası şəbəkənin əsas əlamətlərinə aid deyil?

- komandalar vasitəsilə qarşılıqlı əlaqədə olmaq
- bir neçə liderin olması
- vahid məqsəd
- partnyorların könüllü bağlılığı
- şəbəkələrin çoxsəviyyəli xarakteri

375 Neşu üzrə tarazlıq situasiyası nəyi bildirir.

- bütün mövcud olan resursların səmərəli və tam istifadə olunduğu iqtisadiyyatın təşkili səviyyəsi
- bütün əmək qabiliyyətli əhalinin tam məşğulluğunun təmin olunduğu iqtisadiyyatın təşkili səviyyəsi
- digər şəxsin və ya şəxslər qrupunun vəziyyətini pisləşdirilmədən bir şəxsin və ya şəxslər qrupunun xeyrinə hər hansı dəyişiklikləri həyata keçirməyin mümkün olmadığı iqtisadiyyatın təşkili səviyyəsi
- bütün yerdə qalan subyektlərin heç nəyi dəyişdirməməsi şərtilə birtərəfli qaydada heç kimin öz gəlirini artırma bilmədiyi iqtisadiyyatın təşkili səviyyəsi
- bütün mövcud istehsal güclərinin tam yüklənməsinin təmin olunduğu iqtisadiyyatın təşkili səviyyəsi

376 Paretoya görə səmərəlilik situasiyası nəyi bildirir

- bütün mövcud olan resursların səmərəli və tam istifadə olunduğu iqtisadiyyatın təşkili səviyyəsi
- bütün əmək qabiliyyətli əhalinin tam məşğulluğunun təmin olunduğu iqtisadiyyatın təşkili səviyyəsi
- digər şəxsin və ya şəxslər qrupunun vəziyyətini pisləşdirmədən bir şəxsin və ya şəxslər qrupunun xeyrinə hər hansı dəyişiklikləri həyata keçirməyin mümkün olmadığı iqtisadiyyatın təşkili səviyyəsi
- bütün yerdə qalan subyektlərin heç nəyi dəyişdirməməsi şərtilə birtərəfli qaydada heç kimin öz gəlirini artırma bilmədiyi iqtisadiyyatın təşkili səviyyəsi
- bütün mövcud istehsal güclərinin tam yüklənməsinin təmin olunduğu iqtisadiyyatın təşkili səviyyəsi

377 Koordinasiya situasiyası nə vaxt meydana gəlir.

- istənilən subyektin və hakimiyyət institutu kimi dövlətin qarşılıqlı təsiri zamanı
- ümumi iqtisadi tarazlıq vəziyyətinin olması zamanı

- Paretoya görə eyniqiymətli tarazlıqların olması zamanı
- Neşuya görə iki eyniqiymətli tarazlıqların olması zamanı
- istənilən fiziki və hüquqi şəxsın qarşılıqlı təsiri zamanı

378 Neşuya görə iki eyniqiymətli tarazlıqlarla səciyələnen situasiya nəyi bildirir.

- “dustaqların dilemması” vəziyyəti yaranır
- koordinasiya situasiyası meydana çıxır
- bərabərsizlik situasiyası əmələ gəlir
- “institutların konqruentnostluqları” prinsipi yerinə yetirilir
- opportunizm təzahür edir

379 Bürokratiyanın iqtisadi nəzəriyyəsinə görə, sadalananlardan hansı məmurların izlədikləri əsas məqsədlərə aid deyil?

- sadalananların hamısı əsas məqsədlərə aiddir
- dövlət orqanının büdcəsinin maksimallaşdırılması
- öz peşə riskini azaltmaq cəhdi
- transaksiya xərclərinin azaldılması
- strateji davranışa meyillilik

380 Koordinasiya problemi bu səbəbdən yaranır:

- cavablar doğru deyil
- qarşılıqlı əlaqə iştirakçılarının anonimliyi
- bir neçə potensial müvazinətliliyin olması
- xalis strategiyalarda müvazinətin olmaması
- qarşılıqlı əlaqə iştirakçılarının sayının həddən çox olması

381 Fokal nöqtə:

- doğru cavab yoxdur
- koordinasiya oyununda Pareto-səmərəli müvazinətdir
- koordinasiya problemlərini həll etməyə imkan verir
- cəmiyyətin inkişaf səviyyəsi barədə informasiya olmadan müəyyən edilə bilməz
- fərdlərin qeyri-müvazinətli vəziyyətə düşdükdə çəkdikləri subyektiv xərclərlə bağlıdır

382 Şəbəkənin koordinasiya mexanizmi kimi tərifini verin:

- cavablar doğru deyil
- qarşılıqlı əlaqələri komandalar vasitəsilə baş verən fərdlərin qarşılıqlı tabelilik strukturudur
- qarşılıqlı təsirləri danışıqlar əsasında baş verən muxtar iştirakçıların uzunmüddətli kooperasiyasıdır
- çoxlu simmetrik seçmə mübadilələrdir
- cavabların hamısı doğrudur

383 Firmanın həcmi müəyyənləşir:

- cavabların hamısı doğrudur
- sahibkarının istəyi və maliyyə imkanları ilə
- istehsal xərclərində istehsal və transaksiya tərkib hissələrin nisbəti ilə
- bazarda və firma daxilində transaksiyaların təşkilinin son hədd xərclərinin nisbəti ilə
- firmanın çeşidində eksperimental və inspeksiya əmtəələrinin nisbəti ilə

384 Agentlik nəzəriyyəsində informasiya müqavilə münasibətləri iştirakçıları arasında necə paylanıb?

- cavabların hamısı doğrudur

- bərabər: həm agent, həm prinsipial eyni informasiya ilə təmin edilib
- qeyri-bərabər: həyata keçirilən layihə haqqında prinsipial agentdən çox bilir
- qeyri-bərabər: həyata keçirilən layihə haqqında agent prinsipialdan çox bilir
- qeyri-bərabər və təsadüfi: kimin həyata keçirilən layihə haqqında daha çox informasiyaya malik olduğunu dəqiq demək mümkün deyil

385 Ticarətin təşkilinin ən sadə forması nədir?

- yarmarka
- milli bazar
- auksion
- açıq ümumi bazar
- qapalı bazar

386 O.Uilyamsona görə sövdələşmələrin idarə olunmasının bazar mexanizmi tərifinə bazarın hansı forması uyğun gəlir?

- regional bazar
- internet-ticarət
- aukson
- yarmarka
- açıq ümumi bazar

387 Sadalananlardan hansı koordinasiya mexanizmi deyil?

- sadalananların hamısı koordinasiya mexanizmidir
- bazar
- şəbəkə
- iyerarxiya
- institut

388 Bazarı iş münasibətlərinə girən və hər hansı bir əmtəyə görə sövdələşən bir qrup adam kimi kim müəyyənləşdirmişdi?

- O.Uilyamson
- U.Cevons
- L.fon Mizes
- C.Xocson
- R.Kouz

389 Tarixən hansı bazar növü birinci olmuşdur?

- sənətkar dükanı
- yarmarka
- kütləvi bazar
- birja
- universal mağaza

390 Koordinasiya mexanizmlərinə nə aid deyil?

- sadalananların heç biri aid deyil
- şəbəkələr
- iyerarxiya
- bazar
- sadalananların hamısı aiddir

391 İnstitusional strukturlar çərçivəsində fərdlərin qarşılıqlı əlaqəsi tipləri necə adlanır?

- mülkiyyət hüquqları
- koordinasiya mexanizmləri
- xarici effektlər
- ictimai nemətlər
- transaksiya xərcləri

392 İyerarxiyada mərkəzi agentin səlahiyyətlərinə nə aid deyil?

- sadalananların hamısı aiddir
- qalıq gəlirə hüquq
- resurs mülkiyyətçiləri ilə müqavilə bağlamaq hüququ
- resurslardan istifadə istiqamətlərini müəyyənləşdirmək hüququ
- iyerarxiyanın başqa üzvlərinin işinə nəzarət etmək hüququ

393 İyerarxiyada fərdlərin qarşılıqlı əlaqəsi nə əsasında baş verir?

- uzunmüddətli müqavilə münasibətləri əsasında
- qiymət mexanizmi əsasında
- komandalar əsasında
- danışıqlar əsasında
- mülkiyyət hüququ əsasında

394 Qarşılıqlı münasibətləri danışıqlar əsasında baş verən müstəqil iştirakçıların uzunmüddətli kooperasiyası necə adlanır?

- müqavilə
- bazar
- iyerarxiya
- şəbəkə
- institut

395 Təşkilatlararası şəbəkələrə nə aid deyil?

- dövlət strukturları
- virtual şəbəkələr
- firmalararası strateji alyans
- fokal şəbəkələr
- dəyər yaradılması şəbəkələri

396 Təşkilatlararası şəbəkələrə nə aid deyil?

- könüllülük
- şəbəkə iştirakçılarının asılılığı
- vahid məqsəd
- bir neçə liderin olması
- çoxsəviyyəlilik

397 Mərkəzi agentin bütün səlahiyyətlərinin bir əldə cəmlənməsi hansı tip firmalar üçün səciyyəvidir?

- kooperativlər
- dövlət firmaları
- partnyorluq
- xüsusi sahibkarlıq firmaları

- açıq kooperasiyalar

398 Şəbəkədə informasiya brokerinə misal budur:

- cavablar doğru deyil
 kredit bürosu
 üçüncü (kənar) hakim
 özəl axtarış bürosu
 cavabların hamısı doğrudur

399 Agentlik nəzəriyyəsində agent:

- müqavilənin müqavilə haqqında ən az informasiyaya malik tərəfidir
 sifarişçidir
 icraçıdır
 bazardakı hər bir fərddir
 cavablar doğru deyil

400 Agentlik nəzəriyyəsində prinsipial:

- cavablar doğru deyil
 müqavilənin müqavilə haqqında ən az informasiyaya malik tərəfidir
 sifarişçidir
 icraçıdır
 müqavilənin istənilən tərəfidir

401 Münasibət müqaviləsində müqavilənin bu icra mexanizmlərindən istifadə olunur:

- sadalananların heç biri doğru deyil
 biznes-mühit normaları
 qeyri-formal şərtlər
 reputasiyanı itirmək təhlükəsi
 sadalananların hamısı doğrudur

402 Neoinstitusionalizmdə sazişlər iqtisadiyyatı cərəyanlarla biri kimi hansı illərin hüduunda meydana çıxmışdır.

- 1990-2000- ci illər
 1950-1960-cı illər
 1960-1970-ci illər
 1970-1980- ci illər
 1980-1990- ci illər

403 Hansı nəzəriyyənin əsas nümayəndələrindən biri Loran Tevenodur.

- iqtisadi təşkilatları
 ictimai seçim
 mülkiyyət hüquqları
 transaksiya xərcləri
 sazişlər iqtisadiyyatı

404 Müəyyən tələbatın ödənilməsi üçün nəzərdə tutulmuş rol və statusların məcmusu instisional iqtisadiyyatın hansı kateqoriyalarını əks etdirir.

- formal qaydalar
 institut

- kontrakt
- qeyri –formal qaydalar
- mülkiyyət hüquqları

405 İnstitut adi altında ümumi halda nəyin başa düşülməsi qəbul olunmuşdur.

- müəyyən tələbatın ödənilməsi üçün nəzərdə tutulmuş rol və statusların məcmusu
- hökmran və yüksək dərəcədə standartlaşdırılmış ictimai vərdişlər
- fərdi fəaliyyətin nəzarəti azad olunması genişləndirilməsi üzrə kollektiv fəaliyyət
- hal –hazırda qəbul olunmuş ictimai həyat sistemi
- hüquq və vəzifələrə, hakimiyyət və toxunulmazlığa uyğun olaraq vəzifə və mövqeyi müəyyən edən qaydaların ümumi sistem

406 İnstitusionalizmdəki institut anlayışı marksizmdəki hansı anlayışa yaxındır?

- ictimai-iqtisadi formasiya.
- məhsuldar qüvvələr;
- istehsal münasibətləri;
- əmək dəyəri;
- izafi dəyər;

407 Sazişlər iqtisadiyyatı nəzəriyyəsi nümayəndələri tərəfindən bazar iqtisadiyyatı necə baxılır.

- instisional dəyişikliklər prizması vasitəsilə
- qeyri –tarazlı sistem kimi
- cəmiyyətin yarım sistemi kimi
- tarazlı sistem kimi
- öz-özünə tənzimlənən sistem kimi

408 Fransada neoinstitusionalizmdə hansı cərəyan əmələ gəlmişdir.

- sazişlər iqtisadiyyatı
- ictimai seçim
- mülkiyyət hüquqları nəzəriyyəsi
- iqtisadi təşkilatlar nəzəriyyəsi
- transaksiya xərcləri

409 Qeyri-institusional istiqamətli iqtisadi ədəbiyyatda özünə yer almış yalançı alternativlərə nə aid deyil?

- sadalananların hamısı aiddir;
- iqtisad elminin pozitiv və normativə bölünməsi;
- idrak metodları kimi induksiya və deduksiyanın qarşı-qarşıya qoyulması;
- institutların formal və qeyri-formala bölünməsi;
- iqtisadiyyatda statika və dinamikanın qarşı-qarşıya qoyulması;

410 İnstitusionalizmin yaranmasının ilkin şərti nə olmuşdur?

- XX əsrdəki sürətli texni; i və iqtisadi tərəqqi.
- birinci dünya müharibəsi;
- ikinci dünya müharibəsi;
- iqtisadi böhran və 1929-1932-ci illərin depressiyası;
- XX əsrdə sosialist təsərrüfat sisteminin meydana gəlməsi;

411 Con Kommons institut dedikdə nəyi başa düşmüşdür.

- müəyyən tələbatın ödənilməsi üçün nəzərdə tutulmuş rol və statusların məcmusu
- hökmran və yüksək dərəcədə standartlaşdırılmış ictimai vərdişlər
- fərdi fəaliyyətin nəzarət olunması, azad edilməsi və genişləndirilməsi üzrə kollektiv fəaliyyəti
- hal- hazırda qəbul olunmuş ictimai həyat sistemi
- hüquq və vəzifələrə, hakimiyyət və toxunmazlığa uyğun olaraq vəzifə mövqeyi müəyyən edən qaydaların ümumi sistemi

412 Neoinstitualizmin ən görkəmli nümayəndələrinə aiddir.

- Con Kommons
- Uesli Mitçell
- Oliver Uilyamson
- Fridrix fon Xayek
- Con Kennet Qelbreyt

413 Hansı elmi istiqamət insanın davranışını həm istehsalda, həm də istehlakda fasiləsiz proses kimi nəzərdən keçirir?

- sadalanan istiqamətlərin hamısı;
- neoinstitusionalizm;
- ənənəvi institusionalizm;
- marksizm;
- neoklassik;

414 İqtisad elminin budət adlanan istiqamətlərini nə birləşdirir?

- bu istiqamətləri heç nə birləşdirmir;
- onların neoklassik istiqamətə qarşılıqlıdırması;
- tarixi yanaşma;
- elmi-texniki tərəqqinin öyrənilməsi;
- onların hamısı marksizmdən törəmədir;

415 İnsanın məhdud resurslar şəraitində seçim anında davranışını öyrənən elmi istiqamət necə adlanır?

- sadalanan istiqamətlərin heç biri;
- neoinstitusionalizm;
- ənənəvi institusionalizm;
- marksizm;
- sadalanan istiqamətlərin hamısı;

416 İqtisadi nəzəriyyədə institusionalizm nə zaman yaranmışdır?

- XXI əsrin əvvəllərində
- XV – XVI əsrlərdə;
- XVII əsrdə
- XVIII əsrin sonunda;
- XIX əsrin axırı və XX əsrin əvvəllərində;

417 İnstitusionalizm bir iqtisadi istiqamət kimi ilk dəfə harada formalaşmışdır?

- Böyük Britaniyada.
- ABŞ-da;
- Rusiyada;
- Keçmiş SSRİ-də;
- ÇXR-da;

418 İnstitusional iqtisadiyyatın müasir axınına aiddir.

- bütün deyilənlərə aiddir
- marksizm və merkantilizm
- marjionalizm və neoinstitusionalizm
- merkantilizm və ya yeni institusional iqtisadiyyat
- neoinstitusionalizm və yeni institusional iqtisadiyyat

419 İnstitusionalizmi nəzərdən keçirdikdə onun inkişafında iki mərhələni fərqləndirirlər.

- radikal və liberal
- köhnə və yeni
- əvvəlki və sonrakı
- ənənəvi və müasir
- klassik və liberal

420 Köhnə institusionalizmin ən tanınmış üzvünə aiddir.

- Qerbert Saymon
- Armen Alçian
- Torsteyn Beblen
- Ronald Kouz
- Duqlas Nort

421 Neoinstitusionalizm bu istiqamətin aşağıdakı nümayəndəsinin əsərində öz başlanğıcını tapır.

- Fridrix fon Xayek
- Con Kennet Qelbreyt
- Con Kommons
- Ronald Kouz
- Uesli Mitçell

422 Aşağıdakı nəzəriyyələrdən hansılar institusionalizmin istiqamətinə aid olmayanını göstərin.

- optimal möqaviləsi
- mülkiyyət hüququ nəzəriyyəsi
- natamam rasionallıq nəzəriyyəsi
- ictimai seçim nəzəriyyəsi
- transaksion xərclər nəzəriyyəsi

423 Nə ictimai və iqtisadi elmlərdə yeni nəzəriyyələrin yaranması üçün mühüm şərt deyil?

- sadalananların heç biri aid deyil;
- yaranmış ictimai-iqtisadi vəziyyət;
- mövcud nəzəri konsepsiyalar;
- yeni nəzəriyyənin əvvəlki nəzəriyyələrə və ictimai-iqtisadi vəziyyətə münasibəti;
- sadalananların hamısı aiddir;

424 Sazişlər iqtisadiyyatı nəzəriyyəsinin əsas nümayəndələri kimi aşağıdakı iqtisadçıları hesab etmək qəbul olunmuşdur.

- Riçard Nelson
- Harold Demsets
- Herbert Saymon
- Ceyms Byukenen

Loran Tevenoe

425 Müasir köhnə və yeni institualizmin əsas fərqləri.

- bütün cavablar düzdür
- iqtisadi təhlildə “transaksiyon xərclər” kateqoriyasını “institut” kateqoriyası ilə bərabər istifadə etməsi
- cəmiyyətə vahid tam halında baxılması
- institutların həlledici rolu və onların cəmiyyətin inkişafına təsiri
- amerika institualizlərinəşərlərində formalaşan əsas müddəlar

426 Neoinstitusionalizmin (yeni institusionalizmin) tərifini göstərən cavab.

- düzgün cavab yoxdur
- sərvət haqqında elmin, içtimai təsərrüfatın təşkilinin səmərəli formasının axtarışı haqqında
- institutların rolunun və onların rəşional prinsipləri və individualizm (fərdiyyəçilik) metodolojiyası əşasında təsərrüfata təsirinə iqtisadi təhlili
- sosial agentlərin stercotipləri baxımından iqtisadi davranışların öyrənilməsi
- nemətlərin istehsalı, bölgüsü, mübadiləsi və istehlak prosesində siniflər arasında obyektiv iqtisadi münasibətlər sistemi haqqında

427 İnstitusional iqtisadiyyat öyrənir.

- dayanıqlı iqtisadi inkişafın təmin edilməsi problemlərini
- Oyun qaydalarının səmərəli həllin tapılmasına təsirinə
- məhdud iqtisadi ehtiyatlarla məqsədlərin uyğunluğu baxımından insanların davranışını
- dövlətin iqtisadi siyasətinin makroiqtisadi səviyyədə həyata keçirilməsi istiqamətləri və mexanizmini
- makroiqtisadiyyatda məhdud ehtiyatlar şəraitində səmərəliliyin yüksəldilməsi

428 İnstituta klassik tərifini kim vermişdir

- Ronald Kouz
- Armen Alçian
- Harold Demsets
- Herbert Saymon
- Duqlas Nort

429 Davranışın sabit stereotipləri nəyi əks etdirir?

- formal qaydalar
- qeyri-formal qaydalar
- qeyri-formal qaydalar
- köhnəliklər
- ənənələr

430 Köhnəliklərin sabitliyi səbəbləri nədən ibarətdir:

- firmanın struktur ierarxiyasında
- opportunist davranış nəticəsində
- qanunvericilik baryerlərində
- onların əvəz edilməsi üçün böyük məsrəflər tələb olunur
- qəbul edilmiş qərarların mexanizmlərində

431 Hansı ölkədə neoinstitusional sazişlər iqtisadiyyatı cərəyanlardan biri kimi meydana çıxdı

- Fransa
- Avstriya

- Böyük Britaniya
- Almaniya
- ABŞ

432 Con Roulz institut dedikdə nəyi başa düşmüşdür.

- müəyyən tələbatın ödənilməsi üçün nəzərdə tutulmuş rol və statusların məcmusu
- hökmran və yüksək dərəcədə standartlaşdırılmış ictimai vərdişlər
- fərdi fəaliyyətin nəzarət olunması, azad edilməsi və genişləndirilməsi üzrə kollektiv fəaliyyət
- hal-hazırda qəbul olunmuş ictimai həyat sistemi
- hüquq və vəzifələrə hakimiyyət və toxunulmazlığa uyğun olaraq vəzifə və mövqeyi müəyyən edən qaydaların ümumi sistemin

433 Torsteyn Veblen görə, institut anlayışlarından biri belədir.

- müəyyən tələbatın ödənilməsi üçün nəzərdə tutulmuş rol və statusların məcmusu
- hökmran və yüksək dərəcədə standartlaşdırılmış ictimai vərdişlər
- fərdi fəaliyyətin nəzarət edilməsi, azad olunması və genişləndirilməsi üzrə kollektiv fəaliyyət
- hal- hazırda qəbul edilmiş ictimai həyat sistemi
- hüquq və vəzifələrə, hakimiyyət və toxunulmazlığa uyğun olaraq vəzifə və mövqeyi müəyyən edən qaydaların ümumi sistemi

434 Uesli Mitçel institut anlayışını belə başa düşmüşdür

- müəyyən tələbatın ödənilməsi üçün nəzərdə tutulmuş rol və statusların məcmusu
- hökmran və yüksək dərəcədə standartlaşdırılmış ictimai vərdişlər
- fərdi fəaliyyətin nəzarət olunması, azad edilməsi və genişləndirilməsi üzrə kollektiv fəaliyyət
- hal-hazırda qəbul edilmiş ictimai həyat sistemi
- hüquq və vəzifələrə, hakimiyyət və toxunulmazlığa uyğun olaraq vəzifə və mövqeyi müəyyən edən qaydaların ümumi sistemi

435 Duqlas Nort öz modelində instisional dəyişikliklərin əsas mənbəyindən hansını ayırmamışdır:

- texnoloji innovasiyalar
- rentanın əldə edilməsi
- nisbi qiymətlərdəki dəyişikliklər
- insanların zövqü və üstünlüklərindəki dəyişiklikləri
- institutların yenidən bölgü xarakteri

436 Diskret institudinal dəyişikliklərin mənbəyi rolunu nə oynamır:

- kortəbii təbii fəlakətlər
- müharibələr
- işğal etmə
- innovasiyalar və elmi inkişaf nailiyyətləri
- inqilablar

437 İnstitusional dəyişiklik – bu.

- Ayrı-ayrı fərqlərin qanun qarşısındakı məsuliyyətlərinin yerinə yetirilməməsi ilə bağlı müşayiət olunan proseslərdir.
- İnstitutun bir və ya bir neçə tərkib hissəsinin dəyişdirilməsidir
- Fərdlərin qaydalara əməl etdikdə buraxdıqları səhvlər qeyri- dəqiqliklərə bərabər proseslərdir
- Davranışda ən müxtəlif səbəblərdən irəli gələn dəyişikliklərdir.
- Adət və ənənələrin yerinə yetirilməsi zamanı yol verdiyi qeyri- dəqiqliklərə bərabər proseslərdir.

438 İnstitusional dəyişikliklərin ilk sxemlərindən biri kim tərəfindən verilmişdir?

- H.Demsets
- D.Nort
- V.Ratten və Y.Hayami
- D.Nayt
- Q.Leybkep

439 İnstitusional dəyişikliklərin baza sxemi kim tərəfindən verilmişdir?

- S.Çen, Toni Yu
- V.Ratten və Y.Hayami
- D.Nayt
- Q.Leybkep
- D.Nort

440 İnstitut ideyasının yaranması hansı yolla baş verə bilər.

- Bütün cavablar doğrudur
- Spontan (qəflətən)
- Kəşf etmə
- Məqsədyönlü (layihələşdirilmə)
- Mənimsənilmə

441 İnstitutun spontan (qəflətən) yaranması və ya dəyişməsi necə baş verir?

- Bütün cavablar doğrudur
- Kimsenin öncədən niyyəti və planı olmadan baş verir.
- Dövlətin planlı qayda təsiri vasitəsi ilə baş verir.
- Siyasi xidmətlərin öncədən niyyəti və uzaqgörənliyi vasitəsilə baş verir.
- Parlamentdə hər hansı millət vəkili tərəfindən niyyətilə baş verir.

442 Hüququn iqtisadi təhlili səpkisində ilk əsərlərdən biri- Hüquqsuz qayda kitabı kimə məxsusdur?

- D.Nayta
- R.Elliksona
- R.Mak-Adamsa
- E.Poznera
- D.Norta

443 İnstitutların yaranması problemini tədqiq edən müəlliflərin xeyli hissəsi onun həllinə hansı yanaşma əsasında yanaşırlar?

- Bütün cavablar doğrudur
- Empirik
- Nəzəri
- Nəzəri-oyun
- Fövqəladə

444 İnstitusional dəyişikliklərin trayektoriyasının fərqli tiplərini hansı variant əks etdirir?

- İnkrement və funksional
- İnkrement və diskret
- Diskret, mnoton və funksional
- İnkrement, harmonik və mnoton

- Diskret, harmonik və inkrement

445 İnstitusional ətalət – bu:

- Bütün cavablar doğrudur.
 Əvvəlki inkişafın hərəkətverici qüvvəsi
 Dövlətin iqtisadiyyata müdaxiləsi dərəcəsi
 Əvvəlki inkişafın trayektoriyasından asılılığı
 Əvvəlki inkişafın trayektoriyasının periodiklik meyarı

446 İnkişaf trayektoriyasından neçə asılılıq formasını ayırmaq qəbul edilmişdir:

- 5
 1
 2
 3
 4

447 Neoinstitusionalistlər tərəfindən mülkiyyət hüquqları aşağıdakı kimi başa düşülür:

- Mayorat prinsipi üzrə ötürülən təyin olunmuş miras-varislik hüquqları
 müəyyən sosial mühitdə (ailə, partiya, əmək kollektivi) qəbul olunmuş davranış münasibətlərinin qeyri-formal normaları
 mütəşəkkil cinayətkar qrupların təyin etdiyi normalar və qaydaları
 bütün təsərrüfatçılıq subyektlərinin iqtisadi azadlıq və bərabər imkanları prinsipləri
 insanlar arasında nemətlərin mövcudluğu ilə əlaqədar və onların istifadəsilə dəxli olaraq meydana çıxan sanksiyalaşdırılmış davranış münasibətləri

448 Variantlardan hansı dövlət anlayışını düzgün əks etdirir?

- məcburetmə rıçaqları vasitəsilə vətəndaşların hüquqlarının məhdudlaşdırılması forması
 eyni zamanda həm ölkə ərazisinin, həm bu ərazinin resurslar məcmusunu və əhalisini – vətəndaşların məcmusunu və fəaliyyət göstərən hakimiyyət orqanları forması
 dövlət azlığın, çoxluq üzərində hakimiyyət forması
 ölkə parlamentinə təzyiqlik göstərilməsi mexanizmi
 dövlət bazar subyektlərinin məcmu gəlirlərinin vergilər vasitəsilə mənimsənilməsi mexanizmi

449 Con Ambekə görə dövlətsiz cəmiyyətin (birliyin) həyat qabiliyyətinin zəruri şərti – bu:

- bütün cavablar səhvdir
 güc potensialının nisbətən bərabər bölgüsü
 güc potensialının mütləq qeyri-bərabərliyi
 güc potensialının olmaması
 hərbi diktaturanın olmaması

450 Dövlətin genezisinin mahiyyətini əks etdirən variantı seçin:

- iyerarxiya sisteminin dağılması prosesi
 məcmu ictimai məcmu məhsulun bərabər bölgüsü
 mülkiyyətin ictimai xarakteri
 güc potensialının bərabər bölgüsü
 güc potensialının qeyri-bərabər bölgüsü

451 İctimai müqavilə (sosial kontrakt) anlayışı düzgün ifadəsini hansı variantda tapır?

- iki və daha artıq fiziki şəxs arasında aqlı-satqı aktının sənədləşdirilməsidir

- iki və daha artıq hüquqi şəxs arasında hüquqi razılaşmadır
- ictimai nemətlərin (baza qaydalarının) tələb və təklif tərəflərinin qarşılıqlı təsiridir
- bütün cavablar doğrudur
- konstitusiya qaydalarının məzmunu və tətbiqi üzrə gözləmələrin mübadiləsi;

452 Bu fenomen dövlətdə agent probleminin olması ilə izah olunur:

- sadalananların heç biri doğru deyil
- dövlət aparatının böyüməsi
- korrupsiya
- iqtisadiyyatın ifrat tənzimlənməsi
- sadalananların hamısı doğrudur

453 Yeni institusional iqtisadiyyat nəzəriyyəsinə görə dövlət hakimiyyətinə legitimliyinin əsasında durur.

- sadalananların hamısı doğrudur
- formal qaydalar yarada bilmək imkanı
- əhalinin ictimai nemətlərlə təmin edilməsi
- əhalidən vergi yığmaq imkanı
- məcburetmə mənbəyi və tabelikdə olan tərəf arasında münasibətlərin şəxsizləşdirilməsi

454 D.Nortun institusional dəyişikliklər sxeminin sonuncu bəndini secin;

- sadalananların heç biri doğru deyil
- bilik səviyyəsində dəyişikliklər yeni texnologiyaların yaranmasına aparır
- yeni texnologiyalar resursların nisbi qiymət səviyyəsinə təsir edir
- siyasi bazar sıfır olmayan transaksiya xərcləri dəyərin yaradılması üçün faydalı olan bütün potensial institusional dəyişikliklərin realizə olunmasına mane olur
- yeni qiymət səviyyələri dəyəri potensial artan resurs mülkiyyətçilərini onların mülkiyyət hüquqlarını transformasiya etməyə stimullaşdırır

455 Hansı nəzəriyyə güc potensialının bərabər bölgüsünü nəzərdə tutur:

- təkamül nəzəriyyəsi
- inqilabi nəzəriyyə
- güc nəzəriyyəsi
- ictimai müqavilə nəzəriyyəsi
- istismar nəzəriyyəsi

456 Hansı nəzəriyyə güc potensialının qeyri-bərabər bölgüsünü nəzərdə tutur:

- təkamül nəzəriyyəsi
- inqilabi nəzəriyyə
- güc nəzəriyyəsi
- ictimai müqavilə nəzəriyyəsi
- istismar nəzəriyyəsi

457 Alimlərdən kim onun təklif etdiyi dövlət modelində kontrakt nəzəriyyəsinə istismar nəzəriyyəsi ilə birləşdirməyə cəhd etmişdir:

- Uesli Mitçell
- Armen Alçian
- Duqlas Nort
- Harold Demsets
- Ronald Kouz

458 Alimlərdən kim dövlət – stasionar modelini təklif etmişdir:

- Eli Xekşer və Bertil Olin
- Saymon Porter və Edvard Souler
- Mahsur Olson və Martin Makqir
- Ronald Kouz və Cors Stiqler
- Çarlz Kobb və Pol Duqlas

459 İnstitusional iqtisadi nəzəriyyə çərçivəsində nəyin təzahürü gücdür:

- qüvvə
- hakimiyyət
- təsir
- qəddarlıq
- hüquq

460 Orta əsr (IX əsr) İslanidiyasında D.Fridmanın tədqiqatının nəticəsinə əsasən hakimiyyətin hansı forması 300 ildən çox mövcud olmuşdur?

- iri feodal iyerarxiyalı
- monarxiyalı
- mərkəzi hakimiyyət olmadan
- krallıq
- mütləq monarxiyalı

461 Variantlardan hansı Cek Xirşleyferin əsərinin adını əks etdirir?

- “Firma, bazar və hüquq”
- “Anarxiya” (hakimiyyətsizlik) və onun iflası”
- “Kollektiv fəaliyyətlərin məntiqi”
- “Xalqların yüksəlişi və tənəzzülü”
- “Yeni institusional iqtisadi nəzəriyyə”

462 Variantlardan hansı Byukenenə görə ictimai müqavilənin predmetinə daxil olan anlayışı əks etdirir?

- bütün cavablar doğrudur
- insan hüquqları
- mülkiyyət hüquqları
- insan və mülkiyyət hüquqlarının reallaşmasını təmin edən agent kimi dövlətin fəaliyyətləri və imkanları
- qaydalar dəsti, bunlara uyğun olaraq ictimai nemətlərin təminatı

463 Hansı nəzəriyyə zorakılıq potensialının bərabər bölgüsünü zənn edir?

- təkamül nəzəriyyəsi
- inqilabi nəzəriyyə
- zorakılıq nəzəriyyəsi
- ictimai müqavilə nəzəriyyəsi
- istismar nəzəriyyəsi

464 Hansı nəzəriyyə zorakılıq potensialının qeyri-bərabər bölgüsünü zənn edir?

- ictimai müqavilə nəzəriyyəsi
- istismar nəzəriyyəsi
- təkamül nəzəriyyəsi

- inqilabi nəzəriyyə
- zorakılıq nəzəriyyəsi

465 Dövlətin mövcudluğunu izah edən istismar nəzəriyyəsi hansı alimin adı ilə bağlıdır :

- Fransua Mari Arue Volter
- Deni Didro
- Con Lokk
- Şarl Sui Monteskye
- Tomos Hobbs

466 Dövlətin mövcudluğunun izah edən hansı nəzəriyyə Tomos Hobbs adı ilə bağlıdır :

- təkamül nəzəriyyəsi
- inqilabi nəzəriyyə
- güc nəzəriyyəsi
- ictimai müqavilə nəzəriyyəsi
- istismar nəzəriyyəsi

467 Dövlətin mövcudluğunu izah edən hansı nəzəriyyə neoklassik nəzəriyyə tərəfindən istifadə olunur :

- təkamül nəzəriyyəsi
- inqilabi nəzəriyyə
- güc nəzəriyyəsi
- ictimai müqavilə nəzəriyyəsi
- istismar nəzəriyyəsi

468 Dövlətin mövcudluğunu izah edən hansı alimin nəzəriyyəsi neoklassik nəzəriyyə tərəfindən istifadə olunur:

- Fransua Mari Arul Volter
- Deni Didro
- Con Lokk
- Şarl Sui Monteskye
- Tomos Hobbs

469 Dövlətin mövcudluğunu izah edən hansı alimin nəzəriyyəsi marksist yanaşmanın əsasında dururdu:

- Fransua Mari Arul Volter
- Deni Didro
- Con Lokk
- Şarl Sui Monteskye
- Tomos Hobbs

470 Yoran Bartselə görə hakimiyyət fenomeninin tərifı hansı variantda düzgün əks olunur?

- bütün cavablar doğrudur
- siyasi aktlar məcmusudur
- iqtisadi idarəetmə sistemidir
- məcburi qadağalar sistemidir
- hakimiyyət – xərclər qoymaq qabiliyyətidir

471 Güc potensialı anlayışı – bu:

- bütün cavablar doğrudur
- ölkənin müdafiə qabiliyyətidir
- nüfuz, adət və ənənələr, rusurlara malik olma
- fərdin sərəncamında yerləşən güc məcburetmə vasitələrinin nisbi miqyası
- sosial institutların məcmusu

472 Kouz teoreminin mahiyyəti bundadır:

- xarici effektlərin mənfi nəticələri olmur
- xarici effektlər dövlət tərəfindən tənzimlənə bilər
- xarici effektlər problemi maraqlı tərəflər arasında razılaşma yolu ilə həll oluna bilər
- xarici effektlərin tənzimlənməsi üçün bir-bişi dövlət müdaxiləsi metodları tətbiq edilməlidir
- xarici effektlərin tənzimlənməsi üçün vergilər və subsidiyalar tətbiq edilməlidir

473 D.Bromli Demdjetsin müddəalarına hansı əlavəni etmişdir?

- İstisna hüququ;
- Mülkiyyət rejimlərindən başqa «qeyri-mülkiyyət rejimi», yaxud resurs sərbəst çatmaq rejimi də vardır;
- Resursun istifadə olunması səmərəliliyinə səlahiyyətlərin məcmusu, habelə bu səlahiyyətlərin arasında bölüşdürüldüyü fərdlərin miqdarı və tərkibi də təsir edir;
- İdarəetmə hüququ;
- Çatmaq hüququ;

474 İnstitusional iqtisadiyyat aşağıdakı sadalanan alternativ mülkiyyət rejimindən hansını ayırmır:

- xüsusi mülkiyyət
- dövlət mülkiyyəti
- fərdi mülkiyyət
- kommunal mülkiyyət
- ümumi mülkiyyət

475 İnstitusional iqtisadiyyat çərçivəsində mülkiyyət hüquqlarının meydana gəlməsinin neçə alternativ nəzəriyyəsinə fərqləndirmək qəbul olunmuşdur.

- 6
- 2
- 3
- 4
- 5

476 Mülkiyyət hüquqlarının meydana gəlməsinin aşağıda sadalanan alternativ nəzəriyyələrindən hansı optimist hesab edilir:

- təkamül nəzəriyyəsi
- sadələşmə nəzəriyyəsi
- təziq qrupları nəzəriyyəsi
- rentayönlü davranış nəzəriyyəsi
- kollektiv fəaliyyətlər nəzəriyyəsi

477 Biletsiz adam problemi nədən ibarətdir:

- içtimai nemət satıcısı ona inhisarcasına yüksək qiymət təyin edir
- içtimai nemət satıcısı onun satışından dövlətin götürdüyü gəliri almır
- “qaymağını yığmaq” siyasətinin nəticəsi kimi çıxış edir
- içtimai nemət istehlakçısı monopsonist kimi çıxış edir
- içtimai nemət istehlakçısı onun ödənişindən yayınmağa çalışır

478 Kollektiv fəaliyyətin həyata keçirilməsi hansı şəraitdə mümkün olur:

- müxtəlif mənafe qrupda seçici stimulları tətbiq etmək imkanı olmayan iştirakçıların kiçik sayı
- Ümumi mənafe qrupda seçici stimulları tətbiq etmək imkanına malik iştirakçıların böyük sayı
- ümumi mənafe qrupda seçici stimulları tətbiq etmək imkanına malik olmayan iştirakçıların böyük sayı
- ümumi mənafe qrupda seçici stimulları tətbiq etmək imkanına malik iştirakçıların kiçik sayı
- ümumi mənafe qrupda seçici stimulları tətbiq etmək imkanına malik olmayan iştirakçıların kiçik sayı

479 Rentayönümlü davranış nədən ibarətdir:

- fərdlərin multiplikativ effekt hesabına öz sərvətini inflyasiya templərinin yüksəlməsi fonunda artırmaq cəhdi
- resursların cəmiyyətin sərvətinin ixtisar olunmasına qətib çıxaran qryri – məhsuldar istifadəsini həyata keçirərək fərdlərin öz sərvətini artırmaq cəhdi
- mütləq torpaq rentasının alınması
- differensial torpaq rentasının alınması
- iqtisadi rentanın alınması

480 Rentayönümlü davranış zamanı cəmiyyət nə əldə edir:

- əhalinin həyata sıviyyəsi və kefiyyətinin artmasını əks etdirən istehlakçıların məcmu rentasının artması
- resursların qeyri-məhsuldar sərfi üzündən mülkiyyətin qeyri- səmərəli hüquqlarının və istehsalın ixtisarından irəli qələn itkilər
- iqtisadi renta şəklində renta
- resursların səmərəli sərfi zamanı mülkiyyətin səmərəli hüquqları və istehsal həcmnin artmasından irəli gələn inhisar rentası
- milli gəlirin multiplikativ artımı

481 Rentayönümlü davranış terminini ilk dəfə kimi işlətmişdir:

- Eni Osborn Kryuqer
- Q.Tallok
- C.Stiqler
- P.Milqrom
- R.D.Kuter

482 Kim ilk dəfə rentayönümlü davranış nəzəriyyəsini işləyib hazırlamışdır:

- Eni Osborn Kryuqer
- Q.Tallok
- C.Stiqler
- P.Milqrom
- R.D.Kuter

483 Mülkiyyət teoremində transaksiya xərcləri hansı kəmiyyəti təşkil edir:

- son hədd
- sonsuz böyük
- sonsuz kiçik
- vahid
- sıfır

484 Kouz-Stiqler teoremində transaksiya xərcləri hansı kəmiyyəti təşkil edir.

- son hədd
- sonsuz böyük

- sonsuz kiçik
- vahid
- sıfır

485 İnstitusal iqtisadiyyat çərçivəsində neçə alternativ mülkiyyət rejimini fərqləndirmək qəbul olunmuşdur.

- 6
- 2
- 3
- 4
- 5

486 Mənfi xarici effektlərin tənzimlənməsi qarşısında duran məsələ nədən ibarətdir?

- transaksiya xərclərini artırmaqdan
- belə effekt yaradan nemətlərin istehsalı və istehlakı həcmi artırmaqdan
- belə effekt yaradan nemətlərin istehsalı və istehlakı həcmi azaltmaqdan
- mənfi xarici effekti aradan qaldırmaqdan
- transaksiya xərclərini azaltmaqdan

487 Nemət istehsalı müsbət xarici effekt yaradırsa, onda A.Piqu konsepsiyasına görə:

- dövlət bu nemətin istehlakına nəzarət etməlidir
- dövlət bu nemətin istehsalını subsidiyalaşdırmalıdır
- dövlət bu nemətin xüsusi istehsalına yol verməməlidir
- dövlət effektin xüsusi şəxslər tərəfində mənimsənilməsinə yol verməməlidir
- dövlət bu nemətin istehsal və istehlak prosesinə qarışmamalıdır

488 Sadalanmış şərtlərin hansı Kouz teoreminin realizə edilməsi üçün vacib deyil?

- sadalanmış şərtlərin hamısı vacibdir
- mülkiyyət hüquqları dəqiq müəyyənləşdirilməlidir
- gəlir effektinin olmaması
- mülkiyyət hüquqları mübadiləsinin transaksiya xərcləri sıfıra yaxın olmalıdır
- dövlət xarici effektləri tənzimləməlidir

489 Mənfi xarici effektlər zamanı səmərəliliyin itirilməsi bağlıdır:

- informasiya axtarışı xərcləri artır
- belə effekt yaradan nemət istehsalının az olması ilə
- belə effekt yaradan nemətin ifrat istehsalı ilə
- mülkiyyət hüquqlarının aşınması baş verir
- müqavilə bağlanması xərcləri artır

490 İstehsalı mənfi xarici effektlərlə bağlı olan məhsula dövlət korrektəedici vergi tətbiq edərsə, onda:

- heç nə dəyişməz
- məhsulun qiyməti artar və həmin məhsulun təklifi azalar
- məhsulun qiyməti azalar və həmin məhsulun təklifi artar
- firmalar zərərli istehsalları bağlayarlar
- mülkiyyət hüquqlarının mübadiləsi baş verər

491 Xarici effektlər yaranır, çünki:

- mülkiyyət hüquqları spesifikasiyalanıb

- onlar heç kim tərəfindən yaradılan faydalar və xərclərlə bağlıdırlar
- onları məhsul istehsalçıları yaradır, xərcini isə dövlət çəkməli olur
- onlar inhisarlarla bağlıdır
- bazar qiymətləri xarici xərcləri və faydaları əks etdirmirlər

492 Mənfə xarici effekt dedikdə – bu:

- yalnız istehlakla müşahidə olunan prosesdir
- bir qisim iqtisadi agentlərin fəaliyyətindən digərləri üçün əlavə xərclərin meydana gəlməsidir
- bir qisim iqtisadi agentlərin fəaliyyətindən digərləri üçün əlavə mənfəətin meydana gəlməsidir
- bir qisim iqtisadi agentlərin fəaliyyətindən digərləri üçün əlavə xərclərin və mənfəətin meydana gəlməməsidir
- iqtisadi proses və hadisələrdə müşahidə olunmayan effektdir

493 Müsbət xarici effekt dedikdə – bu:

- bütün cavablar səhvdir
- bir qisim iqtisadi agentlər üçün digərlərinin fəaliyyətindən böyük ziyanın meydana gəlməsidir
- iqtisadi proses və hadisələrdə müşahidə olunmayan effektdir
- bir qisim iqtisadi agentlər üçün digərlərinin fəaliyyətindən pulsuz əlavə faydaların meydana gəlməsidir
- bir qisim iqtisadi agentlərin fəaliyyətindən digərləri üçün əlavə xərclərin meydana gəlməsidir

494 Variantlardan hansı Kouz teoreminin mahiyyətini düzgün əks etdirir?

- Pareto – optimallığın əks ifadəsidir
- transaksiya xərclərinin 0 (sıfır) – səviyyəsində olduğu və mülkiyyət hüquqlarının dəqiq spesifikasişdirildiyi zaman gəlir effektini təcrid etsək mülkiyyət hüquqlarının ilkin bölgüsündən asılı olmayaraq resursların yekun bölgüsü səmərəli olur
- transaksiya xərclərinin maksimum – səviyyəsində olduğu və mülkiyyət hüquqlarının dəqiq spesifikasişdirildiyi zaman gəlir effektini təcrid etsək mülkiyyət hüquqlarının ilkin bölgüsündən asılı olmayaraq resursların yekun bölgüsü tamamilə səmərəsiz olur
- transaksiya xərclərinin bütün səviyyələrində resursların yekun bölgüsü səmərəli olur
- transaksiya xərclərinin maksimum səviyyəsində və mülkiyyət hüquqlarının tətbiqindən asılı olaraq resursların yekun bölgüsü qeyri-səmərəli olur

495 Variantlardan hansı Kouz teoremindən alınan nəticəni əks etdirir?

- bütün cavablar doğrudur
- xarici effektlər – qarşılıqlı öhdəlikli hadisədir, onlar birtərəfli deyil, ikitərəfli xarakter daşıyır
- Kouz teoremi mülkiyyət hüquqlarının əhəmiyyətini aşkara çıxarır
- Kouz teoremi mülkiyyət hüquqlarının istehsalın strukturunun səmərəliliyinə təsirini uçota almaq üçün müsbət transaksiya xərclərinin başlıca əhəmiyyətini aşkara çıxarır
- mülkiyyət hüquqlarının çox da uğurlu olmayan spesifikasişdirilməsi onun tamamilə olmaması ilə müqayisədə yaxşıdır

496 Poznerin yanaşmasını düzgün əks etdirən variantı seçin.

- bütün cavablar səhvdir
- transaksiya xərcləri müsbətdirsə, onda mülkiyyət hüquqlarının bölgüsünün müxtəlif variantları cəmiyyətin maraqları nöqtəyi-nəzərindən eyni əhəmiyyətə malik deyil
- əgər transaksiya xərcləri mənfətdirsə, onda mülkiyyət hüquqlarının bölgüsünün müxtəlif variantları cəmiyyətin maraqları nöqtəyi-nəzərindən eyni əhəmiyyətə malik deyil
- hüquqi orqanların istənilən qərarları iqtisadi səmərəlilik meyarına uyğunluğunun olmamasıdır
- hüquqlar o subyektə verilməlidir ki, o məsələnin həlli zamanı öz xeyri üçün daha çox zərər çəkir

497 Daxili eksternaliyalar anlayışı hansı variantda düzgün əks olunur?

- cavabların hamısı səhvdir

- elə effektlərdir ki, onlar nəinki təkcə bu kontrakt münasibətinə nəzərən da-xildir, həmçinin kontraktı iştirak edən subyektlər qrupuna nəzərən də xaricidir
- elə effektdir ki, onlar mövcud kontrakt münasibətinə nəzərən xaricidir, ancaq kontraktı iştirak edən qrup daxildir
- elə effektlərdir ki, onlar mövcud kontrakt münasibətinə nəzərən xaricidir, həm də kontraktı iştirak edənə nəzərən də xaricidir
- elə bir effektdir ki, bu zaman istehlakçı üçün nemətin faydalılığı bu nemətin istehlakçılarının sayından asılıdır

498 1909-cu ilədək ABŞ- da federal sahələrə mülkiyyət hüquqları verilməsi nəyə səbəb oldu?

1. Resursun qeyri-səmərəli istifadəsinə; 2. Torpaq sahələrinin azalmasına; 3. Neft itkilərinin artmasına; 4. Neft quyularının daha dərin qazılmasına.

- 2,4
- 1,3
- 2,3
- 1,2
- 1,4

499 Xüsusi mülkiyyət rejimi-

- bu zaman “dövlət” təşkilatının üzvləri digərlərini resursun istifadəsindən kənarlaşdırmaq, resursun istifadəsinə dair rəqlamentləşdirilmiş qərarlar qəbul etmək hüququna malikdirlər, amma gəlir hüququna malik olmayan vəziyyətdir;
- bu və ya digər resursa çatmağın şərtlərini, onun istifadəsinin seçilməsi və istifadədən gələn gəlirin əldə olunması üsulunu müəyyən edən qaydaların məcmusudur;
- elə rejimdir ki, bu zaman fərdlərdən hər biri məlum resursa münasibətdə səlahiyyətlərə malik olmur;
- yalnız bir fərdin müstəsna hüquqlara malik olduğu vəziyyətdir;
- müstəsna hüquqlara insanlar qrupunun malik olduğu vəziyyətdir;

500 Kommunal mülkiyyət rejimi –

- bu zaman “dövlət” təşkilatının üzvləri digərlərini resursun istifadəsindən kənarlaşdırmaq, resursun istifadəsinə dair rəqlamentləşdirilmiş qərarlar qəbul etmək hüququna malikdir, amma gəlir hüququna malik olmayan vəziyyətdir;
- bu və ya digər resursa çatmağın şərtlərini, onun istifadəsinin seçilməsi və istifadədən gələn gəlirin əldə olunması üsulunu müəyyən edən qaydaların məcmusudur;
- elə rejimdir ki, bu zaman fərdlərdən hər biri məlum resursa münasibətdə səlahiyyətlərə malik olmur;
- yalnız bir fərdin müstəsna hüquqlara malik olduğu vəziyyətdir;
- müstəsna hüquqlara insanlar qrupunun malik olduğu vəziyyətdir;

501 Mülkiyyət rejimi.

- bu zaman “dövlət” təşkilatının üzvləri digərlərini resursun istifadəsindən kənarlaşdırmaq, resursun istifadəsinə dair rəqlamentləşdirilmiş qərarlar qəbul etmək hüququna malikdirlər, amma gəlir hüququna malik olmayan vəziyyətdir;
- bu və ya digər resursa çatmağın şərtlərini, onun istifadəsinin seçilməsi və istifadədən gələn gəlirin əldə olunması üsulunu müəyyən edən qaydaların məcmusudur;
- elə rejimdir ki, bu zaman fərdlərdən hər biri məlum resursa münasibətdə səlahiyyətlərə malik olmur;
- yalnız bir fərdin müstəsna hüquqlara malik olduğu vəziyyətdir;
- müstəsna hüquqlara insanlar qrupunun malik olduğu vəziyyətdir;

502 Ostroma görə mülkiyyət rejimi necə müəyyən olunur?

- Düzgün cavab yoxdur
- İlk 2 qaydanın əməliyyat səviyyəsi, sonuncu üçü isə kollektiv seçim qaydaları səviyyəsinə məxsus olduğu 5 qaydadan irəli gələn hüquqlar məcmusu ilə
- İlk 2 qaydanın kollektiv seçim səviyyəsi, sonuncu üçü isə əməliyyat səviyyəsinə məxsus olduğu 5 qaydadan irəli gələn hüquqlar məcmusu ilə

- İlk 3 qaydanın əməliyyat səviyyəsi ilə
- Bütün cavablar düzdür

503 Xüsusi mülkiyyət -

- bu zaman “dövlət” təşkilatının üzvləri digərlərini resursun istifadəsindən kənarlaşdırmaq, resursun istifadəsinə dair rəqlamentləşdirilmiş qərarlar qəbul etmək hüququna malikdirlər, amma gəlir hüququna malik olmayan vəziyyətdir;
- bu və ya digər resursa çatmağın şərtlərini, onun istifadəsinin seçilməsi və istifadədən gələn gəlirin əldə olunması üsulunu müəyyən edən qaydaların məcmusudur;
- elə rejimdir ki, bu zaman fərdlərdən hər biri məlum resursa münasibətdə səlahiyyətlərə malik olmur;
- yalnız bir fərdin müstəsna hüquqlara malik olduğu vəziyyətdir;
- müstəsna hüquqlara insanlar qrupunun malik olduğu vəziyyətdir;

504 Fild hansı nəticələri alır?

- Tədqiq olunan resursun istifadə edilməsi ilə istehsal olunan nemətlərin dəyərliyi artan zaman daxili idarəetmə problemləri kəskinləşir
- Mülkiyyət hüquqlarının mənasını açır
- Bütün fərdlərin resursa çatmaq səlahiyyətinə malik olmasına baxmayaraq onların bu hüquqları de-fakto reallaşdırmaq imkanları məhduddur
- Sıfır transaksiya xərcləri zamanı fərqlər yaranır
- Mülkiyyət hüquqları o subyektə verilməlidir ki, o, öz nöqsanlarını daha az zərərlə aradan qaldıra bilər

505 Dövlət mülkiyyəti –

- bu zaman “dövlət” təşkilatının üzvləri digərlərini resursun istifadəsindən kənarlaşdırmaq, resursun istifadəsinə dair rəqlamentləşdirilmiş qərarlar qəbul etmək hüququna malikdirlər, amma gəlir hüququna malik olmayan vəziyyətdir;
- bu və ya digər resursa çatmağın şərtlərini, onun istifadəsinin seçilməsi və istifadədən gələn gəlirin əldə olunması üsulunu müəyyən edən qaydaların məcmusudur;
- elə rejimdir ki, bu zaman fərdlərdən hər biri məlum resursa münasibətdə səlahiyyətlərə malik olmur;
- yalnız bir fərdin müstəsna hüquqlara malik olduğu vəziyyətdir;
- müstəsna hüquqlara insanlar qrupunun malik olduğu vəziyyətdir;

506 Mülkiyyətin hüquq nəzəriyyəsinin əsas məqsədi nədən ibarətdir?

- insanların konkret təsərrüfat münasibətlərində müqavilələrin növünün müəyyən edilməsi
- iqtisadi və hıququ sistemlər arasında qarşılıqlı əlaqələrin təhlil edilməsi
- insanların təsərrüfat fəaliyyətləri nəticəsində meydana gələn eksternalilərin minimumlaşdırılması
- insanların təsərrüfat fəaliyyətlərində dövlətin rolunun müəyyən edilməsi
- insanların təsərrüfat fəaliyyətlərində institutların rolunun müəyyən edilməsi

507 Mülkiyyət hüquq nəzəriyyəsində səmərəlilik meyarı aşağıdakına xidmət edir.

- mülkiyyət hüququnun spesifikasiyasına
- mülkiyyət hüququnun differensiasiyasına
- mülkiyyət hüququnun təmin edilməsinə
- mülkiyyət hüququnun dağılmasına
- mülkiyyət hüququnun parçalanmasına

508 Mülkiyyət hüququnun spesifikasiyası anlayışı altında nə başa düşülür:

- üçüncü şəxslərə resurslara çıxış hüququnun verilməsi
- resurslara ümumi çıxış rejiminin tətbiqi
- resursa sərbəst çıxışdan üçüncü şəxslərin kənarlaşdırılması
- üçüncü şəxslərin resursa çıxış hüququnun məhdudlaşdırılması

- üçüncü şəxslərin resursaçıxış qaydalarının müəyyənləşdirilməsi

509 Resursdan artıq istifadə ə effekti nə vaxt yarana bilər?

- resurslar xüsusi mülkiyyətdədirsə
 resurs əlyetərliyin məhdudluğu zamanı
 resurs sərbəst əlyetərlik zamanı
 resurslar kifayət qədər deyilsə
 əgər resurslar həddindən artıq çoxdursa

510 Mülkiyyət hüququnun spesifikasiyası nəyə rəvac verir:

- natamam kontraktların formalaşmasına
 informasiya asimmetrikliliyinin yaranmasına
 opportunist davranışının meydana gəlməsinə
 transaksiya xərclərinin artmasına
 dayanıqlı iqtisadi mühitin yaranmasına, qeyri-müəyyənliyin azaldılmasına və sabit gözləmələrin formalaşmasına

511 Mülkiyyət hüququ ümumi şəkildə:

- məhdud nemətlərə nisbətdə insanların formal və qeyri-formal davranış normalarıdır ki, bunlara əməl edilmədikdə cəza şəklində məsuliyyət ortaya çıxır
 mülkiyyətçinin ona məxsus əmlakdan hüquqi cəhətdən təmin edilmiş istədiyi kimi istifadə etmək imkanındır
 fərdin və ya kollektivin istehsal vasitələrinə və istehsalın nəticələrinə onlar haqqında sərbəst sərəncam verə bilmək şərti ilə özününkü kimi münasibətdə olmaqdır
 resurslardan istifadəyə nəzarət etmək və bu zaman yaranmış xərcləri və mənfəəti bölüşdürmək hüququdur
 mülkiyyətçinin ona məxsus mülkiyyət obyektinə malik olmaq, ondan istifadə etmək və onun haqqında sərəncam vermək kimi münasibətləri tənzimləyən hüquq normaları sistemidir

512 Muzes fəaliyyətin həyata keçirilməsinin üç zəminini ayırır. Həmin 3 zəmini seçin: 1) fərdin cari vəziyyətdən qeyri-məmnunluğu; 2) onda daha üstün tutulan vəziyyətin obrazının olması; 3) belə bir hal gözlənilir ki, onun fəaliyyətləri cari vəziyyəti dəyişə bilər. 4) onu əhatə edən dünyada obyektləri fərqləndirmək.

- 2,3,4.
 1,3,5;
 2,4,1;
 1,2,3;
 3,4,5;

513 Qaydalar –

- bazarın iflasıdır.
 pozuntuya görə sanksiyaların tətbiq olunduğu davranış modelləridir;
 alternativ dəyərlərdir;
 marjinal dəyişmələrdir;
 yan təsirlərdir;

514 Mülkiyyət hüquqları –

- iqtisadi agentlər arasında məhdud resurslardan istifadəyə aid olan sanksiyalaşdırılmış münasibətlərdir.
 tabe olan agentlərin müəyyən fəaliyyətləri dəstinin birtərəfli məhdudlaşdırılmasıdır;
 transaksiyaların həyata keçirilməsi zamanı meydana gələn xərclərdir;
 tərəflərdən biri digərinin əlinin çatmadığı xüsusi informasiyaya malik olmasıdır;

- cəmiyyətdə qəbul edilmiş mülkiyyət hüquqları və azadlıqların mübadiləsi, özgəninkiləşdirilməsi və mənimsənilməsidir;

515 Mülkiyyət hüquqlarının spesifikasiyalaşdırılması –

- hüquq obyektinin, hüquq subyektinin, bu subyektin malik olduğu hüquqlar dəstinin, habelə onlara riayət olunmasını təmin edən mexanizmin müəyyənləşdirilməsidir.
- qarşılıqlı təsir vasitəsilə rifahın yüksəldilməsi imkanlarının qarşılıqlı surətdə anlaşılmasını əks etdirən münasibətdir;
- mübadilə edən tərəflər arasında könüllü razılaşmalar əsasında mülkiyyət hüquqlarının mübadiləsindən ibarətdir;
- iqtisadi agentlər arasında elə qarşılıqlı təsirdir ki, bu zaman qərarları qəbuletmə hüquq yalnız bir tərəfə məxsusdur, idarəetmə isə komanda vasitəsilə həyata keçirilir;
- iddiaçılar tərəfindən hüquqlara və (və ya) resursa təşəbbüs göstərilən, amma üçüncü şəxs tərəfindən həyata keçirilən səlahiyyətlərin bölgüsüdür;

516 Fəaliyyətləri həyata keçirmək vəziyyətində olmaq üçün iqtisadi insanın minimum dərəcədə qabiliyyətinə aid olmayanını göstərin:

- obyektlər arasında, o cümlədən nəzərdə tutulmuş fəaliyyətlər və onların nəticələri arasındakı əlaqələri aşkara çıxartmaq
- onu əhatə edən dünyada obyektləri fərqləndirmək
- onları bir-birilə tutuşdurmaq, oxşarlıq və fərqləri görmək
- üstünlüklər üzrə obyektləri və onların məcmusunu (situasiyaları) müqayisə etmək, yaxud onları qiymətləndirmək
- qarşıya məqsəd qoymamaq

517 Məhdud səmərəlilik (rasionallıq) -nədir?

- bir şəxsin əməllərinin başqalarının maddi rifahına təsiridir.
- informasiyanın işlənməsi üzrə iqtisadi agentlərin imkanlarının məhdudluğu;
- cəmiyyətin malik olduğu qıt sərvətlərdən maksimum dərəcədə faydalanmaq xüsusiyyətidir;
- iqtisadi rifahın cəmiyyət üzvləri arasında ədalətli surətdə bölüşdürülməsi xüsusiyyətidir;
- fəaliyyət planında kiçik düzəlişlərdir;

518 Qeyri-müəyyənlik –nədir?

- bir şəxsin əməllərinin başqalarının maddi rifahına təsiridir.
- fərdə münasibətdə informasiyanın alınması və onun qərarların işlənməsi və reallaşdırılması üçün istifadə edilməsi üzrə məhdud imkanlarla şərtlənən xarici və daxili mühitin vəziyyətidir;
- cəmiyyətin malik olduğu qıt sərvətlərdən maksimum dərəcədə faydalanmaq xüsusiyyətidir;
- iqtisadi rifahın cəmiyyət üzvləri arasında ədalətli surətdə bölüşdürülməsi xüsusiyyətidir;
- fəaliyyət planında kiçik düzəlişlərdir;

519 Parametrik qeyri-müəyyənlik –nədir?

- bir şəxsin əməllərinin başqalarının maddi rifahına təsiridir.
- fərdə münasibətdə informasiyanın alınması və onun qərarların işlənməsi və reallaşdırılması üçün istifadə edilməsi üzrə məhdud imkanlarla şərtlənən xarici və daxili mühitin vəziyyətidir;
- cəmiyyətin malik olduğu qıt sərvətlərdən maksimum dərəcədə faydalanmaq xüsusiyyətidir;
- iqtisadi rifahın cəmiyyət üzvləri arasında ədalətli surətdə bölüşdürülməsi xüsusiyyətidir;
- qeyri-müəyyənliyin elə növüdür ki, burada hadisələrin inkişafının mümkün sonluqları çoxluğu məlumdur və mümkün sonluqların hər birinə müəyyən ehtimalın təhkim edilməsi yolveriləndir;

520 Struktur qeyri-müəyyənlik – nədir?

- bir şəxsin əməllərinin başqalarının maddi rifahına təsiridir

- fərdə münasibətdə informasiyanın alınması və onun qərarların işlənməsi və reallaşdırılması üçün istifadə edilməsi üzrə məhdud imkanlarla şərtlənən xarici və daxili mühitin vəziyyətidir;
- hadisələrin inkişafının mümkün sonluqları çoxluğunu açıq qoyan qeyri-müəyyənlik növüdür;
- iqtisadi rifahın cəmiyyət üzvləri arasında ədalətli surətdə bölüşdürülməsi xüsusiyyətidir;
- fəaliyyət planında kiçik düzəlişlərdir; qeyri-müəyyənliyin elə növüdür ki, burada hadisələrin inkişafının mümkün sonluqları çoxluğu məlumdur və mümkün sonluqların hər birinə müəyyən ehtimalın təhkim edilməsi yol veriləndir;

521 Evristiklər – bu:

- fəaliyyət planında kiçik düzəlişlərdir; qeyri-müəyyənliyin elə növüdür ki, burada hadisələrin inkişafının mümkün sonluqları çoxluğu məlumdur və mümkün sonluqların hər birinə müəyyən ehtimalın təhkim edilməsi yol veriləndir;
- bir şəxsin əməllərinin başqalarının maddi rifahına təsiridir.
- fərdə münasibətdə informasiyanın alınması və onun qərarların işlənməsi və reallaşdırılması üçün istifadə edilməsi üzrə məhdud imkanlarla şərtlənən xarici və daxili mühitin vəziyyətidir;
- hadisələrin inkişafının mümkün sonluqları çoxluğunu açıq qoyan qeyri-müəyyənlik növüdür;
- məqbul variantın aşkar edilməsi variantlarının tam seçilib ayrılması və müqayisə edilməsini əvəz edən seçimin intellektual əməliyyatlarının həyata keçirilməsinin dərk olunan və ya dərk olunmayan üsullarıdır;

522 Opportunizm – bu:

- cəmiyyətin malik olduğu qıt sərvətlərdən maksimum dərəcədə faydalanmaq xüsusiyyətidir
- öz faydasını yüksəltmək məqsədilə kontragentin aldadılmasına yönəldilmiş davranışdır;
- bir şəxsin əməllərinin başqalarının maddi rifahına təsiridir.
- fəaliyyət planında kiçik düzəlişlərdir;
- iqtisadi rifahın cəmiyyət üzvləri arasında ədalətli surətdə bölüşdürülməsi xüsusiyyətidir;

523 İstənilən qaydanın ümumi məntiqi modelinə (formulu) aid olmayanını göstərin:

- məqsədləri qarşıya qoymamaq;
- qaydanın fəaliyyət göstərdiyi şəraitləri müəyyən edən situasiya;
- qaydanın aid olduğu fərd və ya qaydanın adresatı;
- qayda ilə təyin edilən, qadağan olunan və icazə verilən fəaliyyət (qaydanın məzmunu);
- adresat tərəfindən qaydaya icra olunmamasına görə verilən sanksiyalar;

524 İnstitut –

- iqtisadi rifahın cəmiyyət üzvləri arasında ədalətli surətdə bölüşdürülməsini nəzərdə tutur;
- qəsdən yalan informasiyanın verilməsini nəzərdə tutur;
- fərdlərin icraya məcburedilməsinin xarici mexanizmlərinə malik olan qayda və ya qaydalar məcmusudur.
- bir şəxsin əməllərinin başqalarının maddi rifahına təsiridir;
- fəaliyyət planında kiçik düzəlişlərdir;

525 Formal institutların tərifini göstərin:

- İnsan davranışının çərçivələrini müəyyən edən başlıca sosial, siyasi, hüquqi və iqtisadi qaydaların məcmusudur;
- qaydanın icrasına məcburiyyət yalnız zaminin (və ya fərdlərin sabit qrupunun) həyata keçirdiyi ixtisaslaşdırılmış fəaliyyətdir;
- qaydanın zamini rolunda qaydanın yerinə yetirilməli olduğunu hesab edən istənilən fərd çıxış edir;
- kooperasiya və rəqabətin üsullarını müəyyən edən fərdlər və (və ya) onların qrupları arasındakı razılaşmalardır;
- tərəflər arasında könüllü bağlanan və onların fəaliyyətlərini qarşılıqlı hüquq, öhdəlik və onlara əmə edilməsi mexanizmlərinin müəyyən edilməsi yolu ilə koordinasiya edən sazişdir.

526 Qeyri-formal institutlar:

- İnsan davranışının çərçivələrini müəyyən edən başlıca sosial, siyasi, hüquqi və iqtisadi qaydaların məcmusudur;
- qaydanın zamini rolunda qaydanın yerinə yetirilməli olduğunu hesab edən istənilən fərd çıxış edir;
- qaydanın icrasına məcburiyyət yalnız zaminin (və ya fərdlərin sabit qrupunun) həyata keçirdiyi ixtisaslaşdırılmış fəaliyyətdir;
- kooperasiya və rəqabətin üsullarını müəyyən edən fərdlər və (və ya) onların qrupları arasındakı razılaşmalardır;
- tərəflər arasında könüllü bağlanan və onların fəaliyyətlərini qarşılıqlı hüquq, öhdəlik və onlara əməl edilməsi mexanizmlərinin müəyyən edilməsi yolu ilə koordinasiya edən sazişdir.

527 Kontrakt – bu:

- tərəflər arasında könüllü bağlanan və onların fəaliyyətlərini qarşılıqlı hüquq, öhdəlik və onlara əməl edilməsi mexanizmlərinin müəyyən edilməsi yolu ilə koordinasiya edən sazişdir.
- qaydanın icrasına məcburiyyət yalnız zaminin (və ya fərdlərin sabit qrupunun) həyata keçirdiyi ixtisaslaşdırılmış fəaliyyətdir;
- kooperasiya və rəqabətin üsullarını müəyyən edən fərdlər və (və ya) onların qrupları arasındakı razılaşmalardır;
- qaydanın zamini rolunda qaydanın yerinə yetirilməli olduğunu hesab edən istənilən fərd çıxış edir
- İnsan davranışının çərçivələrini müəyyən edən başlıca sosial, siyasi, hüquqi və iqtisadi qaydaların məcmusudur;

528 İnstitusional mühit :

- tərəflər arasında könüllü bağlanan və onların fəaliyyətlərini qarşılıqlı hüquq, öhdəlik və onlara əməl edilməsi mexanizmlərinin müəyyən edilməsi yolu ilə koordinasiya edən sazişdir.
- qaydanın icrasına məcburiyyət yalnız zaminin (və ya fərdlərin sabit qrupunun) həyata keçirdiyi ixtisaslaşdırılmış fəaliyyətdir;
- qaydanın zamini rolunda qaydanın yerinə yetirilməli olduğunu hesab edən istənilən fərd çıxış edir;
- kooperasiya və rəqabətin üsullarını müəyyən edən fərdlər və (və ya) onların qrupları arasındakı razılaşmalardır;
- İnsan davranışının çərçivələrini müəyyən edən başlıca sosial, siyasi, hüquqi və iqtisadi qaydaların məcmusudur;

529 İnstitusional sazişlər –

- tərəflər arasında könüllü bağlanan və onların fəaliyyətlərini qarşılıqlı hüquq, öhdəlik və onlara əməl edilməsi mexanizmlərinin müəyyən edilməsi yolu ilə koordinasiya edən sazişdir.
- qaydanın icrasına məcburiyyət yalnız zaminin (və ya fərdlərin sabit qrupunun) həyata keçirdiyi ixtisaslaşdırılmış fəaliyyətdir;
- qaydanın zamini rolunda qaydanın yerinə yetirilməli olduğunu hesab edən istənilən fərd çıxış edir;
- kooperasiya və rəqabətin üsullarını müəyyən edən fərdlər və (və ya) onların qrupları arasındakı razılaşmalardır;
- İnsan davranışının çərçivələrini müəyyən edən başlıca sosial, siyasi, hüquqi və iqtisadi qaydaların məcmusudur;

530 Bazarda informasiya asimetriyası –

- iqtisadi agentlər arasında məhdud resurslardan istifadəyə daxil olan sanksiyalaşdırılmış münasibətlərdir.
- tabe olan agentlərin müəyyən fəaliyyətləri dəstinin birtərəfli məhdudlaşdırılmasıdır;
- transaksiyaların həyata keçirilməsi zamanı meydana gələn xərclərdir;
- tərəflərdən biri digərinin əlinin çatmadığı xüsusi informasiyaya malik olmasıdır
- cəmiyyətdə qəbul edilmiş mülkiyyət hüquqları və azadlıqların mübadiləsi, özgəninkiləşdirilməsi və mənimsənilməsidir;

531 İntellekt –

- bir şəxsin əməllərinin başqalarının maddi rifahına təsiridir.
- informasiyanın işlənməsi üzrə iqtisadi agentlərin imkanlarının məhdudluğu;

- cəmiyyətin malik olduğu qıt sərvətlərdən maksimum dərəcədə faydalanmaq xüsusiyyətidir;
- iqtisadi rifahın cəmiyyət üzvləri arasında ədalətli surətdə bölüşdürülməsi xüsusiyyətidir;
- fərdlərin öz fəaliyyətlərini həyata keçirərək istifadə etdikləri praktiki olaraq bütün yerdə qalan resurslar – əmək, kapital, zaman və b. kimi məhdud resursdur;

532 Qarşılıqlı asılılıq –

- hüquq obyektinin, hüquq subyektinin, bu subyektin malik olduğu hüquqlar dəstinin, habelə onlara riayət olunmasını təmin edən mexanizmin müəyyənləşdirilməsidir.
- qarşılıqlı təsir vasitəsilə rifahın yüksəldilməsi imkanlarının qarşılıqlı surətdə anlaşılmasını əks etdirən münasibətdir;
- mübadilə edən tərəflər arasında könüllü razılaşmalar əsasında mülkiyyət hüquqlarının mübadiləsindən ibarətdir;
- iqtisadi agentlər arasında elə qarşılıqlı təsirdir ki, bu zaman qərarları qəbuletmə hüquq yalnız bir tərəfə məxsusdur, idarəetmə isə komanda vasitəsilə həyata keçirilir;
- iddiaçılar tərəfindən hüquqlara və (və ya) resursa təşəbbüs göstərilən, amma üçüncü şəxs tərəfindən həyata keçirilən səlahiyyətlərin bölgüsüdür;

533 Mülkiyyət hüququnun tərifinə kontinental yanaşma nəyə əsaslanır?

- mülkiyyət hüququnun müdafiə olunmasını
- mülkiyyət hüququnun qeyri-məhdudluğu və bölünməzliyinə
- mülkiyyət hüququndan gəlir əldə etmək imkanına
- mülkiyyət hüququnu başqa şəxs verə bilmək imkanına
- mülkiyyət hüququnun müddətsizliyinə

534 Sadalananlardan nə agent münasibətləri xərclərinə aid deyil.

- qalıq itkiləri
- daha sərt şərtlərin qəbulu ilə bağlı icraçının xərcləri
- prinsipalın nəzarət xərcləri və onun tam məlumatlılığı şəraitində agentin fəaliyyətinin prinsipalın qərarlarından kənarlaşması ilə bağlı sonrakı itkilər
- prinsipal tərəfindən nəzarət xərcləri
- qarşılıqlı təsirin təşkilinə ilkin məsrəflər

535 Sadalananlardan nə mənəvi riskin səviyyəsinin azaldılması üsullarına aid deyil.

- agentlər arasında rəqabətin yaranması
- agentin fəaliyyətlərinə nəzarət
- fond bazarı və qovuşma və udma bazarı mexanizmi vasitəsilə nəzarət
- siqnalın verilməsi və ələkdən keçirilməsi
- agent haqqında informasiyanın əlavə mənbələrinin axtarışı

536 Sadalananlardan nə mənəvi risklə mübarizə üsullarına aid deyil.

- eksplisit kontraktlar
- "özün et" prinsipi
- qarışıq kontraktlar
- stimullaşdırıcı kontraktlar
- agentin fəaliyyətin nəticələrində iştirakı

537 Sadalananlardan nə mənəvi risklə mübarizə üsullarına aid deyil:

- "özün et" prinsipi
- agent təzəliyədən daha sərt şərtlərin könüllü qəbul edilməsi
- mülkiyyətin strukturunun dəyişdirilməsi
- implisit kontraktlar

- təşkilatı yenidən qurma

538 Stimullaşdırıcı kontraktların bağlanması nə tələb edir

- agentin öz fəaliyyətinin nəticələrində iştirakı
 qabaqcadan görünməyən vəziyyətlərə çevik reaksiya vermək imkanı
 agent tərəfindən daha şert şərtlərin könüllü qəbul edilməsi
 kontraktın sonrakı opportunitizmə görə öhdəliklərin və sanksiyaların mükəmməlliyi
 agentə yaxşı işə görə əlverişsiz nəticədən sığorta verilməsi hesabına stimulların yaradılması

539 Prinsipal və agentin birləşdirmək üçün hansı kontraktın bağlanması zəruridir.

- eksplisit kontrakt
 implisit kontrakt
 münasibət kontraktı
 qarışıq kontrakt
 stimullaşdırıcı kontrakt

540 Agentin öz fəaliyyətinin nəticəsində iştirakı üçün hansı kontraktın bağlanması zəruridir.

- eksplisit kontrakt
 implisit kontrakt
 münasibət kontraktı
 qarışıq kontrakt
 stimullaşdırıcı kontrakt

541 Qarışıq kontraktların bağlanması nəyi nəzərdə tutur.

- agentin öz fəaliyyətinin nəticələrində iştirakı
 qabaqcadan görünməyən vəziyyətlərə çevik reaksiya vermək imkanı
 agent tərəfindən daha şert şərtlərin könüllü qəbul edilməsi
 kontraktın sonrakı opportunitizmə görə öhdəlik və sanksiyaların mükəmməlliyi
 agentə yaxşı işə görə əlverişsiz nəticədən sığorta verilməsi hesabına stimulların yaradılması

542 əlverişsiz nəticədən sığortanın təqdim olunması hesabına agentə yaxşı işə stimullar yaratmaq üçün hansı kontraktı bağlamaq zəruridir:

- eksplisit kontrakt
 implisit kontrakt
 münasibət kontraktı
 qarışıq kontrakt
 stimullaşdırıcı kontrakt

543 Opportunist davranış təhlükəsi buna gətirib çıxarır

- hər iki tərəf üçün transaksiya xərclərinin artımı
 “ bazırın uğursuzluğu”
 xarici effekt
 mənəvi risk
 əlverişsiz secim

544 Alimlərdən kim ilk dəfə olaraq elmi dövriyyəyə resursların spesifikliyi anlayışını daxil etmişdir:

- Uesli Mitçell
 Armen Alçian
 Qeri Bekker

- Harold Demsets
- Con Kommons

545 Prinsipial- agent probleminin meydana gəlməsi səbəbi nədir.

- informasiya asimetriyası
- xarici effektlər
- mənəvi risk
- əlverişsiz seçim
- opportunist davranış

546 Agent münasibətləri probleminin meydana çıxması səbəbi nədir.

- opportunist davranış
- informasiya asimetriyası
- xarici effektlər
- mənəvi risk
- əlverişsiz seçim

547 Kontraktlar iqtisadi nəzəriyyəsində əlverişsiz seçim probleminin həllinin neçə strategiyasını fərqləndirirlər.

- 5
- 1
- 2
- 3
- 4

548 İnstitutların əsas funksiyaları bunlardır.

- bölüşdürmək və stimullaşdırmaq
- stimullaşdırma və məhdudlaşdırma
- istehsal və qeyri-istehsal
- koordinasiya etmək və bölüşdürmək
- koordinasiya etmək və optimallaşdırmaq

549 Pozulmasına görə sanksiyaların qoyulduğu davranış modeli necə adlanır?

- mübadilə
- zamin
- qayda
- fəaliyyət
- kontrakt

550 Qaydanın icrasına məcburetmənin xarici mexanizminə malik qayda necə adlanır?

- sanksiya
- institut
- zamin
- institusional saziş
- institusional mühit

551 İnformasiyanın alınması və işlənməsində subyektlərin imkanlarının məhdudluğu necə adlanır?

- informasiyanın simmetrikliyi
- tam səmərəlilik

- informasiyanın asimmetriklili
- məhdud səmərəlilik
- opportunizm

552 Qərarların qəbul edilməsinin başlanğıc mərhələsi budur.

- qərarın reallaşdırılması;
- seçim meyarının müəyyən edilməsi;
- məqsədin qoyuluşu;
- alternativlər çoxluğuna baxılması;
- problemin formulə edilməsi;

553 Saziş bağlanmasına qədər olan mərhələdə informasiya asimmetriyası probleminə ilk dəfə alımlərdin kim diqqət yetirmişdir:

- Frenk Nayt
- Con Kennet Helbeyt
- Con Kommons
- Corc Akerlof
- Fridrix Fon Xayek

554 Corc Akerlof hansı bazar timsalında qeyri-əlvərişli seçim probleminə baxmışdır.

- maliyyə bazarı
- saxlanmış avtomobillər
- daşınmaz əmlak bazarı
- qiymətli kağızlar bazarı
- əmtəə və xidmətlər

555 Hansı dövlətin saxlanmış avtomobilləri timsalında Corc Akerlof əlvərişsiz seçim probleminə baxmışdır.

- Yaponiya
- Böyük Britaniya
- Almaniya
- ABŞ
- Fransa

556 əgər istənilən fərd qayda zamini ola bilərsə, onda bu institut belə adlanır:

- optimal
- səmərəli
- qeyri-səmərəli
- formal
- qeyri- formal

557 İnsanın davranışını müəyyən edən başlıca iqtisadi, hüquqi, sosial qaydaların məcmusu necə adlanır?

- institusional mühit
- iqtisadi sistem
- siyasi sistem
- məhdud səmərəlilik
- institusional saziş

558 Kontraktların hansı növü üçün qeyri-müəyyənliyin daha yüksək dərəcəsi səciyyəvidir?

- münasibətli
- neoklassik
- tam
- eksplisit
- klassik

559 Robert Kuter neçə səlahiyyəti fərqləndirib ?

- 13
- 9
- 10
- 11
- 12

560 Avtomobili icarəyə götürmüş insan hansı mülkiyyət səlahiyyətinə malik olur?

- özgəninkiləşmə
- sahibolma
- sərəncamvermə
- istifadəetmə
- mənimsəmə

561 Entoni Onorenin təklif etdiyi mülkiyyət hüququnun məlum təsnifatı neçə səlahiyyəti daxil edir?

- 13
- 9
- 10
- 11
- 12

562 Hansı nəzəriyyənin Harold Demsest banisi hesab edilir?

- ictimai seçim
- mülkiyyət hüququ
- transaksion xərclər
- razılıq iqtisadiyyatı
- iqtisadi təşkilat

563 Mülkiyyət hüququ nəzəriyyəsinin banilərini aşağıdakılar aid edilir.

- Fridrix fon Xayek
- Con Kennet Qelbreyt
- Harold Demsest
- Con Kommons
- Uesli Mitçell

564 Mülkiyyət hüququnun 12 səlahiyyətə bölünməsinə ilk dəfə aşağıdakı iqtisadçılardan hansı müəyyən edib?

- Entoni Onore
- Armen Alrian
- Duqlas Nort
- Robert Kuter

Robert Foqel

565 Onorenin siyahısı mülkiyyət hüquqlarının neçə səlahiyyətini özünə daxil edir?

- 11
 5
 7
 8
 10

566 İnstitutların tərkibinə daxil deyil.

- adət
 formal qayda
 qeyri-formal qaydalar
 təşkilatlar
 qəza sistemi

567 Qeyri-formal normanın böyük dayanıqlığı müəyyən olunur.

- qanunauyğunluqla
 onların təkamülünün uzunmüddətliylə
 “yuxarıdan” süni şəkildə müəyyən olunmaqla
 məhkəmə təcrübəsilə
 qanunvericiliklə

568 Mülkiyyət hüququ spesifikasiyasının natamamlığı necə başa düşülməlidir.

- bütün iqtisadi münasibətlər növünə tətbiq olunan universal spesifikasiya
 mütləq spesifikasiya
 mülkiyyət hüququnun differensasiyası
 mülkiyyət hüququnun dağılması
 mülkiyyət hüququnun parçalanması

569 Mülkiyyət hüququ parçalanması hansı meyarlara əsasən baş verir.

- səmərəlik
 ziyanın olmaması
 faydalılıq
 rasionallıq
 ixtisaslaşma

570 Mülkiyyət hüququ nəzəriyyəsində üçüncü şəxslərin resursa sərbəst çıxışdan kənarlaşdırılması necə adlanır:

- eksternalilər
 xarici effekt
 xarici effektlərin beynəlmiləşdirilməsi
 opportunizm
 mülkiyyət hüququnun spesifikasiyası

571 Mülkiyyət sahibi mülkiyyət obyektini başqa iqtisadi agentə icarəyə verəndə hansı hüququndan istifadə edir?

- mülkiyyət hüququnun müddətsizliyindən
 gəlir hüququndan

- mülkiyyətin kapital dəyəri hüququndan
- mülkiyyətin təhlükəsizliyi hüququndan
- istifadə hüququndan

572 İcarəçi icarəyə götürdüyü obyektı xarab edirsə, nə baş verir?

- mülkiyyət hüququnun pozulması
- mülkiyyət hüququnun parçalanması
- mülkiyyət hüququnun aşınması
- mülkiyyət hüququnun spesifikasiyası
- mülkiyyət hüququnun strukturlaşması

573 Münasibət kontraktında üstünlüyə hansı şərtlər malikdir:

- aşkar
- qeyri –formal
- tam
- formal
- eksplisit

574 Münasibət kontraktında tərəflərin mübahisələrinin həll üsulu nəcədir:

- kompromisə nail olmaq yolu ilə gözlənilməyən vəziyyətlərə uyğunlaşma
- qeyri –formal danışıqlar
- ikitərəfli torq
- ilkin kontraktın şərtlərinə deyil, mövcudluğunun bütün dövrü ərzində münasibətlərin qərarlaşmış praktikasına müraciət
- ierarxiyada daha yüksək inzibati həlqəyə müraciət

575 Kontraktlar iqtisadi nəzəriyyəsinə əsasən neçə tipini fərqləndirirlər:

- 5
- 1
- 2
- 3
- 4

576 Kontrakt münasibətlərində gizli informasiya hansı nəticələrə gətirib çıxarır

- sabotaja
- zor, aldatma, şantajla pul qopartma
- mənəvi riskə
- əlverişsiz riskə
- qeyri- müəyyənliyə

577 Corc Akerlofa görə saxlanmış avtomobillər bazarında pis avtomobilləri necə adlandırırlar.

- qaymaq
- limonlar
- bananlar
- armudlar
- mandarinlər

578 Corc Akerlofa görə informasiya asimetriyası nəticəsində hansı avtomobillərin təklifi bazarda qalır.

- qaymaq
- limonlar
- bananlar
- armudlar
- mandarinlər

579 Corc Akerlofa görə saxlanmış avtomobillər bazarında informasiya asimmetriyası hansı nəticəyə səbəb olur.

- bədbəxt hadisə riskilə nəticələnen təhlükəli davranışda ifadə olunan xarici effekt
- “dövlətin uğursuzluğunda” ifadə olunan xarici effekt
- “bazarın fiaskosunda” ifadə olunan xarici effekt
- ətraf mühitin çirklənməsində ifadə olunan xarici effekt
- plastik resursun istifadəsində ifadə olunan xarici effekt

580 Kontrakt münasibətlərində gizlin niyyətlər hansı nəticələrə gətirib çıxarır:

- “ prinsipal- agent” probleminə
- zor,aldatma, şantajla pul qopartma
- mənəvi riskə
- əlverişsiz seçimə
- qeyri-müəyyənlilikə

581 Corc Akerlofa görə saxlanmış avtomobillər bazarında yaxşı avtomobilləri necə adladırırlar.

- qaymaq
- bananlar
- armudlar
- limonlar
- mandarinlər

582 Corc Akerlof opportunist davranışın hansı tipinə baxmışdır:

- öz maraqlarının dalınca getmək
- zor altatma , şantajla pul qopartma
- lobbiləşdirmə
- mənəvi risk
- əlverişsiz seçim

583 Neoinstitusionalist yanaşmaya görə iqtisadi mübadilə aktı nəyi əks etdirir?

- alış-veriş əməliyyatlarını
- nadir nemətlərin mübadiləsini
- mülkiyyət hüququ dəstlərinin mübadiləsini
- keyfiyyətlərin mübadiləsini
- əmək məhsullarının mübadiləsini

584 İqtisadi təşkilatlar nəzəriyyəsinin əsas nümayəndələrinə kimi aid etmək olar.

- Frenk Nayt
- Fridrix fon Xayek
- Con Kennet Qelbreyt
- Con Kommons
- Uesli Mitçell

585 Frenk Nayt hansı nəzəriyyənin əsas nümayəndələrindən biri hesab edilir.

- iqtisadi təşkilatlar
- ictimai seçim
- mülkiyyət hüququ
- transaksion xərclər
- razılıq iqtisadiyyatı

586 İctimai seçim nəzəriyyəsinin əsas nümayəndələrinə kimi aid etmək olar.

- Robert Foqel
- Dceyms Byükeneen
- Harold Demsest
- Riçard Pozner
- Qerbert Saymon

587 Qərarların qəbulunun hansı növlərini fərqləndirirlər.

- müəyyən və qeyri-müəyyən
- fərdi və kollektiv
- rasionel və qeyri-rationel
- formal və qeyri-formal
- impilisit və empilisit

588 Qərarların qəbul edilməsi mərhələsinə nə aid deyil?

- bütün sadalananlar aiddir
- problemin formulə edilməsi
- məqsədlərin qoyuluşu
- meyar seçiminin müəyyən edilməsi
- qərarların reallaşması

589 Aldatma və hiyləgərliklə əlaqədar yalnız və xüsusi xeyrinə yönəldilmiş davranış belə adlanır.

- istehlakçı
- iqtisadi
- opportunist
- səmərəli
- qeyri-səmərəli

590 Kontraktlar iqtisadi nəzəriyyəsində əlverişsiz seçim probleminin həllinin hansı strategiyasını fərqləndirirlər.

- öz maraqlarının dalınca getmək və sabotaj
- zor, aldatmaq, şantaj yolu ilə pul qopartma və işdən boyun qaçırma
- informasiyanın təhrif olunması və çaşdırılma
- lobbiləşdirmə və opportunizm
- siqnalın verilməsi və ələkdən keçirilmə

591 Passiv formada opportunizm – nədir ?

- bir şəxsin əməllərinin başqalarının maddi rifahına təsiridir.
- kontragent vacib olan informasiyanın gizlədilməsini nəzərdə tutur;
- qəsdən yalan informasiyanın verilməsini nəzərdə tutur
- iqtisadi rifahın cəmiyyət üzvləri arasında ədalətli surətdə bölüşdürülməsini nəzərdə tutur;

- fəaliyyət platnında kiçik düzəlişlərdir;

592 Fəal formada opportunizm - nədir?

- bir şəxsin əməllərinin başqalarının maddi rifahına təsiridir.
 kontragent vacib olan informasiyanın gizlədilməsini nəzərdə tutur;
 qəsdən yalan informasiyanın yayılmasını nəzərdə tutur;
 iqtisadi rifahın cəmiyyət üzvləri arasında ədalətli surətdə bölüşdürülməsini nəzərdə tutur;
 fəaliyyət platnında kiçik düzəlişlərdir;

593 Dərk edilməyən təfəkkür nəzəriyyəsi nin yaradıcısı:

- Entoni Onber.
 Al Deyksterquys;
 Robert Kuter;
 Duqlas Nort;
 Robert Foqel;

594 İnstitutların funksiyalarına aid olmayanı göstəin –

- fiasko;
 koordinasiya ;
 bölüşdürücü;
 informasiya;
 motivasiya;

595 İnstitutların neçə funksiyası mövcuddur:

6.
 5;
 0;
 3;
 4;

596 Mülkiyyət hüquqları iqtisadi subyektlər arasındakı hansı münasibətlərlə əlaqədardır?

- sadalananlardan heç biri
 firmadaxili münasibətlərlə
 gəlirlərin bölgüsü üzrə münasibətlərlə
 beynəlxalq iqtisadi münasibətlərlə
 məhdud resursların istifadəsi üzrə münasibətlərlə

597 Mülkiyyət hüquqları obyektinə və subyektinə, səlahiyyətlər və onlara riayət olunması mexanizminin dəqiq müəyyən edilməsi belə adlanır.

- mülkiyyət hüquqlarının spesifikasiləşdirilməsi
 mülkiyyət hüquqlarının dağılması
 mülkiyyət hüquqlarının formalaşması
 mülkiyyət hüquqlarının müdafiəsi
 mülkiyyət hüquqlarının parçalanması

598 Mülkiyyət hüquqlarının ayrı-ayrı səlahiyyətlərə bölgüsü necə adlanır?

- mülkiyyət hüquqlarının formalaşması
 mülkiyyət hüquqlarının spesifikasiləşdirilməsi
 mülkiyyət hüquqlarının parçalanması

- mülkiyyət hüquqlarının dağılması
- mülkiyyət hüquqlarının müdafiəsi

599 Mülkiyyət hüquqlarının pozulması yayındırılması, dağıdılması nə deməkdir?

- mülkiyyət hüquqlarının olmaması
- mülkiyyət hüquqlarının dəqiq müəyyən edilməsi
- mülkiyyət səlahiyyətlərinin bir neçə subyekt arasında bölgüsü
- mülkiyyət hüquqları müstəsnalığının pozulması
- mülkiyyət hüquqlarının parçalanması

600 Mülkiyyət hüququ hansı norma və qaydaların yerinə yetirilməsini təxmin edir?

- hüquq subyektinin məsuliyyəti
- beynəlxalq səviyyəli resurslar üzərində mülkiyyət hüququnu
- formal qaydalar və qeyri-formal sosial normaları
- ancaq neformal sosial normaları
- ancaq formal qaydaları

601 Mülkiyyət hüququnun müəyyənləşdirilməsində institusional iqtisadiyyatın nəyə yaxın olduğunu göstərin.

- kontinental hüquq sistemində
- roman-alman hüquq sistemində
- anqloamerikan hüquq sistemində
- dini-ənənəvi hüquq sistemində
- adi hüquq sistemində

602 Nə mülkiyyət hüquqlarının spesifikasiyalaşdırılmalarının nəticəsi deyil?

- bütün sadalananlardır
- sabit iqtisadi mühitin yaradılması
- qeyri-müəyyənliyin azaldılması
- mübadilələrin asanlaşdırılması
- mənfi xarici effektlərin meydana gəlməsi

603 Path determinacy təxmin edir.

- yeni və köhnə institutların bərabər olması
- yeni institutların köhnələrindən güclü asılılığı
- yeni institutların köhnələrindən nisbətən az asılılığı
- yeni və köhnə institutların asılı olmaması
- köhnə institutların yenilərindən güclü asılılığı

604 Qeyri-formal institutlaşma.

- qeyri-formal normalar qanuna ziddir
- qeyri-formal normanın formal qaydada təsiri
- formal qaydanın və qeyri-formal normanın uyğunsuzluğu
- qeyri-formal normanın qanunvericilikdə möhkəmlənməsi
- opportunist davranış

605 İnstitusional konflikt, bu:

- satıcılar arasında olan konfliktidir
- istehsalçılar və istehlakçılar arasındakı konfliktidir

- qəza sistemi ilə məcburetmə sistemi arasındakı konfliktdir
- formal qaydanın və qeyri- formal normanın uyğunsuzluğu
- alıcının məqsədləri və fəaliyyətinin uyğunsuzluğu

606 Mülkiyyət hüququ anlayışına kontinental hüquq sisteminin yanaşması nədən ibarətdir.

- qədim roma üçlüyü olub özündə malik olmaq, istifadə etmək və sərəncan verməyi birləşdirir
- mülkiyyət hüququ qeyri məhdud və bölünməzdir
- ayrı-ayrı şəxslərin qismən hüququna parçalanmaya imkan verir
- hüquq qabiliyyəti və işləmə qabiliyyətindən ibarətdir
- belə hüquqları almaq və öz istədiyi kimi ondan istifadə etməkdən ibarətdir

607 Mülkiyyət hüququ anlayışına anqlosakson hüquq sisteminin yanaşması nədən ibarətdir.

- qədim roma üçlüyü olub özündə malik olmaq, istifadə etmək və sərəncan verməyi birləşdirir
- mülkiyyət hüququ qeyri məhdud və bölünməzdir
- ayrı-ayrı şəxslərin qismən hüququna parçalanmaya imkan verir
- hüquq qabiliyyəti və işləmə qabiliyyətindən ibarətdir
- belə hüquqları almaq və öz istədiyi kimi ondan istifadə etməkdən ibarətdir

608 Deyin görək institusional iqtisadiyatın mülkiyyət hüququnun tərifinə yanaşması nəyə yaxındır:

- roman-german hüquq sisteminə
- ingilis-amerikan hüquq sisteminə
- kontinental hüquq sisteminə
- adi hüquq sisteminə
- dini-ənənəvi hüquq sisteminə

609 Mülkiyyət hüququnun spesifikasiyasının olmaması nəyə gətirib çıxara bilər?

- mülkiyyət hüququnun parçalanmasına
- iqtisadi agentlərin rasionallığının məhdudlaşdırılmasına
- resurslardan rasionallıq istifadəyə
- resursların optimal bölgüsünə
- xarici effektlərin yaranmasına

610 İnstitutların səmərəlilik meyarında nə çıxış edir?

- milli gəlirin həcmi
- əldə edilən mənfəətin həcmi
- əldə edilən xərclərin minimumlaşdırılması həcmi
- əldə edilən keyfiyyətin həcmi
- istehsalın miqyasından qənaətin həcmi

611 Oyun qaydaları məcmusu, yəni insanlar arasında qarşılıqlı əlaqələrin siyasi, sosial və hüquqi hədlərinin qaydaları, normaları və sanksiyaları nəyi əks etdirir?

- formal qaydaları
- institusional mühiti və ya dar mənada institutları
- müqavilə münasibətlərini
- qeyri-formal qaydaları
- mülkiyyət hüququnu

612 Cjeyms Byukenen hansı nəzəriyyənin əsas nümayəndələrindən biridir?

- iqtisadi təşkilatlar

- ictimai seçim
- mülkiyyət hüququ
- transaksion xərclər
- iqtisadi hüquq

613 İctimai seçim nəzəriyyəsinin tədqiqat obyektini nə hesab edirik?

- formal qaydalar
- qeyri-formal qaydalar
- firmanın optimal ölçüsü
- siyasi bazarlar
- mülkiyyət hüququ

614 Siyasi bazarlar institusional iqtisadiyyat daxilində hansı nəzəriyyənin tədqiqat obyektini kimi çıxış edir.

- iqtisadi təşkilatlar
- mülkiyyət hüququ
- ictimai seçim nəzəriyyəsi
- transaksion xərclər
- iqtisadi hüquq

615 Fəaliyyət –

- fərdin məqsədyönlü davranışdır
- fərdin vəziyyətinin daha az üstün tutulandan daha çox üstün tutulana şüurlu surətdə dəyişdirilməsidir
- fərdin məqsədyönlü davranışdır
- fərdin məqsədyönlü davranışı, onun vəziyyətinin daha az üstün tutulandan daha çox üstün tutulana şüurlu surətdə dəyişdirilməsidir
- fərdin daha çox üstün tutulana şüurlu surətdə dəyişdirilməsidir

616 Məhdud səmərəlilik anlayışının tətbiqi kimin adı ilə bağlıdır?

- C.Kommons
- P. Samuelson
- H. Saymon
- U. Mitçel
- T. Veblen

617 İnstitusional mühitə fərdlərin təsiri aşağıdakı şəkildə həyata keçirilir.

- qərarların qəbulu
- qanunvericilik orqanlarına seçkilərdə iştirak
- kontraktların bağlanması
- təsərrüfat fəaliyyəti
- sanksiyaların tətbiqi

618 Kontraktların səciyyəvi cəhətlərinə nə aid deyil?

- bütün sadalananlar aiddir
- onların işlənilməsi üçün hazırlanmasının məqsədyönlülüüyü
- könüllülük və qarşılıqlı faydalılıq
- onların fəaliyyətini bu kontraktı bağlayan tərəflərin məhdudlaşdırılması
- kontraktın mübadilə ilə bilavasitə əlaqəsi

619 Opportunist davranışın 4 əsas formasına aid olmayanı seçin:

- gizli niyyətlər.
- gizli səciyyətlər;
- gizli informasiya;
- gizli fəaliyyətlər;
- gizli reklam;

620 Harada (hansı sferalarda) mənəvi riskə rast gəlinir.

- maliyyə bazarında
- bütün bazarlarda və iqtisadiyyatın bütün sferalarında
- daşınmaz əmlak bazarında
- ictimai nemətlər bazarında
- əmtəə və xidmətlər

621 Agent münasibətləri probleminin sinonimini göstərin.

- “prinsipal - agent” problemi
- “dövlətin uğursuzluğu”
- “bazarın uğursuzluğu”
- xarici effektlər
- opportunist davranış

622 Prinsipial- agent probleminin sinonimini göstərin.

- agent münasibətləri problemi
- “dövlətin uğursuzluğu”
- “bazarın uğursuzluğu”
- xarici effektlər
- opportunist davranış

623 Mənəvi riskin xüsusi bir halı olan problem necə adlanır.

- opportunist davranış
- “prinsipal - agent”
- “dövlətin uğursuzluğu”
- “bazarın uğursuzluğu”
- xarici effektlər

624 Hansı iqtisadi fenomenin xüsusi halı prinsipial agent problemidir.

- öz maraqlarının dalınca getmək
- zor, şantaj və aldatmaq yolu ilə pul qopartma
- lobbiləşdirmə
- mənəvi risk
- əlverişsiz risk

625 Hansı iqtisadi fenomenin xüsusi halı agent münasibətləri problemidir.

- öz maraqlarının dalınca getmək
- zor, şantaj və aldatmaq yolu ilə pul qopartma
- lobbiləşdirmə
- mənəvi risk
- əlverişsiz seçim

626 İnsan kapitalı və pul hansı tip resursa nümunədir.

- orta dərəcəli spesifik
- interspesifik
- qeyri-spesifik
- ümumi təyinatlı
- plastik

627 Sadalanan resurslardan hansı daha plastiki dir.

- insan kapitalı və pul
- dövriyyə kapitalı və yeraltı sərvətlər
- əsas kapital və əmək
- fiziki kapital və biliklər
- maliyyə və intellektual kapital

628 Sadalananlardan nəyin mənəvi riskin meydana gəlməsi şərti olmadığını göstərin.

- icraçı sifarişçinin mənafeyi ziddinə olaraq öz xüsusi maraqlarını güdür
- sifarişçi icraçının fəaliyyətinin əlverişsiz nəticələrindən sığortalanmışdırlar
- icraçı və sifarişçinin maraqlar üst-üstə düşmür
- icraçılar öz fəaliyyətlərinin əlverişsiz nəticələrindən sığortalanmışdır
- sifarişçi tam nəzarəti və təkmil məcbur etməni həyata keçirmək iqtidarında deyildir

629 Mənəvi risk nəyin nəticəsində meydana çıxır.

- kontraktların müxtəlif tiplərinin mövcud olması
- kontraktların qeyri-müəyyənliyi və natamamlığı
- mülkiyyət hüquqları rejimlərindəki fərqlər
- transaksiya xərclərindəki fərqlər
- resursların spesifikliyi

630 Hansı resurslar plastik adını daşıyır.

- ümumi təyinatlı resurslar
- onların məqsədli tətbiqinə nəzarətin çətinliyi zamanı istifadəsinin böyük miqdarda üsullarına malik
- interspesifik üsullar
- qeyri-spesifik üsullar
- orta dərəcəli spesifikliyə malik resurs

631 Məqsədli tətbiqinə nəzarətin çətinliyi zamanı istifadəsinin böyük miqdarda üsullarına malik olan resurslar necə adlanır.

- orta dərəcəli spesifikliyə malik resurs
- interspesifik resurs
- qeyri-spesifik resurs
- plastik resurs
- ümumi təyinatlı resurs

632 Variantlardan hansı institut un tərkib elementini əks etdirir?

- Fərdin və ya normanın adresatının xarakteristikası.
- Normanın tətbiqi şərtlərini səciyyələndirən şəraitin təsviri.
- Tapşırıqların yerinə yetirilməsinə görə sanksiyaların təsviri və normanın qarantının (zaminin) xarakteristikası.
- Bütün cavablar doğrudur.
- Tapşırılan hərəkətin müəyyənləşdirilməsi və ya normanın məzmunu.

633 Variantlardan hansı institusional dəyişikliklərə nümunəni əks etdirir?

- Cəzaların sərtləşdirilməsi ilə bağlı inzibati qanun pozuntuları haqqında məcəllədə düzəlişlərin edilməsi.
- Ali məktəblərə vahid dövlət imtahanının nəticələrinə görə qəbula keçid.
- Bütün cavablar doğrudur.
- Dövlət mülkiyyətinin özəlləşdirilməsinə icazə verilməsi.
- Valyuta alqı-satqısının leqallaşdırılması.

634 İnstitusional dəyişikliklər mexanizmlərinin tiplərini hansı variant düzgün əks etdirir?

- Bütün cavablar doğrudur
- İnstitutun və ya institusional dəyişiklik ideyasının yaranma mexanizmləri və dəyişikliklərin yayılma mexanizmləri.
- Yayılma mexanizmləri
- Yaranma mexanizmləri
- Siyasi mexanizmlər

635 Variantlardan hansı D.Nort tərəfindən tətbiq olunmuş institusional dəyişikliklərin baza sxeminin müddəələrindən birinə ziddir?

- Variantların heç biri D.Nortun "baza" sxeminin müddəaları ilə ziddiyyət təşkil etmir.
- Bilik səviyyəsində dəyişiklik yeni texnologiyaların meydana gəlməsinə aparır.
- Yeni texnologiyalar resursların nisbi qiymət səviyyələrini dəyişir.
- Qiymətlərin yeni səviyyələri dəyərləri potensial artan resursların sahiblərində onlara mülkiyyət hüququnu dəyişməyə həvəs yaradır.
- Qiymətlərin yeni səviyyələri həm də bu kimi hüquqlardan istifadənin dəyərini maksimallaşdırmağa imkan verən qaydaların yaranmasına aparır.

636 İnstitutun məqsəd yönü yaranması və ya dəyişməsi necə baş verir?

- Yekdil qərar (konsepsas) qəbul etmədən baş verir.
- Kimsənin öncədən niyyəti və planı olmadan baş verir.
- Müəyyən hazırlanmış plana müvafiq olaraq baş verir.
- Bütün qrup iştirakçılarının maraqlarının realizəsi üçün qrup daxilində fərdlərin razılığı olmadan baş verir.
- Bütün cavablar səhvdir.

637 Könüllü razılaşmalar vasitəsilə effektiv institutların hazırlana bildiyi vəziyyətləri ardıcıl əks etdirən variantı seçin.

- səs çoxluğu ilə qərar
- yekdil qərar
- bütün cavablar doğrudur
- yekdil qərar, səs çoxluğu ilə qərar və xüsusi ikitərəfli razılaşma
- xüsusi ikitərəfli razılaşma və yekdil qərar

638 Variantlardan hansı inkrement dəyişikliklər trayektoriyasına şərti misalı əks etdirir?

- Müəyyən qanundan birdəfəlik imtina edilməsi və tamamilə yenisinin qəbul edilməsi
- Müəyyən qanunun bir neçə il ərzində ona düzəlişlər edilməsi yolu ilə həyata keçirilən ardıcıl dəyişdirilməsi
- Bütün cavablar səhvdir
- Hər hansı adətənin ənənənin dövlət tərəfindən uzun müddət toxunulmaz tətbiqi prosesidir
- Hər hansı adətənin tədricən birdəfəlik yoxa çıxarılması deyil

639 Dəyişikliyin yayılması, yəni dəyişdirilən institutun ünvanlandığı bütün adresatların institusional dəyişikliklə əhatələnməsi hansı yolla həyata keçirilir? Düzgün variantı seçin.

- Bütün cavablar doğrudur
- Dövlətin müdaxiləsi olmadan mərkəzləşdirmə
- Dövlətin məcburetə potensialından istifadə etməklə əksmərkəzləşdirilmə
- Təbii diffuziya yolu ilə mərkəzləşdirilmə
- Dövlətin məcburetə potensialından istifadə etməklə mərkəzləşdirilmə və təbii diffuziya yolu ilə əksmərkəzləşdirmə

640 İnstitusional dəyişikliklərin kumulyativliyi prinsipi nəyi bildirir.

- dövlətin iqtisadi siyasət istiqamətindən asılılığı
- ümumi iqtisadi qanunlardan asılılıq
- inkişafın, dəyişikliklərin hansısa bir istiqamətində başlayıb tədricən gələcəkdə sönən keçmiş trayektoriyasından asılılığı
- xüsusi iqtisadi qanunlardan asılılıq
- inkişafın, dəyişikliklərin hansısa bir istiqamətdə başlayıb tədricən gələcəkdə davam edərək artacağı keçmiş trayektoriyasından asılılığı

641 Duqlas Nort öz modelində instisional dəyişikliklərin neçə əsas mənbəyini fərqləndirmişdir:

- 5
- 1
- 2
- 3
- 4

642 Alimlərdən kim instisional dəyişikliklərin sadə modelini təklif etmişdir

- Uesli Mitçell
- Harold Demsets
- Con Kommons
- Duqlas Nort
- Ronald Kouz

643 Dövlət nədir.

- Təsərrüfat subyektlərini əlaqələndirən qurum
- Öz funksiya və məqsədlərini reallaşdırmaq üçün məhdud resuslardan səmərəli istifadə edən təşkilat
- Hakimiyyətin təşkili forması
- Cəmiyyətin mütəşəkkil təşkilidir
- Cəmiyyətin sosial-iqtisadi təşkilidir

644 Dövlət hakimiyyətinin üç qanadı.

- Qanunverici, icra, məhkəmə
- Təsərrüfat-iqtisadi, sosial
- İcra, qanunverici, cavabdehlik
- Qanunverici, icra, sosial
- Seçki, idarə etmə, tənzimləyici

645 Byukenə görə dövlət nədir.

- Hüquqi təminat yaradandır
- Zorakılıq aparatı
- Kollektiv hərəkətin həyata keçirilməsini mümkün edən sadə fənd və üsulların dəsti mexanizmidir
- Kollektiv münasibətlərin tənzimləyicisidir
- Sosial konfliktləri həll edəndir

646 Dövlət qaydanı pozanlara qarşı hansı vasitələrlə mübarizə aparır.

- Seçkilərə buraxmamaq
- Vəzifədən uzaqlaşdırmaqla
- Cərimə etməklə
- Cəza sistemi-məhkəmə, polis, həbsxana vasitəsilə
- İctimai qınaqala

647 Eyni cinayətə görə fərqli cəza verilməsinin səbəbi nədir.

- Zəif qanunvericilik bazası
- İnstitusional hüquqi qurumların mükəmməl olmaması
- Cəzalandırılanların fərqli statusu
- Cəza verənlərin fərqli statusu
- Cəmiyyətin yetkinlik səviyyəsinin aşağı olması

648 İqtisadiyyatda qeyri-formal bölmənin ölçülərinə hansı amillər təsir edir.

- doğru cavab yoxdur
- vergilər
- iqtisadiyyata tənzimləmə müdaxiləsinin dərəcəsi
- korrupsiya
- sadalananların hamısı təsir edir

649 Kölgə iqtisadiyyatının mövcud olmasının əsas səbəbləri arasında aşağıdakıları göstərmək olar.

- cavabların hamısı doğru deyil
- leqal biznesin yüksək transaksion xərcləri
- mülkiyyət hüquqlarının səmərəli müdafiə sisteminin olmaması
- dövlət institutları sisteminin müəyyən mənafeələr qrupuna tabe olması
- cavabların hamısı doğrudur

650 Qeyri-formal institusionallaşmanın nəticələri bunlardır:

- cavabların hamısı doğru deyil;
- kölgə sektorunun artması, kapital qaçışı;
- əksinhisarlaşma;
- liberallaşma;
- ÜDM-un artması;

651 Qeyri-formal institusionallaşmanın mahiyyəti nədədir?

- aqrar sektorun islahatı;
- makroiqtisadi disfunksiyada;
- insan kapitalı axımında;
- qanunlar «bazar qaydası» ilə işləmir;
- real sektora investisiyaların artması;

652 Keçid iqtisadiyyatında geniş miqyaslı institusional transformasiyalar zamanı xüsusi rol ayrılır:

- qeyri-formal iqtisadiyyata;
- korrupsiyaya;
- dövlətə;
- ictimai mülkiyyətə;
- inqilaba;

653 İslahatçılar qarşısında duran əsas məsələ amirlik sistemində tamamilə olmayan aşağıdakıların yaradılmasıdır:

- cavabların hamısı doğrudur;
- bazar, banklar, xüsusi firmalar;
- ordu, polis;
- xilasetmə sistemi;
- səhiyyə;

654 İnsanın bazar iqtisadiyyatında davranışını hansı modellə təsvir etmək olar?

- “ homo institutional”
- cavabların hamısı doğru deyil.
- “ homo economicus”
- “homo soveticus”
- “ homo adaptans”

655 Bütün ölkələrdə təzahür edən, lakin ümumi qanunauyğunluqları olan amirlik iqtisadiyyatının mahiyyəti:

- ifrat istehsal iqtisadiyyatı;
- dövlətin iqtisadi sahədə sərt diktaturası;
- cavabların hamısı doğru deyil;
- cavabların hamısı doğrudur;
- insan kapitalı axını;

656 Amirlik iqtisadiyyatında mexanizmlərdən hansı yoxdur?

- cavabların hamısı doğrudur;
- bərabərləşdirici bölgü sistemi;
- qiymət mexanizmi (tələb və təklif əsasında);
- iqtisadiyyatın «yuxarıdan» idarə edilməsi;
- məhsul istehsalının həcmi haqqında verilənlərin saxtalaşdırılması;

657 Tərsinə bazar nə deməkdir?

- fəaliyyət göstərənlərin bir qisminin pozğuntular haqqında hakimiyyətə xəbər verməyə motivi var;
- fəaliyyət göstərənlərin bir qisminin qanunu pozmağa, dövlət aparatında korrupsiyanın artmasına təhrik edən motivləri var;
- cavabların hamısı doğrudur;
- iqtisadi subyektlərin fəaliyyətinin koordinasiyasına xərclər;
- bərabərləşdirici bölgü sistemi;

658 Prinsipial - agent problemini amirlik sistemində tətbiqən nəzərdən keçirərkən agenti fərqləndirin:

- polis;
- dövlət;
- sosialist müəssisələri;
- institutlar;
- ordu;

659 Prinsipial - agent problemini amirlik sistemində tətbiqən nəzərdən keçirərək prinsipialı fərqləndirin:

- institutlar;
- dövlət;

- polis;
- sosialist müəssisəsi;
- ordu;

660 Avtoritar dövlət nədir?

- Polis rejiminə əsaslanan
- Müəyyən ərazidə əhalinin gəlirlərinin bir hissəsini zorla alan
- Vətəndaşları hüquqla qorunmayan
- Seçki hüququnun olmadığı
- Digər dövlətlərin qəbul etmədiyi

661 Məhkəmə hakimiyyəti necə həyata keçirilir?

- Müstəqil vətəndaşlar tərəfindən həyata keçirilir
- Vətəndaşlar tərəfindən həyata keçirilir
- Qanunverici orqandan müstəqil kollektiv seçki ilə həyata keçirilir
- Qrup tərəfindən həyata keçirilir
- Dövlət orqanları tərəfindən həyata keçirilir

662 Məcburetmə mexanizminin rolu.

- Rəqiblə əməkdaşlığa məcburetmə
- İqtisadi fəaliyyətə məcbur etmək
- İqtisadi fəaliyyəti dayandıрмаğa məcbur etmə
- Vergi ödəməyə məcburetmə
- Qaydalara əməl etməyə məcburetmə

663 Hansı mexanizmin vasitəsilə müəyyənləşdirilmiş formal qaydalara əməl etmək mümkün olur?

- İqtisadi fəaliyyətə qadağa qoymaq
- Cəzalandırma
- Cərimə etmək
- İqtisadi fəaliyyətini məhdudlaşdırmaq
- Effektiv məcburetmə mexanizmi

664 Byuken hansı şəraiti tabecilikdə olanın paradoksu adlandırılır-

- İnsanın məcburetmə mexanizminin təsirinə məruz qalmadığı
- İnsanın idarəetmənin subyektivi olduğu şəraiti
- İnsanın idarəetmənin obyektivi olduğu şəraiti
- İnsanın idarəetmənin həm obyektivi həm də subyektivi olduğu şəraiti
- İnsanın məcburetmə mexanizminin təsirinə məruz qaldığı

665 Bu və ya digər qurumun seçilməsi və inkişafı nə ilə şərtlənir?

- Demokratikləşməsi ilə
- Mənafezlərlə
- İqtisadi inkişafa təsiri ilə
- Minimal transaksiya xərcləri ilə
- Mülkiyyətə münasibəti ilə

666 İqtisadiyyatın qeyri-formal sektorunun ölçülməsinin dolayısı qiymətləndirmə metodları hansılardır?

- milli gəlirin istehsalında iştirak göstəricisinin hesablanması metodu, fəaliyyətinin sosial ədalətlik dərəcəsinin müəyyən edilməsi metodu
- seçmə müşahidələr metodu, vergi yoxlamaları metodu
- mühasibat və maliyyə sənədlərinin yoxlanılması, statistik və mühasibat döstəricilərinin müəyyənəşdirilməsi
- milli statistika sisteminin təhlili, əməliyyatların sayılması metodu, iş qüvvəsi statistikas, nağd pula tələbin qiymətləndirilməsi metodu, istehsal resurslarına tələbatın qiymətləndirilməsi metodu
- dövlət hakimiyyətinin korrupsiyalaşması səviyyəsinin təyin edilməsi, iqtisadiyyatın kriminallaşması dərəcəsinin müəyyən edilməsi

667 Nə iqtisadiyyatın qeyri-formal sektorunun mövcudluğunun müsbət cəhətlərinə aid deyil?

- sadalananların hamısı aiddir
- qeyri-səmərəli leqal mühitin fəaliyyətinin yumşaldılması
- rəsmi firmalar üçün əlavə rəqabət
- qeyri-formal sektorun gəlirləri hesabına məcmu gəlirin artması
- dövlətə etimadın azalması

668 Sadalananların hansı qeyri-formal iqtisadiyyatda qaydaların təminatçısı deyildir?

- sadalananlardan heç biri qeyri-formal iqtisadiyyatda qaydaların təminatçısı deyil
- qeyri-formal şəbəkələr
- mütəşəkkil cinayətkarlıq
- dövlət hakimiyyətinin korrupsiyalaşmış nümayəndələri
- sadalananların hamısı qeyri-formal iqtisadiyyatda qaydaların təminatçısıdır

669 E.De Sotonun fikrincə, qeyri-formal iqtisadiyyatın meydana gəlmə səbəbi nədədir?

- məhdud rasionallığın mövcudluğunda
- xüsusi maraq qruplarının öz inhisarçı vəziyyətlərini saxlamaq cəhdində
- kollektiv fəaliyyət problemini həll etməyin qeyri-mümkünlüyündə
- mülkiyyət hüquqlarının spesifikasiyasının mürəkkəbliyində
- iqtisadiyyatda xarici effektlərin olmasında

670 Sadalananlardan hansı kriminal iqtisadiyyata aiddir?

- əməkhaqqının «paket»də verilməsi
- narkotiklərin istehsalı və satışı
- iş götürdükdə əmək müqaviləsinin olmaması
- verginin ödənilməsindən yayınma
- qeydiyyata alınmamış məhsulun istehsalı və satışı

671 Dövlətin təsərrüfat fəaliyyətini tənzimləməyə cəhd etməsi və qaydalara əməl edilməsinə real məcburetmə imkanları arasında uyğunsuzluq nəyə səbəb olur?

- «biletsiz" probleminin yaranmasına
- xarici effektlərə
- koordinasiya mexanizmlərinin yaradılmasına
- qeyri-formal iqtisadiyyatın yaranmasına
- konstitusiya müqavilələrinin bağlanılmasına

672 Nə formal qaydaların müəyyənəşdirilməsi zamanı dövlətin üzləşdiyi məhdudiyyətlərə aid deyil?

- formal qaydaların təminatçıları qaydanı pozanlara sanksiyaları heç də həmişə tətbiq etməirlər
- bütün variant və vəziyyətlərin nəzərə alınmasının qeyri-mümkünlüyü
- mülkiyyət hüquqlarının spesifikasiyasının qeyri-mümkünlüyü
- bölgü effektinin mövcudluğu

- qaydalara əməl olunmasına məcburetməyə xərclərin çoxluğu

673 İnstitutların bağlanması xərcləri.

- aşağı transformasiya xərcləri
 aşağı transaksiya xərcləri
 yüksək transaksiya xərcləri
 aşağı istehsal xərcləri
 yüksək transformasiya xərcləri

674 D.Nort və S.Uollisin apardığı transaksiya xərclərinin hesablanması cəhdləri, aiddir.

- Yaponiya iqtisadiyyatına
 ABŞ iqtisadiyyatına
 Böyük Britaniya iqtisadiyyatına
 1990-cı illərin Rusiya iqtisadiyyatına
 Avropa Britaniya üzv olan ölkələrin iqtisadiyyatına

675 Mülkiyyət hüquqları və cəmiyyətdə qəbul edilmiş azadlıqların mübadiləsi, özgəninkiləşdirilməsi, mənimsənilməsi belə adlanır.

- transaksiya
 spesifikasiləşdirmə
 institut
 opportunist davranış
 məhdud səmərəlilik

676 Bu cür transaksionalar mövcud olmur.

- sadalananlardan heç biri transaksiya növləri deyil
 sövdələşmə transaksiası
 idarəetmə transaksiası
 rasionallaşdırma transaksiası
 bütün sadalananlar transaksiya növləridir.

677 Nemətlərin hüquqi xüsusiyyətlərinin dəyişdirilməsilə bağlı xərclər necə adlanır?

- mühasibat
 alternativ
 son hədd
 transaksion
 istehsal

678 Transaksiya xərcərinə nə aid deyil?

- mülkiyyət hüquqlarının müdafiəsi xərcləri
 informasiya
 investisiyalara xərclər
 ölçmə xərcləri
 kontraktların bağlanması xərcləri

679 İnformasiya axtarışı xərclərinin azaldılması alətlərinə nə aid deyil?

- keyfiyyət sertifikatları və standartları
 nəzarətin göcləndirilməsi
 əmtəə birjalrı və yarmarkalar

- istehsalçı zəmanətinin olması
- marketing şubələri və ixtisaslaşdırılmış marketing agentlikləri.

680 Qarşılıqlı faydalı mübadilənin təmin olması ilə əlaqədar xərclər necə adlanır?

- opportunist davranış xərcləri
- ölçmə xərcləri
- informasiya axtarışı xərcləri
- mülkiyyət hüquqlarının müdafiəsi xərcləri
- alternativlərin aşkar edilməsi xərcləri

681 Hansı transaksiya xərcləri tipli müqavilələrdən istifadənin köməyi ilə azaldıla bilər?

- mülkiyyət hüquqlarının müdafiəsi xərcləri
- opportunist davranış xərcləri
- kontraktların bağlanması xərcləri
- ölçmə xərcləri
- informasiya axtarışı xərcləri

682 Sadalananlardan nə mülkiyyət hüquqlarının spesifikasiyalaşdırılması və müdafiəsi xərclərinə aid deyil?

- dövlət sərhədinin müdafiəsinə xərclər
- hüquq-mühafizə orqanlarının saxlanması xərcləri
- yanğın əleyhinə siqnallaşdırma xərcləri
- marketing xərcləri
- torpaq sahələrinin dövlət qeydiyyatına xərclər

683 Sadalananlardan nə opportunist davranış nüvələrinə aid deyil?

- bütün sadalananlar aiddir
- sadalananlardan heç biri aid deyil
- gizli informasiya
- gizli fəaliyyətlər
- gizli nailiyyətlər

684 Qeyri- tam kontraktlar tərəflərə imkan verir:

- qarşısızalmaz qüvvəyə görə vəziyyətlərin meydana gəlməsi imkanını aradan qaldırmaq
- qabaqcadan görünməyən vəziyyətlərə çevik reaksiya vermək
- kontrakt üzrə bütün mümkün xərc və faydaların bölqüsünü eyni mənalı təsbit etmək
- onun fəaliyyəti dövründə kontraktın bütün mühüm şərtlərini formal sürətdə təsbit etmək
- mümkün opportunist davranışa görə tərəflərin məsuliyyətini dəqiq təyin etmək

685 Oliver Uilyamson transaksiya xərclərinin aşağıdakı təsnifatını təqdim etmişdir:

- kontraktların tərtibi, nəzarət, məcbur etmə
- ex ante u ex post
- hissələrinə bölünmə, informasiya, miqyas
- davranış, informasiyanın axtarışı, ehtiyat mövqelərinin aşkar edilməsi
- sövdələr, idarəetmə, rasionlaşdırma

686 Pol Milqrom və Con Roberts transaksiya xərclərinin bu növünü ayırmamışlar:

- informasiyanın natamamlığı və assimetriyası ilə əlaqədar olan
- transaksional səciyyətlərinə dair informasiyanın tapılması və çatdırılması

- tərəfdaşların tapılması
- kontraktların yerinə yetirilməsinə məcbur etmə
- öhdəliklərin etibarsızlığı ilə əlaqədar olan

687 Ex ante transaksiya xərclərinə xərclərin aşağıdakı növü aid deyildir:

- kontraktın layihəsinin tərtib olunmasına məsrəflər
- kontrakt öhdəliklərinin dəqiq yerinə yetirilməməsinin ilə əlaqədar məsrəflər
- razılaşmaların yerinə yetirilməsi zamanətlərin təmin edilməsinə məsrəflər
- informasiyanın axtarışına məsrəflər
- danışıqların aparılmasına məsrəflər

688 Ex post transaksiya xərclərinə xərclərin aşağıdakı növü aid deyildir.

- kontrakt münasibətlərində arakəsmələrlə bağlı çətinliklərə məsrəflər
- qabaqcadan gözlənilməyən vəziyyətlərə pis adaptasiya ilə bağlı məsrəflər
- kontrakt öhdəliklərinin dəqiq yerinə yetirilməməsilə bağlı məsrəflər
- münaqişələrin nizamlanması üçün idarəetmə strukturlarının istifadə olunmasına məsrəflər
- razılaşmaların reallaşması zamanətlərinin təmin olunmasına məsrəflər

689 Firmanın institusional təhlilində xərclərin aşağıdakı üç qrupunu ayırmaq qəbul edilmişdir:

- transformasiya, təşkilati, transaksiya
- mühasibat, alternativ, aşkar
- dəyişən, orta, son hədd
- sabit, dəyişən, orta
- birbaşa, dolayısı, qeyri-aşkar

690 Qeyri- tam kontraktlar tərəflərə hansı problemi yaradır :

- qarşılıqlı hesablaşmalar mexanizmlərinin mürəkkəbləşməsi
- qarşısızalmaz qüvvəyə görə vəziyyətlərinin meydana gəlməsi mümkünlülüyü
- öhdəliklərin qeyri- təkmilliyi və kontraktın sonrakı opportunitizmin təhlükəsi
- kontraktın verqi tətbiq olunan bazasının arması
- kontraktın sonrakı opportunitizmə görə öhdəlik və sanksiyaların təknil olması

691 Təsərufat praktikası kontraktların neçə əsas tipini işləyib hazırlanmışdır:

- 6
- 2
- 3
- 4
- 5

692 Klassik kontrakt üzrə tərəflərin münasibət tezliyi necədir :

- təsadüfi
- müvəqqəti
- daimi
- birdəfəlik
- müntəzəm

693 Herbert Saymon kontraktın qeyri- tamlığının səbəblərini necə müəyyən etmişdir:

- Paretoya görə səmərəlilik
- məhdud səmərəlilik

- Neşuya görə tarazlıq
- iqtisadi səmərəlilik
- iqtisadi rasionallıq

694 İnstitusional iqtisadiyyat kontraktın hansı tipini fərqləndirmir:

- münasibət
- hibrid
- klassik
- neklassik
- iltizamla bağlı olan

695 Klassik kontraktın əsas səcyyələrinə nə aid deyil :

- kontraktın tərəflərin bütün şərtlər, xərclər və faydalarının aşkar təsbit edilməsi
- dövlət , tərəflərin öz üzərinə gətirdükləri öhdəliklərinə icra etməsinin zəmini kimi çıxış edir
- münasibətlərin xarakterinin , onların mümkün dəyişiklikləri və ya dayanıdırılmasının təsbit edilməsinin tamlığı
- tərəflərin münasibətlərinin birdəfəlik xarakteri
- üçüncü tərəf, tərəflərin öz üzərinə gətirdüyü öhdəliklərin icrasına zəmin kimi çıxış edir

696 Klassik kontrakt üzrə tərəflərin münasibətlərində zəmin kimi kim çıxış edir:

- mal göndərən
- hakim
- dövlət
- kontragentlər
- vasitəçi

697 Klassik kontrakt hansı xarakter daşıyır

- təkmiləşdirilmiş
- konkret
- qeyri –təkmil
- simasızlaşdırılmış
- şəxsləndirilmiş

698 Nəyin olması klassik kontraktın fərqləndirici cəhətidir:

- dəqiq şərtləşdirilmiş “ üçüncü tərəfin öz mülahizəsinə” bəndləri
- dəqiq şərtləşdirilmiş “əqər..... onda” bəndlərinin olmaması
- dəqiq şərtləşdirilmiş “ bütün , nə yazılmışdırsa çox kicikdir” bəndləri
- dəqiq şərtləşdirilmiş “ əqər.... onda “ bəndləri
- dəqiq şərtləşdirilmiş “kontrakt tərəflərinin öz mülahizəsinə” bəndləri

699 Klassik kontraktın bütün mümkün qələcək hadisələr hansı vaxt- məqamına münqər olunur:

- hal –hazırda uzun müddətli dövrə
- gələcəyə
- hal –hazırkı dövr
- vaxta bağlanmır, belə ki, qevik xarakter daşıyır
- gələcəkdə müəyyən uzun müddətli dövrə

700 Klassik kontrakt neçə tərəfi nəzərdə tutur:

- qeyri – məhdud sayda

- çox
- dörd
- üç
- iki